

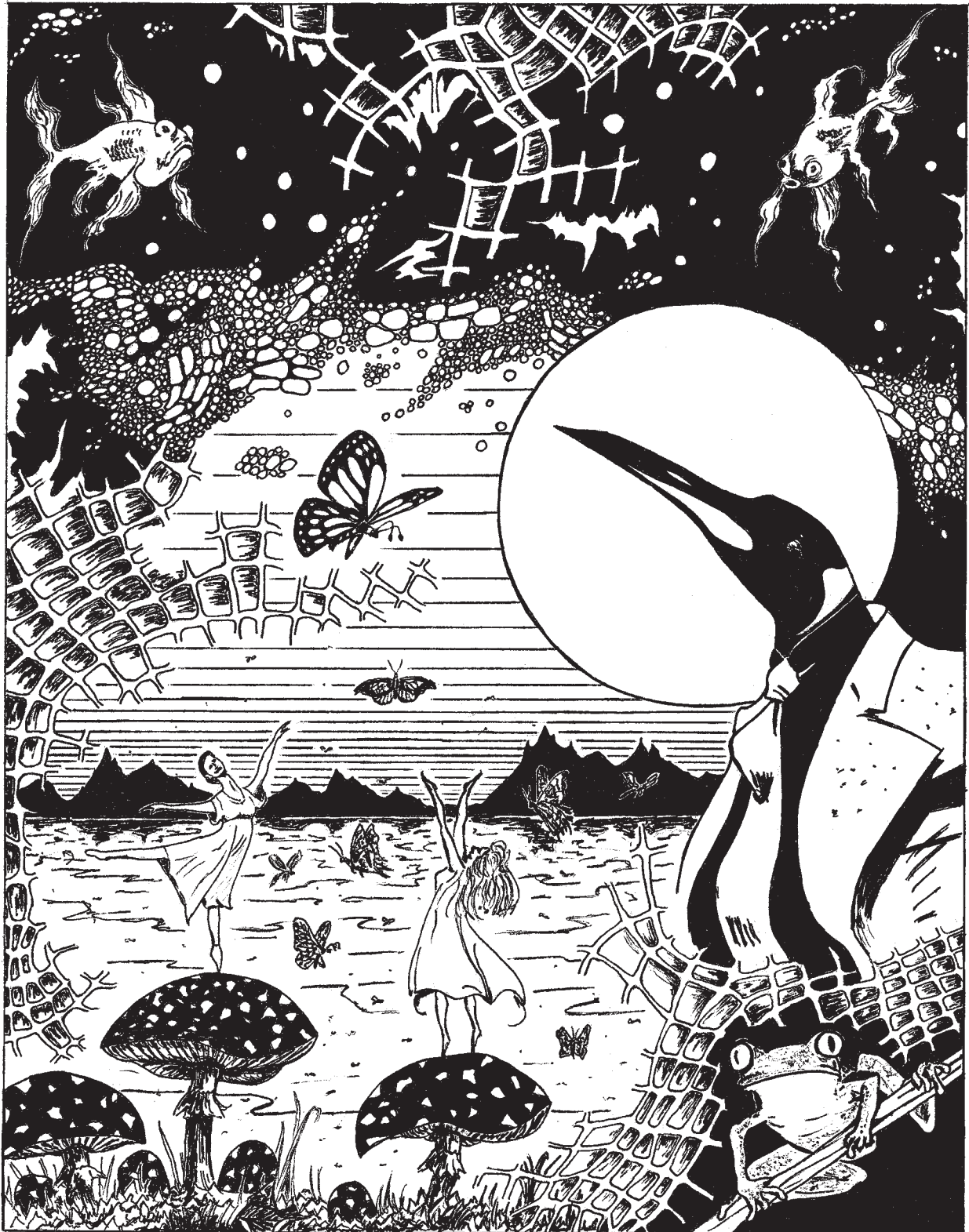
Tarkus

m a g a z i n e

8

Tarkus nr. 8 — Januar 1999 • Kr. 45,-

Tidsskrift for progressiv rock

Camel • Lucifer Was • Pendragon • Festivaler • Van der Graaf • Prog i Polen

Camel • Lucifer Was • Pendragon • Festivaler • Van der Graaf • Prog i Polen

Forsideillustrasjon: Magne Røskaft

Redaksjon

Knut Tore Abrahamsen
Sven Eriksen
Trond Gjellum
Jon Christian Lie
Espen Linderud
Simen Viig Østensen

Skribenter

Petrus Bojanowski
Heidi Bolstad

Freelance dette nummer

Geir Fosby
Greger Rönquist
Piotr Tucholski

Layout

Sven Eriksen

Trykk/innbinding

Terje G. Arnesen Trykk, Oslo

KONTAKT

Sven Eriksen
Møllefaret 48B
0750 OSLO

Tlf.: 22 11 13 13 (dagtid)
22 50 03 61 (kveldstid)

E-mail: sven.eriksen@eunet.no

Trondheimskontor

Alexander Kiellandsgate 17
7017 TRONDHEIM

Tlf.: 73 52 56 84

E-mail: heidibol@stud.ntnu.no

Bankgiro

6222.11.06658

ISSN nummer

0809-0971

MERK!

Alle synspunkter gitt uttrykk for i Tarkus er artikkelforfatterens egne, og ikke nødvendigvis sammenfallende med redaksjonens oppfatninger

INNHOOLD

Intervjuer

16 Lucifer Was

Biografier/Portretter

3 Camel
21 King Crimson
12 Niemen
32 Pendragon
14 Van der Graaf
22 Yes

Artikler

6 Burg Herzberg
10 Polsk prog
9 Rabalder 98
18 Scandinavian Progressive Rock Festival

Anmeldelser

30 5UUs hungers teeth
27 CAMEL coming of age
26 CARAVAN travelling man
24 CROSS, DAVID exiles
27 END ZONE eclectic
31 ENSEMBLE NIMBUS scapegoat
31 FINAL TRAGEDY trial of tears
30 FRUITCAKE power structure
24 GALAHAD following ghosts
26 GENTLE GIANT out of the fire
25 GLASS HAMMER on to evermore

31 HOLLMER, LARS tonøga/från natt idag/vendeltid
28 KING CRIMSON live at jacksonville 1972
28 KING CRIMSON live at the marquee 1969
25 LANA LANE live in japan
27 MARY NEWSLETTER distratto dal sole
31 MORTE MACABRE symphonic holocaust
25 PHILLIPS, ANTHONY the live radio sessions
26 PRETTY THINGS resurrected
26 PRETTY THINGS s f sorrow
25 ROCKET SCIENTISTS earth below and sky above
24 SHINE DION killandra
28 SOFT MACHINE live 1970
28 SOFT MACHINE virtually
30 VOLAPÜK le feu du tigre
24 WELCOME welcome
30 •DIVERSE wir sind kinder der revolte

Faste spalter/Annet

5 Konkurransen: Hvem vet mest om prog?
23 Svens Mimrehjørne: CIRCUS sirkus one
34 Progbøker, anmeldelse
35 Adresser

Annonser

13 Cross
20 Oslo Rock Antikvariat
29 Panorama

Med Tarkus på julebord

Med disse «vakre» bildene fra Tarkus' og Uhørt Radios ganske uformelle lille førjulstreff ønsker vi alle våre lesere et riktig godt 1999!

Til Høyre: Hva har Simen hatt i glasset, tro?

Under: Hans i ivrig diskusjon, mens Jon Christian tydeligvis lurer på om han heller burde ha bestilt pizza.

(fotos Jon Niklas Rønning)

1 1985 går en gitarist til tre forskjellige plateselskaper i London for å få kontrakt for bandet sitt. Dere har ingen hitsingel, er argumentet som møter ham hver gang. Men han gir seg ikke. Tre år senere selger han huset sitt i England og flytter til USA for å blåse liv i sitt gamle rockedyr Camel.

Espen Linderud

Mannens navn var **Andy Latimer** - gitarist, vokalist og fløyttist i et av de mest anerkjente progressive symforockbandene. I løpet av seks måneder i 1988 bygde han opp et studio og skrev ferdig materialet til det som skulle komme til å bli Camels come-back album *Dust and Dreams*. Platen skulle egentlig spilles inn i 1989 men Latimer valgte å vrake deler av det innspilte materialet.

- Sangene var ferdige, men jeg var ikke fornøyd med dem. Det tok lang tid før jeg innså at jeg måtte skrive om hele side to. Jeg skrev materiale som kunne ha fylt tre album men først da hadde jeg låter som jeg var fornøyd med.

Dust and Dreams var et konseptalbum inspirert av John Steinbecks roman *Vredens Druer*. Albumet ligger tettere opp til bandets 80-talls produksjon, med Latimers gitar som det dominerende instrumentet.

Men hvordan startet det hele, en gang på 70-tallet?

Camel tar form

Andy Latimer startet sin karriere i bluesgruppa The Phantom Four. På samme tid, på midten av 60-tallet, spilte **Doug Ferguson** og **Andy Ward** i et band ved navn Misty. Da Misty la inn årene, flyttet Ferguson til Guilford, noe som skulle føre til at han og Latimers krysset hverandres veier. De to ble enige om å slå seg sammen, men Ferguson stilte en betingelse: Hans venn Andy Ward skulle spille trommer i gruppa.

- Vi dannet en blues trio -Brew- og spilte blant annet Cream-låter. Etter hvert ville vi utvikle bandet, og kom i kontakt med **Philip Goodhand-Tait**. Han spilte piano og skrev sanger selv, dessuten hadde han platekontrakt. Vi spilte inn platen *I Think I'll Write a Song*. Senere

kvittet vi oss med ham, satte inn en annonse i *Melody Maker*, og **Peter Bardens** kom med på keyboards.

Bardens hadde spilt i flere grupper, blant annet Van Morrisons gruppe Them før han ble medlem i Peter B's Looners. De skiftet etter hver navn til Shotgun Express, og besetningen inkluderte foruten Bardens, Mick Fleetwood og Peter Green som senere skulle danne Fleetwood Mac. En ung Rod Stewart sang i denne gruppa.

Gruppa splittet i 1967, Bardens dannet trio Village, før han satset på en solokarriere som resulterte i to album tidlig på 70-tallet. Han skulle reise til USA, men annonsen i *Melody Maker* forandret planen.

Santana

Slik gikk det til at Camel så dagens lys i 1971. De turnerte med Wishbone Ash og med Barclay James Harvest året etter, før de ga ut sitt selvtiluterte debutalbum. Den progressive rocken hadde et godt grep om England, Europa og USA. Og hvordan gikk det egentlig til at Camel ble en progressiv gruppe da medlemmene hadde bakgrunn fra bluesband?

- Da vi begynte å spille sammen, ville Peter at det skulle være et Santana-lignende band. Jeg likte også Santana, men kunne ikke helt forstå hvorfor vi skulle etterlikne Santana. Både Peter og jeg likte klassisk musikk, men jeg tror aldri vi så på oss selv som et progressivt band. Det var de som hørte på oss som kalte oss progressive.

Debut

Med debutplaten *Camel* (1973) hadde bandet funnet sitt eget unike lydbilde. Bardens tok i likhet med de fleste andre progressive grupperne på den tiden i bruk flere tangentinstrumenter - Hammond, mellotron, piano og diverse synthesizers. Disse instrumentene og Latimers

Historien om Camel

gitar vekslet mellom å spille hovedrollen i Camels komposisjoner. Andy Ward briljerte med sitt snertne trommespill og Ferguson utgjorde den andre halvparten av rytmeseksjonen.

Gjennombruddet

I 1974 fulgte de opp med *Mirage*. Albumet ble produsert av **David Hitchcock**. Han hadde allerede produsert plater for Genesis og Canterburygruppen Caravan, og det viste seg at Caravan senere skulle forsyne Camel med medlemmer. Bandet turnerte nok en gang med Wishbone Ash. Albumet var i hovedsak instrumentalt, og Camel fokuserte ikke like mye på tekster og sceneshow som mange av sine likesinnede. De konsentrerte seg om musikken som hovedsakelig ble skrevet av Latimer og Bardens.

Noe som virkelig gir en godfølelse er hvis eg klarer å skrive noe som sammenfatter det jeg følte for en spesiell ting, en person, en bok eller hva der nå enn er jeg skriver om, forteller Latimer.

Et godt eksempel på nettopp dette er Camels tredje album. Albumet var inspirert av Paul Gallicos roman *The Snow Goose*, og platen fikk samme tittel. Latimer og Bardens skrev all musikken i løpet av to hektiske uker på en hytte der de kunne komme bort fra resten av verden. De skrev i alt 16 kortere stykker som ble satt sammen til et nesten helhetlig musikkstykke. Camel tok i tillegg med seg et symfoniorkester i studio, og noen måneder senere framførte de hele *The Snow Goose* sammen med London Symphony Orchestra i ærverdige Royal Albert Hall. Dette er forevigt på konsertplaten *A Live Record*.

Camel i 1972. Fra venstre, Andy Ward, Andy Latimer, Doug Ferguson og Peter Bardens.

Albumet nådde 22. plass på de britiske hitlistene, og markerte gruppas gjennombrudd. De turnerte i Europa og USA, og Melody Maker kåret platen til «Brightest hope».

Til tross for den gode mottakelsen de fikk, fant Latimer og de andre ut at de heretter skulle legge mer vekt på vokalen og ikke lage flere konseptalbum.

- Det hadde en del med pressfra plateselskapet å gjøre, spesielt USA. Da de fant ut at *Snow Goose* ikke hadde noe vokal fikk de panikk!

Camel halter

Moonmadness bragte et nytt element inn i Camels musikk: Jazz. Selv om ikke jazz-influensene er så merkbare på dette albumet som de kom til å bli senere, nærmer de seg «fusion» på enkelte av låtene. Denne utgivelsen var også den siste med den originale Camel-besetningen.

Andy Ward ville bevege seg i retning av jazz, men dette likte ikke Doug Ferguson; han likte ikke å spille den typen musikk. Doug ville heller spille melodisk, progressiv musikk, og han og Andy kranglet hele tiden. Til slutt sa Andy: «Jeg kan ikke jobbe sammen med Doug». «Greit, jeg slutter i gruppa,» svarte Doug.

Andy Latimer husker det som en vanskelig periode: - Det var en trist dag da Doug forlot gruppa, og det forandret hele kjemien i bandet. Den originale Camel-besetningen var noe helt spesielt, og noe av dette gikk tapt med Doug.

Noen år senere skulle enda en brikke av de opprinnelige Camelpuslespillet bli borte. Peter Bardens sa takk for seg etter den litt mer «poppete» *Breathless* i 1978. Da hadde han rukket å spille inn *Rain Dances* (77) sammen med Ward og Latimer. Ny bassist i denne perioden var **Richard Sinclair** fra Caravan og Hatfield & the North, men han forlot gruppa samtidig som Bardens. **Mel Collins**, som hadde spilt med King Crimson, medvirket på saksofon og fløyte fra 1977 til 1985.

Ward takker for seg

Latimer og Ward fikk med seg **Colin Bass** på bass og **Kit Watkins** fra det amerikanske prog-bandet Happy the Man (se Tarkus nr. 2) og spilte inn *I Can See Your House From Here*.

Camel i 1977

- Både Andy Ward og jeg hørte mye på Happy the Man, og vi bestemte oss for å spørre om han ikke ville være med i Camel. Da jeg ringte ham, hadde han akkurat stuttet i gruppa, forteller Latimer.

Samme besetning, unntatt Watkins spilte inn *Nude* i 1981. Gjestemusikerne varierte noe på de to platene. Platen markerte starten på Latimers samarbeid med **Susan Hoover** som sto for konseptet og tekstene ved senere anledninger. Den markerte også slutten på Latimers samarbeide

Colin Bass

«Rain Dances»-besetningen. Fra venstre Peter Bardens, Andy Ward, Richard Sinclair, og foran, Andy Latimer

med Ward.

- Andy var utsatt for et uhell, og jeg hjalp ham å komme over det. Jeg ville egentlig ikke lage albumet, men Decca (plateselskapet) presset meg til å lage det.

Alan Parsons Project

Albumet Latimer her snakker om fikk navnet *The Single Factor*. Platen førte Camel inn i popverdenen, men den bidro ikke til å ta bandet mot nye høyder, verken kunstnerisk eller kommersielt. Bardens medvirket på albumet, selv om han ikke var medlem. Det samme gjorde **Anthony Phillips** (ex-Genesis) og Curved Air-grunnleggeren **Francis Monkman**. Alan Parsons Projects **Chris Rainbow** og **David Paton** medvirket, og Latimer var fornøyd med de to musikerne.

- Vi møttes i kantinen på Abby Road Studios, og Chris sa at han gjerne ville hjelpe til. Da jeg skulle på turné spurte jeg om de ikke hadde lyst til å være med, og før jeg visste ordet av det hadde jeg med hele Alan Parsons Project på scenen.

Rainbow og Paton medvirket på det neste albumet som ble Camels foreløpige svanesang. Det kom ut i 1984 og **Ton Scherpenzeel**, som hadde spilt med Kayak og Caravan, trakterte tangentene. Bak trommesettet satt **Paul Burgess**, som hadde medvirket på Jethro Tulls *Broadsword and the Beast*-turné. Albumet fikk navnet *Stationary Traveller*, og en av konsertene er foreviget på konsertplaten *Pressure Points: Live in Concert*. Bardens spilte keyboards på *The Snow Goose*-utdraget, og man kan ane konturene av gammel storhet.

Drømmer og tårer

Latimer blåste liv i Camel med *Dust and Dreams*. I 1996 kom det andre albumet fra Camel på 90-tallet: *Harbour of Tears*. Platen tok Camel ut i tidligere ukjente farvann - irsk folkemusikk. Tekstene tok utgangspunkt i Cobh Harbour, som

var det siste de som utvandret fra Irland så da de forlot landet. De mange tårer som rant fra menneskenes kinn forandret navnet til *Harbour of Tears* - Tårenes havn. Foruten Latimer og Hoover, medvirker gamle kolleger som David Paton og Colin Bass.

Harbour of Tears er det første eksempelet jeg har hørt der et klassisk symforockband har klart å bringe musikken inn i en ny era uten verken å låte retro eller å kompromisere med lettkjøpt popmusikk skrev Tarkus' anmelder. Sannelig er det magi i Latimers gitartoner, vel 20 år etter debutten.

Visste du forresten at...

... «Camel» er engelsk og betyr «kamel»?
 ...Simen i redaksjonen var på tre Camel-konserter på Chateau Neuf på 70-tallet?
 ...Jeg (Espen) har Camel-sko?
 ...Andy Latimer og Anthony Phillips samarbeidet i 1987 om musikk til en Golfvideo?
 ...Camel-logoen på enkelte plater er identisk med den på sigarettpakken?
 ...Ingen i Tarkus redaksjonen røyker Camel-sigaretter?
 ... Ingen av disse realitetene egentlig er særlig interessante?

CAMEL DISKOGRAFI

Album (LP/CD)	
Camel	1973
LP:	MCA MAPS 6477 (1973)
CD:	Camel CP-002CD (1993)

Mirage	1974
LP:	Decca SML 1107
CD:	Deram 820 613-2 (1989)

The Snow Goose	1975
LP:	Deram SKL-R 5207
CD:	Deram 800 080-2 (1989)
Moonmadness	1976
LP:	Deram TXS-R 115
CD:	London 810 879-2 (1991)
Rain Dances	1977
LP:	Decca TXS-R 124
CD:	Deram 820 725-2 (1993)
Breathless	1978
LP:	TXS-R 132
CD:	Deram 820 767-2 (1992)
A Live Record (dobbel)	1978
LP:	Decca DBCR 7/8
CD:	844 122-2 (1993)
I Can See Your House From Here	1979
LP:	Deram TXS-R 137
CD:	Deram 820 614-2 (1989)
Nude	1981
LP:	Deram SKL 5323
CD:	London 810 880-2 (1991)
The Single Factor	1982
LP:	Decca SKL 5328
CD:	Deram 800 081-2 (1988)
Stationary Traveller	1983
LP:	Decca 820 020-1
CD:	London 820 020-2
Pressure Points	1984
LP:	Decca SKL 5338
CD:	London 820 166-2 (1987)
VHS:	Castle CMV 1006 (1984)
Dust and Dreams	1992
CD:	Camel CP-001CD
On The Road '72	1993
CD:	Camel CP-003CD
Never Let Go (dobbel live)	1993
CD:	Camel CP-004CD
On The Road '82	1994
CD:	Camel CP-005CD
Harbour of Tears	1996
CD:	Camel CP-006CD
On The Road '81	1997
CD:	
Coming Of Age	1998
CD:	Camel CP-008CD
VHS:	Camel CP-008V

Samleplater

Chameleon	1982
The Collection	1985
Landscapes	1991
Echoes	1993
Compact Compilation	1985

Singler

Never Let Go/Curiosity	1972
Flight of the Snow Goose/Rhayader	1975
Snow Goose/Free Fall	1975
Another Night/Lunar Sea	1976
Highways of the Sun/Tell Me	1977
Remote Romance/Rainbows End/Tell Me	1979
Your Love is Stranger than Mine/Neon Magic	1980
Cloak & Dagger Man/Pressure Point	1984
Cloak & Dagger Man/Pressure Point (12")	1984

Konkurranse

Hvem vet mest om prog?

Det ble ikke det store rushet av løsninger på forrige nummers konkurranse. Nærmere bestemt motok vi en eneste besvarelse. Og da blir **Tom Roger Wister**, som oppnådde 16 av 17 mulige poeng også naturligvis vinner. En CD er sendt i posten.

Først de riktige svarene:

- 1) Robert Ellidge er Robert Wyatts virkelige navn
- 2) Både *Needles and Pins* og *Raindrops...* blir siteret i *The Lamb Lies Down On Broadway*
- 3) David Paton har spilt både i Camel og Bay City Rollers
- 4) Alle har gitt ut en versjon av *21st Century Schizoid Man*
- 5) Japan (Il Berlione), Polen (Quidam), Italia (Höstsonaten), Argentina (Crucis) og Belgia (Univers Zero)
- 6) Emerlist Davjack er Keith Emerson, David O'List, Brian Davison og Lee Jackson, dvs. The Nice
- 7) RIO står for Rock In Opposition
- 8) Curved Air hentet navnet fra Terry Rileys plate *A Rainbow In Curved Air*.
- 9) Jay Clem og Hardy Fox har tilknytning til The Residents
- 10) Gracious! (*Echo*), Cirkus (*The Global Cut*), Epidaurus (*Endangered*) og PFM (*Ulysse*).

Så til den nye konkurransen.

Husk at vi har tre CD'er i premie, så med den deltakelsen vi har hatt så langt det er gode sjanser for å vinne selv om du ikke har så mange riktige svar.

1. SBB er navnet på en polsk prog-gruppe. Men hva står forkortelsen for?

.....

2. Hvem er dette?

.....

3. Hva har gruppene Gentle Giant, Jonesy og Gnidrolog til felles?

.....

4. Hvem har skrevet linjene

*Rum was served to all the traitors
Pygmies held themselves in check.
Bloodhounds nosed around the houses
Down dark alleys sailors crept.*

.....

5. Hvilken gruppe spilte sin siste konsert 16. juni 1980?

.....

6. "Han spilte i en kirke, "live" sammen med oss nede i studioet. Han var omtrent 10 kilometer lenger oppe i veien og hadde kontakt med studioet i Montreux ved hjelp av telefonlinjer. Vi hadde leid to telefonlinjer for å få stereo-signaler". Hvilken låt ble spilt inn?

.....

7. Han har spilt med Steve Christey, John Wetton og Tim Esau. Hvem er han?

.....

8. Hvem har spilt inn følgende album?

...is a friend 'Ogdipig

Arrive Alive Counterpoints

Navn

Adresse

Fyll ut og send til **Takus v/Sven Eriksen, Møllefaret 48B, 0750 OSLO**, eller pr. email til sven.eriksen@eunet.no innen 1. april 1999. 3 vinnere får en CD hver.

Velkommen til «Freak City»

Alt var som det skulle være. Goffy fra Oslo Rock-Antikvariat hadde CD-spiller i bilen og begge hadde vi med en passe porsjon vellyd fra bandene som skulle spille i Burg Herzberg. Fra Kiel gikk det nedover Autobahn til musikk av Colosseum, Caravan, Edgar Broughton, Man, Guru Guru og andre. Vi skulle på hippie-festival og skulle ligge i telt for første gang på mange år. På scenen skulle 15 band spille over tre dager.

Simen Viig Østensen

Undres på om ikke det var noe slikt som møtte deltagerne på Woodstock i '69 for da vi kjørte inn i den lille landsbyen som lå i nærheten av festivalområdet så vi hippier over alt. Det var unge og gamle, veldig hippie og nesten hippie. De trasket til dels barfot langs den idylliske landeveien med ryggsekk. Noen haiket, bl.a. et par jenter og en gutt som alle var i tenårene og som vi tok med.

Da vi kjørte inn på området var det som å bli flyttet 30 år tilbake i tid. Med unntak av noen politifolk og ambulanspersonell var det helt klart at ordet «Freak City» ikke bar på noen overdrivelse og jeg skal innrømme at det som vi så og hørte de neste dagene overgikk alt det jeg har vært med på i mitt liv som musikkinteressert.

Det hadde regnet dagen før (som seg hør og bør), men nå var det opphold og bakken var i ferd med å tørke opp. Ettersom de fleste av deltagerne hadde kommet tidligere måtte vi ta til takke med teltplass i områdets ytre periferi i en bakke med skummel helling. Det kan forøvrig nevnes at festivalområdet selvfølgelig var på et jorde.

Etter et lengre, desperat forsøk på å få teltet til å se ut som et telt dro vi rundt på området og slentret etterhvert mot hovedscenen. Overalt var det mennesker og på selve konsertområdet var det

salgsboder som solgte alt fra håndlagde hippieklær, smykker og kunstgjenstander til CD og LP-plater og kaker med krydder i. Det var også salgsboder for mat og drikke (flere boder solgte kun vegetarmat), men pussig nok var køen størst foran de som solgte krydderkakene. Forøvrig luktet det søtlig uansett hvor på området du var. Var det noen som nevnte Woodstock? Joda vi var kommet til Freak City!

Kalle og «Movement Of The Hippies»

Det første vi forsøkte på var å få kontakt med **Kalle Becker**, selve sjefs-hippien og organisator siden starten i 1991. Med 15 band som skulle spille og nær 50.000 mennesker som virret rundt på området sa det seg selv at Kalle ikke var alt for mottakelig for norsk musikkpresse der og da, men vi fikk god hjelp fra en assistent som ga oss backstage pass. Etter et kort møte med sjefen selv og avtale om et lengre intervju senere så vi oss fornøyde, for første band hadde allerede begynt å spille.

Jeg skal derimot foregripe begivenheten noe ved informere litt om det Kalle senere forklarte oss om Movement of The Hippies, Freak City osv. uttrykk vi ikke helt hadde klart for oss da vi først kom.

«Freak City» er mere betegnelsen på hele bevegelsen og det som skjer her og nå enn et eksakt sted. Såvidt vi kunne forstå var derimot «Movement of The Hippies» selve komiteén som organiserte det hele, tror vi. Kalle Becker som også driver plateselskapet Think Progressiv startet det hele sammen med Mani Neumeier fra Guru Guru egentlig som en jazz- og bluesfestival. På den første festivalen kom ca. 500 mennesker og området var da og frem til 1997 noen stenkast unna jordet vi nå befant oss på, tett opptil selve borgen Burg Herzberg. Hvert år ble det flere band og flere mennesker som kom. Allerede i året etter ble det mere til en hip-

piesammenkomst noe som bl.a. ble reflektert i bandsammensetningen fra da av. Gjennom årene har mange storheter spilt her. Band som **Hawkwind**, **Edgar Broughton Band**, **Wishbone Ash**, **Ashra Tempel**, **Gong** og selvfølgelig **Guru Guru** som er mere som et husband å regne. De har spilt på festivalene nesten hvert år.

Og i år, altså et eller annet sted mellom 45.000 og 50.000 mennesker. Større plass trengtes og dessuten hadde det året før vært problemer med eieren av borgen og området rundt. Han var visstnok gammelnazist, og gammelnazister passer som kjent ikke akkurat sammen med gamle og nye hippier som hånd i hanske!

Og så startet musikken!
Vel egentlig hørte vi musikk over alt hvor vi gikk, fra

Kalle

trommegrupper i teltleirne til mennesker som hadde samlet seg rundt en gitarist eller to og sang sammen. nevnte jeg at uansett hvor man gikk så man kun fra '95 og disse fungerte jo også bra, men kanskje de med fordel kunne ha tatt med noen flere klassikere og noen færre nye låter?

Nok om det. Her kommer en kort oversikt over selve musikken:

Hank Shizzoe

Når 15 band har spilt og det hele er ferdig er det rimelig å anta at noe musikalsk informasjon blir dyttet ut for å få plass til annet. For å si det som det er, Hank Shizzoe husker jeg heller lite av, men bra var det nok likevel!

Country Joe McDonald

Én mann og hans gitar på scenen. Kan fort bli litt knuslete, men Country Joe McDonald spilte fletta av publikum med mange av de gode gamle slagerne fra Country Joe and The Fish perioden derav flere Vietnam-protestsangere som også ble spilt på Woodstock. Grå i håret var han, men publikum og særlig jentene var like involvert som artisten selv.

Noen av sangene var endog også fremført uten gitar og selv om man kanskje savnet resten av «The Fish» på enkelte av låtene var dette en konsert det stod stor respekt av. En vakker låt dedikert Janis Joplin, bare kalt *Janis* roet det hele ned en smule før han var i gang igjen.

Dissidenten

Spilte gruppe fra tyske **Embryo** og som startet opp på slutten av 70-tallet. Som modergruppen sterkt inspirert av etnisk musikk og fusion, men som etterhvert ble mer ambient og heller kjedelig ambient/elektronisk utover 80-tallet. Konserten bar sterkt preg av en salig miks av forskjellige inspirasjoner, alt fra funk med en dyktig negerjente på vokal, til saftig etnisk-inspirert rock og fusion. Sistnevnte fungerte desidert best for denne anmelderen og tidsvis var Dissidenten strålene.

Sunja Beat

No recollection at all what so ever!!!

Makwerhu

Lørdag midt på dagen og nye konserter var på gang. Makwerhu var en gjeng negere som spilte etnisk fusion (mener jeg). Mer husker jeg ikke!

17 Hippies

En gjeng med nettopp 17 hippier fra Berlin som spilte en heller merkelig variant av hva jeg best kan kalle bulgarsk sigøynermusikk med feler, trekkspill og mange andre spennende instrumenter. Dette var virkelig bra og publikum så ut til å trives stort.

Jeg vet ikke om gruppa har utgitt noe på skive, men skulle du komme over noe av dem så er dette musikk som herved er sterkt anbefalt! Den eneste egentlige skuffelsen var at svært få av artistene egentlig så ut som hippier.

Wishbone Ash

Gruppa blir av Goffy omtalt som relativt streit tre-greps gitarbasert rock, og konserten ga for såvidt inntrykk av dette, men dette er i alle fall bra tre-greps-rock, og da de dro endel perler fra *Argus*-albumet fra '72 var publikum så desidert med. Jeg kjenner for lite til bandet for å vite hvem av de som stod på scenen var fra den opprinnelige besetningen, men såvidt jeg husker var det i alle fall én som hadde grålig hår. Resten var av den yngre garde.

Colosseum

Dette var nok bandet de fleste hadde ventet på og det med rette. Hele besetningen fra 70-tallet, dvs. **Clarke, Clempson, Farlowe, Greenslade, Heckstall-Smith** og **Hiseman** trakterte publikum med nesten 20-minutter lange utgaver av klassikere som *Valentyne Suite* og *Lost Angeles*, og disse gutta kunne spille fremdeles. De åpnet forøvrig med den bombastiske *Those Who Are About To Die* fra deres første skive og den satt malen for resten av konserten som varte nesten to timer. De fleste bandene spilte forøvrig rundt 90 minutter så kanskje ikke så rart at en stakkar har problemer med å huske alt i detaljer.

Tilbake til Colosseum. Greenslade trakterte hva jeg antok var hans gode gamle Hammond i herlig blanding med Heckstall-Smiths saxer og Clempsons gitarspill. Da Heckstall-Smith spilte på to saksofoner samtidig eller da Hiseman hadde en heller infernalsk og lang trommesolo var publikum nådd et nivå av ekstase man sjelden opplever. Chris Farlowe sang for øvrig like kraftfullt som den gang. Bandet spilte en del av det nye låtmaterialet de har komponert for 90-tallet og disse fungerte like utmerket tør jeg påstå. Det skjer ikke alt for ofte når det gjelder band fra 70-tallet som prøver seg igjen som komponister!

Selv etter to timer kunne alle de fremmøtte ikke få nok, men det skulle komme mer (se nedenfor).

Morgenstemning med Goffy

John Mayall

Det var blitt mørkt den andre dagen og Mayall med det som vi antok var det meste av **The Bluesbreakers** var ikke mindre populære enn foregående band. Blues og Blues-rock i kjent stil fra mesterens hånd falt i publikums smak det også.

Etter en stund nevnte Goffy at det ikke nødvendigvis var umulig at vi kunne få oppleve en jam med deler av Colosseum mot slutten, ettersom både Heckstall-Smith, Hiseman og Clempson opprinnelig kom fra The Bluesbreakers. Når konserten var over og det var klart for ekstranumrene så kom de samme herrer fra Colosseum opp på scenen og gav en vel 10 minutters lang jam det stod respekt av. Full pakke!!!

Edgar Broughton

Edgar Broughton har spilt på Burg Herzberg før, da under det opprinnelige navnet **Edgar Broughton Band**. Med seg hadde han derimot bl.a. **Luke Broughton** på trommer fra sitt gamle band og sin sønn på keyboards og naturlig nok ble det spilt flere gamle klassikere, som bl.a. *Blood on The Rooftops* fra skiva *Edgar Broughton Band* som kom i 1972 (det var den med det omdiskuterte slakterhus-coveret fra Hipgosis).

Nå var det derimot blitt alvorlig sendt på natten, klokken var vel omtrent 04.00 og så gikk strømmen. I nærmere en time stod bandet standhaftig på scenen og ventet på strømmen mens et ivrig publikum ropte taktfast *Out Demons, Out!* (forøvrig et kjent singlespor fra den tidlige tiden til EBB).

Så kom strømmen, klokken nærmet seg 05.00 og Edgar Broughton med band fortsatt til det gjenværende publikumets store begeistring!

Man

Bandet skulle ha spilt til slutt på lørdagen, men det sa seg selv at ikke alt for mange var mottagelige for mer musikk idet solen stod opp, så de åpnet heller den siste konsertdagen med en del skjulte morsomheter om hva de gjorde foregående natt mens de ventet. Jeg tror jeg med dette kan si relativt trygt at de hadde inntatt diverse stimuli mens de ventet på tur. Joda, MAN var i godt humør og solen skinte over en meget sommerlig festivalplass den siste dagen.

Igjen, jeg kjenner ikke alt for godt til MAN's opprinnelige besetning, men det kunne virke som flere av de gamle var med. Gruppa er kanskje best kjent for sine to første skiver som virkelig var bra, og for en heller streit periode utover 70-tallet uten de største høydepunktene. Så det var en meget hyggelig opplevelse å få med seg gruppa med både gammelt og nytt materiale som det meste funket meget bra. MAN er et band jeg rett og slett må lytte mere på i tiden fremover.

Embryo

Tyske world music travere fra slutten av 60-tallet, og som har ufortrødent holdt på frem til i dag. De mange albumene som bandet har utgitt, med endel nye medlemmer men stadig med **Christian Borkhardt** i spissen, har sterke røtter i etnisk arabisk såvel som østlige influenser, blandet sammen til utrolig velklingende fusion-musikk. Bandet har hatt, og har fremdeles, det for vane og reise jorden rundt for å hente inspirasjon og nye instrumenter (ett av albumene heter forøvrig *Embryo's Reise*).

Få gjør det så bra som dette bandet på dette feltet. Lavmelt musikk som sagte bygger seg opp ga publikum en særdeles spesiell opplevelse, og Embryo kan dette med etnisk fusion den dag i dag. Bassisten var en yngre kar som avslappet satt på en stol i bakgrunnen og spilte sin bass, mens Borkhardt trakterte «glockenspiel» og andre spennende ting å slå på. Bandet hadde for øvrig med seg en kineser som spilte på noe som lignet en fele.

Etter litt over en time måtte de pakke sammen da bandet skulle videre til Casablanca!

Caravan

Caravan trenger kanskje ikke all verden av introduksjon. Vi kan jo raskt bare føye til at bandet regnes som en av de viktigste ingrediensene innenfor den såkalte «Canterbury-sjangeren». På scenen sto vokalist og gitarist **Pye Hastings** og sang rett så bra og gjorde savnet etter Richard Sinclair (som hoppet av etter reunionkonserten i 1990) mindre dominerende. Richards fetter **Dave** var derimot fremdeles med på sine keyboards.

Caravan har på nittitallet utgitt to album, hvorav det siste er coverutgaver av sine egne klassikere fra 70-tallet. Bandet spilte en pen samling låter av klassisk støpning, bl.a. *Golf Girl* og *If I Could Do It All Over*

Again, I'll Do It All Over You men jeg savnet *In The Land Of Grey And Pink*. Videre tok de godt for seg av *Battle Of Hastings*-albumet fra '95 og disse fungerte jo også bra, men kanskje de med fordel kunne ha tatt med noen flere klassikere og noen færre nye låter?

Bandet spilte bra, var tydeligvis inspirert (noe som også gjaldt de fleste andre bandene) og publikum var fornøyd.

Guru Guru

Som tidligere nevnt, her har vi husbandet til Burg Herzberg-festivalen. Trommeslager **Mani Neumeier** og hans band har holdt på siden 1968 og gitt fansen en mengde skiver som varierer voldsomt i stil mellom Kraut-Rock og funk og alt der i mellom.

La oss ha det klart med en gang. Disse karene ligger ikke lang etter i scenehumor enn Samla Mamma Manna. Mani startet opp med en regndansliknende seanse foran på scenen med en gummitrakt på hode. Trakten lå bakover mot ryggen, men med et lite nykk med hodet stod den relativt stive gummitrakten rett opp nesten en halv meter, for så og legge seg tilbake igjen. Han så til tider ut som en krigersk Azteker-prest der han danset foran et ellevilt publikum som tydeligvis visste hva de hadde i vente (mer eller mindre). Etter en lang stund herlig musikk og tilhørende ablegøyer ble bl.a. bandmedlemmene introdusert av Mani og gitaristen med en kombinasjon av 17-mai- og Donaldfløyter, noe som førte til at vi nordboere i alle fall ikke fikk med oss hvem de andre var). glade mennesker som snakket med hverandre uansett fremmed eller kjent? Joda vi var i hippieland. Deretter fikk sjefen selv en halvmetrelang kjem

pejont av publikum, som han og de fleste andre på scenen tok noen drag av. Joda stemningen var stor når Guru Guru hadde konsert! De spilte forøvrig pliktlåta *Space Baby* som er bandets klassiske space-rock-alibi.

Gamelan Orchester

Indonesisk gamelanmusikk (visstnok noe tradisjonelle greier) med skikkelig indonesisk tempeldekore på scenen og en mengde indonesiske såvel som europeere med diverse instrumenter de for det meste slo på. Godt ut på søndag ettermiddag/kveld var to nordmenn på hippiefestival i ferd med å ta kvelden. Etter tre dager å 15 band var alle sansekanaler sprent i fillebiter. Indoneserne får ha oss unnskyldt men vi trakk oss tilbake etterhvert.

Prog-Stage

I tillegg til hovedscenen var det også satt opp en egen «Prog-Stage» med mer lokale tyske band som **Flying Cirkus**, **Shades of Dawn**, **Growing Seeds**, **Zone Six** og **Tribe of Cro**. Disse spilte samtidig som på hovedscenen og det sa seg derfor selv at vår primærfokus var rettet mot der de store skulle spille. Derimot ble det tid til noe turer bort for å sjekke ut kvaliteten til disse, for oss heller ukjente bandene.

Et band som dere gjerne med en gang kan notere ned er **Growing Seeds**. De spilte en blanding av Hawkwind og Pink Floyd og det fungerte faktisk svært bra. Visstnok har de også en CD ute så skriv denne opp bak øret lik så godt med en gang. Dessuten spilte et band som het Golden Buddha på hovedscenen torsdagen før det

hele startet. I henhold til Christian, en ung tysk hippiehaiker vi møtte der nede, var dette bandet et av høydepunktene på hele festivalen. Typisk!

Mot slutten...

Etter siste band hadde spilt på søndag begynte sakte men sikkert området å tømme. Endel lå over til neste dag da de skulle videre til andre festivaler. Christian benyttet hele sommerferien sin til å besøke det meste av slike evenementer rundt om i Tyskland og det neste han skulle være med på var 30-årslaget til Guru Guru på bandets egen lille festival ikke mange milene fra Burg Herzberg. Mani Neumaier har en egen gård og her holder han en gang i året åpent hus. Der skulle vi jo åsså ha vøri Kal!

For de som ikke hadde fått nok av liveband, bød det seg på tampen nye sjanser. Et band hadde rigget seg opp på taket av en kassevogn og spilte for noen ivrige tilhørere og trommegruppene ved teltene hadde heller ikke pakket sammen ennå.

Det bør også nevnes at blant nærmere 50.000 tyskere, noen polakker (vi så en polsk bil på p-plassen), noen amerikaner (NATO-folk?) dukket det plutselig opp to karer fra Stavanger som hadde kommet spesielt for å videofilme Colosseum. Etter vel én time med filming gikk batteriet på kameraet ut, men hyggelige var de og en av dem hjalp oss under intervjuene med Greenslade og Pye Hastings med å knipse bilder for Tarkus,med et engangskamera fra den lokale bokhandleren. Vi hadde nemlig glemt å ta med fotoapparat!

Noen betraktninger

Dette var hva vi husket fra «Freak City» sist sommer: Det var all musikken, stemningen, røyken fra hundrevis av teltbål som fylte opp å drev nedover dalen til nærmeste landsby, den evige dempede trommingen, barn med pannebånd som lette etter foreldre som lå dopa ett eller annet sted, bikkjer med pannebånd som hjeffet og lekte uavlatelig med naboens tise, den søtlige lukten fra uttallige røykbare saker, all den gode vegetarmaten, forbauselsen av å se hippier i alle aldre smile til hverandre, total mangel på aggressivitet (selv politiet holdt seg i bakgrunnen) og Mani Naumeier med den største jointen i kjeften siden Cheech & Chong. Nærmere Woodstock tror jeg det ikke går an å komme ved inngangen til det nye milleniumet!

Forøvrig! Sjefshippien selv, Kalle Becker, har lovet at han skal holde på ett år til før han overlater roret til nye generasjoner. Og for Burg Herzberg '99, tredve år siden Woodstock, har han videre lovet nettopp et nytt Woodstock, eller i alle fall med så mange artister som fremdeles er blant de levende og opppegående.

Som festivalplakaten informerte: «seid bescheiden - fordert das Unmögliche».

Vi har for øvrig intervju både med Pye Hastings og Dave Greenslade, og de vil dukke opp i et kommende «Tarkus».

Rabalder 1998

Samla Mammas Manna

Foto: Hans Vøigt

som brutalt tunge i sammenligning, og det har sikkert også noe å gjøre med at medlemmene har blitt enda bedre musikere med årene, og at de tør å slippe seg mer løs. For de som ikke har opplevd Høst live tidligere, og utelukkende via live-skiva *Live & Unreleased* (1994), bør det presiseres at nevnte live-album ikke gir noe godt bilde av hvordan dagens utgave av Høst låter.

Og dagens besetning av Høst er altså den samme gjengen som i 1974 kom ut med det sagnomsuste heavyprog-mesterverket *På Sterke Vinger*. Dette albumet ble også denne gangen fremført i sin helhet, blandet opp med spor som *Betong Boogie* og *Bilder Av En Dag*, for å nevne noen. Høst spilte nok ikke opp mot sitt beste på denne konserten, og noen småting kunne nok også justeres

Samba med Samla

Det eneste som var trist ved konserten med Samla Mammas Manna var at ikke alt som kunne krype og gå av progfrelste var der. Og hadde noen som ikke hadde vært frelste i utgangspunktet vært der, ja så hadde de garantert blitt frelst de også.

Espen Linderud

Samla er å betrakte som et hus-band på Rabalderfestivalen. Måtte det fortsette slik i all evighet! Men sin musikalitet, samspill og ikke minst humor har Samla i utgangspunktet det som skal til for å fremstå som et liveband av format. Når de i tillegg sprenger dette formatet med sine musikalske krumspring - og verbale - er det ikke vanskelig å bli glad i fire middelaldrende herrer fra Uppsala. Hva med en pilegrimsreise?

Konserten, ja. Etter å ha improvisert seg frem til *Den återupplivande låten* som gled over i *Folkvisa i morse* fikk vi en nypremiere på *Lyckliga Titanic*, en låt som bandet hadde glemt og ikke hadde spilt siden 70-tallet, og som kan bli å finne på Samlas kommende studioalbum *Kaka*. Dette var imidlertid ikke den eneste nye låta de fire svenske herrene spilte for de 150 sjelene som hadde møtt frem på Belleville. *Frestelsens Kafe* var en annen ny-gammel låt som var etter herrenes eget utsagn sprøtt litt opp. Siste låt før ekstranummeret hørtes i undertegnedes ører ut som en fullstendig ny låt og skal de tre nevnte låtene være representative for hva vi kan forvente av det kommende albumet, er det bare å bestille billetter til busstur til pilegrimsreise til Uppsala. Og kjøp albumet, selvsagt.

Låtene bandet spilte var hentet i hovedsak fra *Måltid* og *Klossa Knapitatet*, mens ekstranummeret var fra *För äldre nybegynnare*, et album gitarist **Coste Apetrea** selv ikke var med på (Samla hadde da byttet ut s-en med z i band-navnet). Og for et ekstranummer. *Ödet* i hele sin lengde, delt opp av **Hasse Bruniussons Club 7**-trommesolo, som med rimelig stor sikkerhet representerer det mest originale en trommeslager noen gang har frembrakt i løpet av fem enslige minutter på scenen, både hva gjelder lydene fra trommene og ikke minst fysiske bevegelser. Hvem sa at trommesoloer er kjedelige?

Samla startet sin karriere i 1970 med et selvtitu-

lert debutalbum, etterfulgt av to til i 73 og 74 før medlemmene etter hvert gikk hver til sitt og bandets navn omsider ble til Von Zamla. Når originalbesetningen er sammen igjen, etter 25 år, og fremstår sterkere og mer vitalt enn noen gang, er det jaggu ikke annet å gjøre enn å dra på pilegrimsferd til Uppsala. 90-talls-Samla spiller skjorta av 70-talls-Samla, og det er ikke fordi Samla var dårlige før. Det er fordi de idag er forrykende! De som vil kan gjerne rekke opp hånden og nevne ett prog-orkester som er bedre i dag enn på 70-tallet. Nå ble det stille gitt...

Det som gjør bandet til noe for seg selv er humoren, made in Uppsala: De lodder ut turnebussen sin, forteller om klemming av rotter, hvordan Hasse stemmer sine cymbaler og snakker med med de lyseste stemmene de kan klare for å etterligne norsk! Som tilhører veksler man mellom å le seg fillete, bli forbløffet av samspillet, for så å la seg overraske over at de plutselig slutter å spille for å fortelle en idiotisk historie.

Samla er nok det beste som noen gang har kommet fra Sverige, enda bedre enn Strömstad, ribbe til 15 spenn, Olof Palme og ABBA og til og med Björn Borg - til sammen!

Kjære dere, kom snart tilbake! Hvis ikke kommer vi på pilegrimsferd til Uppsala.

Høst

Absolutt ingen takknemlig situasjon å havne opp i, det å forsøke å ta opp tråden igjen, etter Samlas oppvisning innen kompleks sirkus-folketonepragg. Da hjelper det å ha litt rutine med i bagasjen (og litegranne is i magan!).

Jon Christian Lie

Som vi også var inne på i forrige utgave av Tarkus, egner Høst seg nemlig meget godt live. Vel så godt som på skive faktisk, noe som sikkert har sammenheng med at mye av bandets tyngde til en viss grad temmes på de gode, men gamle studio-innspillingene. Live fremstår Høst nærmest

Høst

Foto: Håkon Christian Lie

her og der, men for all del - bandet kom fra det hele med æren i behold. De forsøkte seg bl.a. på balladen *I Ly Av Mørket* - i en noe mer nyansert utgave i forhold til tidligere, som ble fremført svært så stemningsfullt og overbevisende... i hvert fall frem til midtveis i låta, da det under soloen dessverre falt litt fra hverandre, grunnet gitar-messig knot.

Ellers var ikke vokalist **Geir Jahren** direkte hel-dig hele tiden. Det gikk litt surr i tekstene enkelte ganger, og spesielt på *Fattig Men Fri* hvor «*Mitt beger er tømt, min lomme er tom...*» ble til «*Min lomme er tom, mitt hode er tømt*»(!). Her ble det rett og slett litt for feil. Det kunne dessuten virke som om Høst hadde visse naturkrefter mot seg på denne konserten, ikke minst under *Åse* hvor G-strengen til **Svein Rønning** nektet å holde seg på plassen sin. Da er det godt å ha med seg en snakkesalig trommeslager (**Knut R. Lie**), som kan holde praten i gang lenge nok til at strengene etter hvert kan komme til sin rett.

Men etterhvert begynte også ting å falle på plass, og vi fikk servert svinebra versjoner av klassikere som *Satans Skorpe*, *Samhold* og *På Sterke Vinger* (med to kor-damer på de to sistnevnte). Til tross for litt svak lyd på et par låter (det kunne med fordel vært kraftigere lyd på trommer såvel som på bass), og overnevnte omstendigheter tatt i betraktning; det var en stor opplevelse å bivåne Høst. -Et band det alltid er moro å dra på konsert med!

Progressiv rock langs elven Vistula

Vistula er Polens største elv og nasjonal-symbol, så derfor setter vi oss på bredden av denne elven når vi har tatt fram stetoskopet for å sjekke tilstanden til progressiv rock i Polen akkurat nå. Og tilstanden er ikke altfor lovende for denne type musikk. Progressiv rock har nesten fullstendig forsvunnet fra massemedia. Når det på 70- og 80-tallet var enkelte riksdekkende radiostasjoner dedikert til progressiv musikk, er det idag kun én, og den sender bare en gang i uken, og langt på natt.

Piotr Tucholski

Vi har bedt hr. Stoch, styreformann i det uavhengige polske plateselskapet Ars Mundi om å gi noen kommentarer til den aktuelle situasjonen,

Abraxas

Szymon Brzezinski gitar
Marcin Mak trommer
Adam Lassa sang
Marcin Blaszczyk keyboards, fløyte
Rafal Ratajczak bass

Dette neo-prog bandet ble dannet i 1987, men det måtte, som så mange andre band, igjennom diverse personellendringer før de fikk noen særlig suksess. Deres debutplate presenterer en musikk kraftig inspirert av Marillion, men med en egen emosjonell stil. Mystisk atmosfære blandet med dynamikk, og stort sett en bra plate. Den andre er annerledes, bandet har strukket grensene og lagt til elementer av metal og goth. Denne platen har blitt kalt et mesterverk av enkelte prog-fans.

Diskografi

Abraxas, 1996
Centurie, 1998

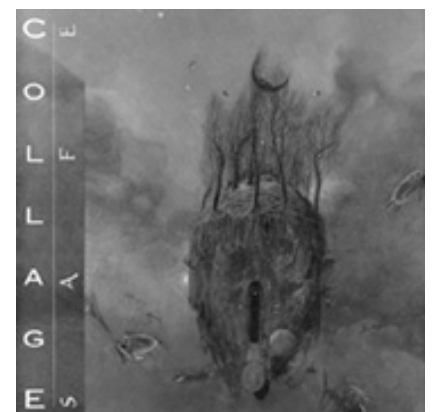
Collage

Robert Amirian sang, akustisk gitar
Mirek Gil gitar
Wojtek Szadkowski trommer
Piotr Mintay Witkowski bass
Krzysztof Palczewski keyboards

Collage: *Basnie*

Collage er antagelig det best kjente polske progbandet. De ble dannet i 1985 og spilte fra starten av musikk inspirert av Genesis og Marillion. De har utgitt fem plater. Debuten, *Basnie* (Eventyr) i 1991 hadde polske tekster, og platen ble meget godt mottatt av progrock-fans over hele verden, og de fulgte opp med en serie konserter i Europa. Etter denne utgivelsen gikk de igjennom en fase med stadige personellskifter fram til 1992, da de ga ut sitt andre album, *Nine Songs Of John Lennon*. På dette meget originale albumet tok de på seg den vanskelige oppgaven å transformere Lennons musikk til art-rock. Deres største suksess kom i 1994, da gruppen spilte på The International Sopot Festival i Polen og spilte inn et nytt album for det nederlandske selskapet S.I. Denne platen, *Moonshine*, inneholder lange komposisjoner med meget poetiske tekster satt sammen med korte, melodiske låter. Et album uten svake punkter. Senere samme år kom *Changes* som inneholdt tidligere utgitte innspillinger fra 1985-92, og det siste albumet til nå fra Collage er *Safe* fra 1996, hvor musikken har mange likhetstrekk med *Moonshine*. Collage har gjort en mengde konserter, blant annet ved The Progressive Rock Festival i Warszawa i 1996.

Collage: *Safe*

Abraxas

og han svarer som følger: "Det er generelt sett en ugunstig situasjon for progressiv rock, mest på grunn av den kommersielle ensretningen. Det betyr at overalt i massemedia vil du finne kun enkel, ofte banal musikk som kan garantere høye salgstall. Det er ingen plass i eteren for lyttere med individuell smak som søker etter noe spesielt. Selvfølgelig finnes det lyttere og musikere som er interessert i ambisiøs musikk, men de blir helt borte i en grå verdiløs masse. For noen år siden var salget av polsk art-rock ganske lovende, men nå ligger det på et meget lavt nivå, og situasjonen ser ikke ut til å skulle bedre seg."

Det lett å være enig i denne uttalelsen, og dessverre er situasjonen i Polen ikke så ulik de øvrige europeiske landene. Eneste forskjellen er at dette nådde Polen for bare noen år siden.

La oss likevel ta en titt på noen av de ledende-gruppene innenfor polsk progressiv rock:

Albion

Anna Batko sang
Jerzy Antczak gitar
Krzysztof Malec keyboards
Grzegorz Olszowski bass
Pawel Konieczny trommer

Et band som i begynnelsen var inspirert av Pink Floyd, Genesis og engelske 80-talls neoprogrupper. De ble dannet i 1992 i Krakow og spilte neo-prog inntil 1993 da **Anna Batko** kom med. De ga ut en kassett, *Survival Games*, som inneholdt melodiske nostalgiske komposisjoner. I 1995 kom den første CD-platen som inneholdt mye av musikken fra *Survival Games*, men med forbedret lyd kvalitet og engelsk vokal. Spesielt verd å nevne er det lange sporet, *Golgotha*.

Diskografi

Survival Games (kassett) 1993
Albion, 1995

Quidam

Diskografi

Basnie, 1991
Nine Songs Of John Lennon, 1992
Moonshine, 1994
Changes, 1994
Safe, 1996

Lizard

Damian Bydlinski sang
Andrzej Jacza keyboards
Mirosław Worek gitar
Janusz Tanistra bass
Mariusz Szulakowski trommer og perkusjon

Lizard er en videreføring av bandet **Bielsko Biala** som ble dannet i 1990, og de kunne notere seg for sin første suksess i 1995 da den kjente polske radiopersonligheten **Piotr Kosinski** introduserte dem for plateselskapet Ars Mundi. To år senere ga de ut sin flotte plate *W Galerii Czasu* (I tidens galleri), som av mange ble karakterisert som årets beste utgivelse. Musikken har referanser til de mykere sidene til King Crimson og UK. Utover dette albumet spilte bandet på Progfest 96 i Warszawa og som oppvarmer for ELP og Porcupine Tree på deres Polen-turne.

Diskografi

W Galerii Czasu, 1997

Quidam

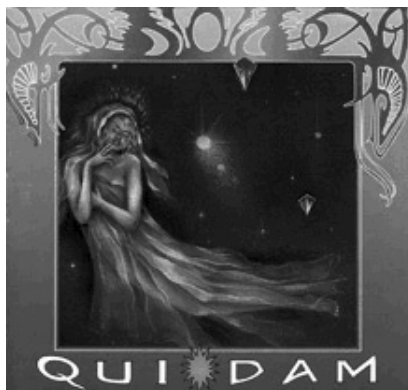
Emilia Derkowska sang, cello, gitar
Zbyszek Florek keyboards
Rafal Jermakow trommer & perkusjon
Maciek Meller gitar
Radek Scholl bass
Jacek Zasada fløyte, keyboards, sax

Dannet i 1991 under navnet **Deep River**. De endret navnet til Quidam (som betyr "noen" på Latin) i 1995. I begynnelsen spilte de musikk som var en miks av hard rock og soul, men etter at **Ewa Smarzyńska** ble med som fløytespiller endret de kurs mot en mer sofistisert rock i stil med grupper som Camel, Pink Floyd, tidlig King Crimson, Genesis etc. I 1996 ga de ut sitt første album, *Quidam*, på Ars Mundi. Med seg som gjestemusikere hadde de tre medlemmer fra Collage. Platen inneholder nydelige, nostalgiske pastellaktige komposisjoner med Emilias delikate sang, noe som får musikken til å bevege seg langt utover grensene for neo-prog. Platen fikk fine omtaler både innenlands og utenlands, og de oppnådde høye plasseringer på internasjonale art-rock avstemninger, bl.a. en femteplass i det franske magasinet *Big Bang*. I 1997 spilte de

Lizard

for første gang utenlands, og de varmet opp for Camel på deres polske turne. Det førte til at Emilia Derkowska og Ewa Smarzyńska ble invitert til å ta del i en framføring av *Harbour Of Tears*. Bandet gjorde flere konserter på den tiden, blant annet var de en av hovedattraksjonene på Proglive '97 i Corbigny, UK, og på "Awards Night" i Rotherham, UK, etter invitasjon fra Rick Wakeman. I 1998 spilte de inn sitt andre album, med én forandring i besetningen, nemlig at **Jacek Zasada** hadde overtatt for Ewa Smarzyńska.

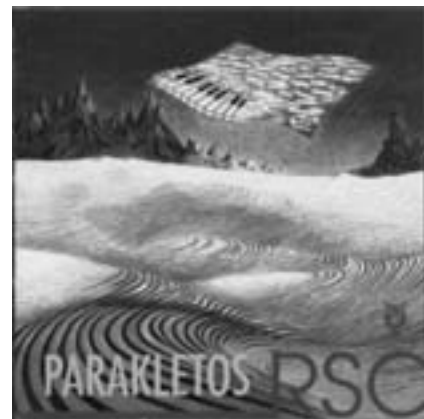
Dessverre er musikken på denne platen ikke fullt så interessant som på debut, mer i retning av en poppete, kommersiell stil. Platen fikk dog internasjonal distribusjon av Musea.

Diskografi

Quidam, 1996
Sny Aniolow, 1998

RSC

Wiktor Kucaj hammond orgel, synth
Zbigniew Dziala sang, tekster
Michał Kochmanski trommer
Krzysztof Dziuba bass
Tom Kiersnowski munnspill
Waldemar Rzeszut gitar
Andrzej Balawender fiolin, piano, Fender Rhodes
Dette bandet ble startet såpass langt tilbake som 1981, og var inspirert av amerikanske band som Styx og Kansas. Debutalbumet *Flyrock* kom i 1983 og inneholdt relativt korte låter, hvorav enkelte var virkelig gode. Kassetten *RSC* kom i

1983, med musikk i samme gate som *Flyrock*. Etter disse to utgivelsene forsvant RSC etter at gruppas leder **Wioniewsky** forlot gruppa. Etter flere år i dvale ble gruppa reaktivert og ga ut to plater i rask rekkefølge, uten å vekke særlig interesse. Men utgivelsen *Parakletos* som kom i 1997 presenterer førsteklasses musikk. Flott gitar- og keyboard-spill i kombinasjon med trompet og sax gir liv til gjennomarbeidede komposisjoner, med tydelige influenser fra jazz og blues.

Diskografi

Flyrock, 1983
RSC (kasset), 1983
Maraton Rockowy, 1995
Czas Wodnika, 1996
Parakletos, 1997

Dette er de viktigste bandene innen dagens polske progressive rock-scene, men det finnes mer. **Mr. Gil** (Collage gitarist **Mirek Gil**) ga ut platen *Alo-ne* på Ars Mundi i 1998. To andre Collage-musikere deltok på innspillingene som ligger tett opp til Collages melodiske stil. Det finnes også andre konstellasjoner som **Artosis**, som spiller gothic progressive, **Mordor** (progmetall), **Nemesis** (i samarbeid med Anna Batko fra Albion) og **Annalist**, som nok er mer rock enn prog.

Camels bassist **Colin Bass** spilte inn sitt nye album *An Outcast Of The Island* i Polen sammen med Andy Latimer, Dave Stewart og musikere fra Quidam og Abraxas. Så det finnes mange aktive musikere, men hvilken retning de vil gå i og hva som vil skje med polsk progressiv rock, det får framtiden vise.

Kilder:

Encyclopedia of Polish Rock - L.Gnoinski, J. Skaradzinski, 1997
Planet Caladan - Polsk art-rock med www side på: <http://www.venco.com.pl/~caladan/>
Chris Kukielka's hjemmeside på: <http://www.geocities.com/SunsetStrip/Club/3313/abraxas.html>

Den sorgfulle stemmen fra Polen

En av de fremste eksponentene for progressiv rock i Polen på 70-tallet er **Czeslaw Juliusz Wydrzycki**, eller **Niemen** som han er bedre kjent som. Sammen med gruppa SBB, som han også samarbeidet en del med, var han kanskje Polens mest markante prog-utøver på 70-tallet. Han spilte inn og utga plater både i Tyskland og i USA, og hans særegne stemme og fusion-inspirerte musikk fikk mange venner rundt om i verden.

Sven Eriksen

Niemen ble født i Hviterussland i 1939 og flyttet til Polen da han var 19 år. Han startet musikerkarrieren allerede tidlig på 60-tallet, og ble snart en meget populær artist i Polen, blant annet vant han en talentfestival i Stettin så tidlig som i 1962. I begynnelsen spilte han ren popmusikk, men relativt snart begynte han å eksperimentere med andre stilretninger. Han hadde studert fagott ved musikkhøyskolen i Gdansk, noe som hadde gitt ham et solid musikalsk fundament.

Noen år – og et par grupper – senere var Niemen klar for sin første LP. *Dziwny jest ten swiat* kom i 1967, ble laget sammen med gruppen Akwarele, og ble starten på en lang og lysende karriere i Polen. Året etter ga han ut *Sukces* med klare soul-influenser og senere samme året kom *Czy mnie jeszcze pamietasz*, fremdeles med gruppen Akwarele, og fremdeles med klare inspirasjoner fra amerikansk soul-musikk.

Niemen hadde to sterke fortrinn – han var en førsteklasses vokalist med en intens og energisk

Sukces (1968)

stemme, og han var en glimrende organist. Selvom musikken i de tidlige utgivelsene er pakket inn i saksofoner og horn i god soul-stil, skinner stemmen og orgelspillet igjennom.

Polske diktere

På denne tiden tilbragte Niemen mye tid på turne utenlands, blant annet til Jugoslavia, Tsjekkoslovakia og Italia. Han var fascinert av polske diktere som Adam Asnyk, Kazimierz Przerwa-Tetmajer og Cyprian Norwid. I 1969 kom den første av mange plater hvor han har satt musikk til deres dikt. *Enigmatic* er også den første av Niemens plater som har elementer av progressiv rock over seg. Den over 16 minutter lange *Bema*

Enigmatic (1969)

Pamięci Zalobny - Rapsod med tekst av **Cyprian Norwid** er et flott stykke musikk med mektig orgel, kor og ikke minst med Niemens sorgfulle stemme. En av Niemens aller beste komposisjoner, og en som han også valgte å gjøre på ny i engelsk oversettelse på LP'en *Mourner's Rhapsody* i 1975.

Eksperimenter og improvisasjoner

I 1971 ga han ut et dobbelt album sett (*Niemen vol 1 og 2*), ett med hvitt cover og ett med sort. Musikken er avantgardistisk og eksperimentell og inneholder blant annet en lang improvisasjon for kontrabass under navnet *Requiem in memory of van Gogh*.

Selv om han turnerte hyppig, var det fremdeles kun i hjemlandet han hadde et stort navn. Men

ting begynte å skje. I 1971 tegnet han kontrakt med CBS i Tyskland, og i 1972 reiste han for første gang utenlands for å spille inn plater. Først til Frankfurt for å spille inn *Strange Is This World*, deretter til Munchen for *Ode To Venus* i 1973. På begge disse platene hadde han med seg et knippe meget dyktige musikere, som siden skulle komme til å skape seg et eget navn i progrockens verden, keyboardist **Josef Skrzek**, trommeslager **Jurek Piotrowski** og gitarist **Antymos Apostolis** – til sammen SBB.

Ode to Venus (1973)

Ode To Venus er en forrykende LP i jazz/prog/blues/fusion-land. Niemens eminente keyboardspill og gymnastiske stemmøvelser leder an et utvalg meget velskrevne låter. Han begynte også å bli oppdaget av jazz- og prog-fantaster både i og utenfor Europa. Tysklands *Abendzeitung* kalte ham "...en av de beste progressive gruppene på kontinentet", *Rolling Stone Magazine* mente at "...Niemen er den beste musikkartis-

ten Polen noen sinne har hatt", og Sounds skrev "...det finnes en gruppe i Polen som kan konkurrere med hvilket som helt engelsk og amerikansk band, de heter Niemen!".

Til USA

Etter *Ode To Venus* vendte Niemen tilbake til det mer eksperimentelle uttrykket. *Aerolit* fra 1974 er full av heftige moog og mellotron-improvisasjoner, og soloprojektet *Katharsis* fra 1975 er elektronisk og tidvis meget ustrukturert i formen. Innimellom dette var han i USA og spilte inn *Mourner's Rhapsody* sammen med amerikanske og utvandrede polske musikere. *Mourner's Rhapsody* er kanskje den mest tilgjengelige av Niemens 70-tallsplater, og den er full av topp musikere: **Jan Hammer**, **Rick Laird**, **Michael Urbaniak** og **John Abercrombie**, bare for å nevne noen. På denne tiden fikk han også tilbud om den ledige vokalistplassen i Blood, Sweat & Tears

Aerolit (1974)

Katharsis (1975)

etter **David Clayton-Thomas**, men takket nei, visstnok av frykt for å miste sin musikalske integritet.

Tilbake i Polen ga Niemen ut *Idee Fixe* i 1976, et dobbelt album, fremdeles meget eksperimentelt. I 1979 opptrådte han med en elektronisk versjon av sitt tidligste materiell, og han vant førstepris ved en musikkfestival året etter. Hans neste album, *Postscriptum* (1980), ble da også adskillig enklere musikalsk, selv om han fremdeles i stor grad benyttet seg av elektroniske hjelpemidler.

Som sceneartist var Niemen et fyrverkeri. Folk som har sett ham live er enstemmig i at plateutgivelsene hans blekner i forhold til livearbeidet. For eksempel, i 1978 hadde han en ukes engasjement i Odessa, et show sammen med en trommelsager og en gitarist, hvor han vartet han opp med store doser utrolige vokale improvisasjoner, virtuost keyboardspill og en enorm intensitet i framføringene. Det finnes faktisk de som range-

rer Niemen høyere enn Emerson og Wakeman som keyboardist.

På 80-tallet begynte det å bli stille rundt Niemen. Kun to plateutgivelser ble det i hele tiåret, *Przeprowadzka* i 1982 og *Terra Deflorata* i 1989, som til nå er Niemens siste utgivelse med egen musikk.

Niemen er en karismatisk artist som ville ha nådd et enda større publikum dersom han ikke hadde hatt tilhold i et musikalsk sett såpass bortgjemt land som Polen. Hans stemmeprakt, tangentspill og ikke minst hans evne og vilje til å gjøre nye og spennende ting kunne ha gjort ham til et stort navn. Sånn sett er Niemen på mange måter i samme bås som norske progressive artister fra 70-tallet. Få eller ingen nådde et publikum utenfor egne landegrenser til tross for tildels stor popularitet i hjemlandet.

Diskografi

- Dziwny Jest Ten Swiat* (1967)
- Sukces* (1968)
- Czy Mnie Mieszczą Pamieyaszy* (1968)
- Enigmatic* (1969)
- Niemen vol 1/vol 2* (1972)
- Strange is This World* (1972)
- Ode To Venus* (1973)
- Russische Lieder* (1973)
- Aerolit* (1974)
- Mourner's Rhapsody* (1975)
- Katharsis* (1975)
- Idee Fixe* (1976)
- Postscriptum* (1980)
- Przeprowadzka* (1982)
- Terra Deflorata* (1989)

CROSS' NEW ALBUM
"VISIONARY FOOLS"
OUT NOW!

Rougher than
"Dream reality".
A bit more
sophisticated
than "Gaze"!

Progress Records

<http://home9.swipnet.se/~w-92294/cross>

Van der Graaf Generator

En van der Graaf generator er et pussig instrument som de fleste av oss stiftet bekjentskap med i skoletiden. Det er en rar innretning som produserer statisk elektrisitet ved at en skive med elektrisk ledende materiale blir gnidd mellom to børster.

Trond Gjellum

Og akkurat som van der Graaf generatoren er et pussig og annerledes redskap, er bandet Van der Graaf Generator (heretter for enkelhetens skyld forkortet til VDGG) et, om ikke like pussig, så iallfall definitivt annerledes band, sett i forhold til de progbandene de blir yndet å sammenlignet med.

Bandet ble dannet i 1967 ved universitetet i Manchester i England. Den originale besetningen bestod av **Peter Hammill** (vokal), **Chris «Judge» Smith** (trommer) og **Nick Pearne** (orgel). De spilte inn en psykedelisk popsingel (som undertegnede ikke har hørt), før de gikk hvert til sitt. Men Hammill gjendannet snart gruppa, og fikk med seg to musikere som skulle sette sitt preg på bandet de neste ti åra, nemlig **Hugh Banton** (orgel) og **Guy Evans** (trommer og perkusjon).

Smith var med en liten stund, nå på saksofon og vokal. Men ganske snart forlot han gruppa for å satse på en lite suksessfull karriere som musiker. Hugh Banton eksperimenterte mye med å bruke basspedalene på orgelet sitt som hovedbass i bandet. Men Hammill mente det var best å prøve å få med en vanlig bassgitarist, så inn kom **Keith Ellis**. Det var denne besetningen med Peter Hammill på vokal, Hugh Banton på orgel, Guy Evans på trommer og Keith Ellis som spilte inn bandets første album, *The Aerosol*

The Least We Can Do Is Wave To Each Other (1970)

Grey Machine. Denne skiva ble i utgangspunktet utgitt kun i USA. Skiva er en ganske blandet opplevelse, med både perler og ugress i skjønn forening. Musikken er preget av den sene engelsk psykedeliapopen, men Hammills tekster og måte å synge på skilte dem likevel ut i fra mengden, og bar bud om hva som skulle komme.

Besetningen i VDGG var på denne tiden stadig i forandring, og som erstatning for Ellis brakte de inn **Nic Potter** på bassgitar og **Dave Jackson** på saksofon og fløyte. Denne besetningen spilte inn gruppas andre album, som fikk tittelen *The Least we Can Do Is Wave To Each Other*, og som utkom i 1970. Nå hadde de også byttet selskap til det da mer «progressive» plateselskapet Charisma, som også huset bl.a Genesis.

På denne skiva dukker flere av kjennemerkene til VDGG; et kompakt og komplekst sound med mye moll og lite dur, låter om undergang og apokalypse. VDGG skilte seg markant ut fra de fleste andre progbandene de gjerne ble sammenlignet med ved at de ikke benyttet seg av gitar i noen særlig grad. Lydbildet var heller overlatt til Hammills klagende og raspende stemme, Bantons monumentale orgel, Evans stødige men oppfinnsomme trommespill og Jacksons såre og skjærende saksofon som han spilte gjennom et stadig større arsenal av hjemmelagde effektbokser.

De kunne minne litt om Genesis i Tresspassperioden, men låtene var tyngre og erstattet Genesis sin melankoli og nostalgi over et gammelt England med mørke tekster og vekt på skjærende kontraster og nesten metalliske klanger. En av de mest markante låtene fra denne skiva er *Refugees*, som ble fast inventar på VDGG-konsserter i årene som kom. *Refugees* var også den eneste låta som brakte VDGG inn på de engelske hit-listene; låta havnet på 47 plass på listene og ble den eneste singelen, eller innspilling overhodet som brakte VDGG inn på hitlistene. Så VDGG ble aldri noe band med et like stort kommersielt gjennomslag som band som f.eks Yes og ELP.

Bandet var nå kommet inn i en aktiv periode med mye konserter og innspillinger, og allerede samme år utkom gruppas tredje album, som bar tittelen *H To He Who Am the Only One*. Jeg er ingen fysiker, men slik jeg har forstått det, beskriver H til He den prosessen som kalles fusjon og som skal gjøre Hydrogen til Helium. Hva dette har med musikken å gjøre har jeg ennå ikke klart å forstå. Er det kanskje noen av leserne som kan komme med en oppklaring?

Skiva følger musikalsk i samme spor som forgjengeren, men det særegne ved gruppas sound dyrkes her i større grad, og er med på å gi den et unikt uttrykk. Produksjonen er enda bedre, og bruken av romklang gir deg følelsen av å stå inne i et enormt åpent, kaldt og mørkt rom mens bandet spiller et eller annet sted rundt deg.

Midtveis i innspillingen sluttet Nic Potter og Hugh Banton tok nå over jobben med å forsyne VDGG med sine fylldige og iørefallende bass(pedal)arrangementer. **Robert Fripp** kom også inn som gjesteartist for å bidra med sitt høyst spesielle gitarspill. Men selv med en slik virtuos med på laget, vekta likevel Hammill (som skrev 90% låtene enten alene eller sammen med David Jackson) et sound der gitaren mer fungerte som et skarpt krydder i forhold til den vanlige besetningen, og det er lite av Fripps typiske soloer på denne skiva.

Låtmaterialet var som sagt i gata til forgjengeren og to av de låtene som jeg synes skiller seg ut

H to He Who Am The Only One (1971)

som bare to av mange høydepunkter, er låta *Killer*, som med sin drivende orgel og sax-riffing ble en standard for VDGG måte å sy sammen sine merkelige mellompartier på, og den tunge og dystre, nesten balladeaktige *House with no Door*. På denne skiva får man mer og mer inntrykk av at Hammill skrev musikken etter at han hadde laget tekstene. Det er nemlig ofte vanskelig å finne rene melodilinjer som går i et visst antall takter slik man er vant til hos de fleste andre band, melodilinjene og det instrumentale som går samtidig med det vokale følger heller de ofte ujevne rimene og verselinje-lengdene. Dette gir musikken et veldig lite forutsigbart preg, og låtene tar ofte veldig dynamiske endringer på veldig kort tid. Dette kan gjøre VDGGs musikk litt vanskelig å få taket på i begynnelsen, men du lærer deg fort å verdsette denne lite tradisjonelle måten å lage musikk på.

Til tross for et unikt, og i manges ører sært, uttrykk, begynte bandet faktisk å få en viss popularitet. Dette gjorde at Charisma sendte dem ut på en fellesturne sammen med Genesis og folkrockbandet Lindisfarne. VDGG hadde etterhvert utviklet et spennende scenekonsept med en nesten anorektisk tynn Hammill og fra topp-til-tå-skinnekledd-med-engelsk-toghjelm-på-hodet Jackson i sentrum. Under denne turneen spilte VDGG utdrag av det som i manges ører skulle bli deres magnum opus, låta *A Plague Of Lighthouse Keepers*. Låta ble å finne på albumet *Pawn Hearts*, som utkom i 1971.

Her tar bandet alle sine særegenheter helt ut og skaper et fullkomment album uten et eneste svakt punkt. Åpningslåta *Lemmings* setter stemningen på skiva; tette komplekse komposisjoner med stadige skiftninger i melodi og rytme, en utrolig bra produksjon som fremhever hvert enkelt element i bandet på en

fortreffelig måte, tekster som du får tungekrøll av når du prøver å synge med, imponerende instrumental-

arbeid og en dystre men nesten sakral stemning som kryper inn under huden på deg. Robert Fripp gjester også på denne skiva, og på låta *Man-Erg* bidrar han med en nesten motorsagaktig gitarbruk som skjærer opp lydbildet i biter. Dette må bare høres, og er i mine ører et høydepunkt i tidlig engelsk progrock som få andre klare å gjøre etter dem.

I *A Plague Of Lighthouse Keepers* dukker bandet ned i et dystert lydlandskap der de tyner instrumenter og stemme maksimalt for å skape lydmalier som står perfekt til Hammills angstfylte tekster. Her er bandet stadig over i nesten samtidsmusikk-aktige takter, men avslutningen er så monumentalt symfonisk som bare det. I det hele tatt minner denne låta meg mye om Genesis episke storverk *Suppers Ready* fra *Foxtrot* (som kom i 1972) både i oppbygning, lengde, avslutningssekvens og tema for teksten. Eller kanskje det er Genesis som har skjelt til VDGG under deres felles turne? Hvem vet, men en likhet mener jeg at det dog er.

Men før *Pawn Hearts* ankom platesjappene, klarte Hammill å få gitt ut sitt første soloalbum, *Fools Mate*. At Hammill like mye vektla sin egen solokarriere, skapte et inntrykk av at alt ikke var helt som det skulle innad i bandet, og ganske

kort etter var bandet igjen splittet. Egentlig var dette ganske ironisk, for når den typen avansert progrock som VDGG sto for begynte å gjøre seg gjeldende og band som Genesis begynte å gjøre inntreden på top 20, valgte Hammill å oppløse bandet.

Etter at VDGG var gravlagt, begynte Hammill å gi ut en rekke meget bra soloalbum som viderefører VDGG-konseptet (som vi etterhvert skal komme tilbake til i Tarkus en eller annen gang i fremtiden) med hovedsaklig sine gamle medmusikanter fra VDGG som backingband. Så mange av disse skivene var Peter Hammill-solo i navnet men VDGG i gavnet. Banton, Jackson og Evans ga også ut et instrumental-album som ble kalt *The Long Hello*. Dette er i all hovedsak ganske løs jamming som bare skriker etter litt struktur og en sterk vokal å la Hammill.

I 1975 bestemte Hammill seg for å forene VDGG igjen, og allerede samme år forelå comebacket i form av albumet *Godbluff* og en turné i Frankrike. Låtmessig låt det som det alltid hadde gjort, og det hørtes på ingen måte sedat og dårlig ut. Produksjon og spilleteknikk er det helt i toppklasse, og alt det beste ved VDGG er beholdt og

ført videre på dette albumet.

Men selv om *Godbluff* og oppfølgeren *Still Life* fra året etter låt inspirerende og spennende, skaffet det likevel ikke bandet mer enn en kultaktig status. Med punken i horisonten begynte Hammill å føle at han mistet grepet om det han drev med. På albumet *World Record* (også fra 1976) begynner det å låte som om bandet har begynt å resignere. Selv om skiva har sine høydepunkter, var det et VDGG som begynte å revne i skjøtene vi nå fikk høre.

Derfor kom det ikke som noen overraskelse at Hugh Banton og David Jackson forlot bandet tidlig i 1977. Hammill kuttet nå ut generator og bandet het nå bar **Van Der Graaf**. Inn som erstatning kom fiolinisten **Graham Smith** og den gamle bassisten Nic Potter. Smiths fiolin kunne på ingen som helst måte erstatte Bantons enorme orgelsound, og albumet *The Quiet Zone: The Pleasure Dome* viser et mykere og vinglete VDGG, men skiva bæres av et par gode melodier. Men skiva ble bandets svanesang, og i 1978 valgte Hammill å oppløse bandet for andre og siste gang.

Posthumt utkom liveskiva *Vital* i samme år. Dette er et dårlig testament over et fantastisk liveband, med sin dårlige lyd, merkelige låtutvalg og dårlige innpakning. Dette ble ikke rettet opp før livealbumet *Maida Vale* utkom med en rekke forskjellige BBC-innspillinger i 1994.

Etter å ha oppløst VDGG, gikk Hammill i gang med en fruktbar og spennende solokarriere som har resultert i en masse soloskiver og samarbeidsprosjekter, sammen med bl.a. Robert Fripp og de gamle medmusikantene fra VDGG.

Så ta deg tid til å lete opp VDGG, og for å få det jeg mener er et riktig inntrykk av bandet, er det lurt å sjekke ut alle skivene som ble utgitt mellom 1970 og 1976 (.d.v.s tom *Still Life*)

Diskografi

- The Aerosol Grey Machine** (1969)
- The Least We Can Do Is Wave To Each Other** (1970)
- H to He Who Am The Only One** (1970)
- Pawn Hearts** (1971)
- Godbluff** (1975)
- Still Life** (1976)
- World Record** (1976)
- The Quiet Zone: The Pleasure Dome** (som Van Der Graaf, 1977)
- Vital** (som Van Der Graaf, live, 1978)

Det har utkommet en rekke sameskiver med VDGG, men den jeg vil anbefale som gir en helt grei introduksjon til bandet, er *I Prophecy Disaster* (Virgin 1993). Let også opp livealbumet *Maida Vale* fra 1994, som viser VDGG på en riktig måte som liveband.

Lucifer Was

Underground And Beyond er et album med røtter plantet dypt i 70 tallets tungrock, og band som Gravy Train, Jethro Tull, Beggars Opera og selvfølgelig Black Sabbath er sterke influenser for dette bandet. Et band som må kunne karakteriseres som en av Norges store hemmeligheter, og et album som er blitt sluppet ca. 25 år etter at materialet var blitt laget. For å få avklart litt mer om dette bandet hadde vi fått besøk av **Einar Bruu** og **Thore Engen** fra Lucifer Was.

Lucifer Was intervjuet av Geir Fosby

- Det som er så spesielt med dette bandet er at dere har en ganske lang forhistorie, og før vi går inn på den nye plata, skal vi komme litt innom historien om dette bandet. Hvor lenge har dere egentlig holdt på?

- Vi startet opp i 1970, og bandet slik som det lyder her var oppgående og spilte rundt i Oslo og omegn fra 1970 til slutten av 1974.

- Og etter dette ble det en ganske så lang pause?

- Vi var i litt forskjellige band og hadde noen pauser i tillegg, og kom sammen igjen i 1995, for et 20 års jubileum, og fikk da litt respons rundt omkring. Det var moro å spille igjen, og vi fant ut at vi skulle gå i studio og lage en CD med de gamle låtene.

- Dere har også vært veldig tro mot musikken fra denne tiden, for dere har ikke lagt på noen 90-talls stil på dette?

- Nei, vi har beholdt det eksakt som det var og beholdt alle arrangementene. Det er to fløyter her som er litt spesielt, hvor all musikk er skrevet og arrangert med tanke på de to fløytene.

- Låtene her er skrevet i perioden fra 1970 til ca. 1972.

- Brorparten av det som er her er skrevet mellom 1970 og 1973.

- Når vi kommer innom influenser så er det ikke til å komme vekk fra at Black Sabbath vel er den største influensen, men her ligger jo andre ting i musikken som blant annet Gravy Train. Hva var det dere hørte på i denne tida?

- Black Sabbath var vel noe av det som var rett frem, men det er vel Vertigo katalogen, det gyldne skattekammer fra denne tida, noe tysk prog og blues. Veldig mye blues forresten. Jeg tror det er mere blueselementer i dette her enn det er rock'n'roll. Men det er klart at Beggars Opera, Gravy Train, Mayblitz og mye snadder fra denne tiden ofte var på platespilleren.

- Jeg regner med at dere hører på disse banda fortsatt?

- Har lett for å vende tilbake til det, ja. Det hender vi prøver noen sånne moderne greier, men det varer ikke lenge før vi er tilbake til de fra 1968 til 1973. Det er liksom der vi hører hjemme.

Lucifer Was anno 1972

- Jeg har jo nevnt dere to i bandet, dere spiller henholdsvis bass (Einar Bruu) og gitar og vokal (Thore Engen). Dere er jo flere i bandet, dere kan kanskje komme med en presentasjon av hvem som ellers befinner seg i Lucifer Was?

- Det er **Kai Frilseth** på trommer, **Dag Stenseng** som er vokalist og fløytist og så er det **Anders Sevoldson** på fløyte og som korer litt.

- Hvis jeg sier ordet Ragnarock, så kan dere jo utfylle meg litt mer?

- Vi var med i en slik uttakskonkurranse i 1973, og der kom vi på en delt førsteplass. Det var da 4 band som delte førsteplassen. Litt mystisk poenggivning. Vi kom da ikke til selve Ragnarock oppe i Holmenkollen, men vi spilte på en sånn Ragnarock festival som var her i Oslo, fordelt på flere forskjellige klubber.

- Hvordan var egentlig responsen på den tiden til denne musikken, for dette er ikke mye dansevennlig?

- Det var veldig bra i starten, fra 1970 og noen år oppover da det var mer sånn klubborientert. Så begynte det vel å presse seg frem at det skulle danses, så vi puttet inn noen rock'n'roll medleyer og sånt, bare for å kunne spille på forskjellige steder. Men stort sett så var vi tro mot denne musikken. Og så var det det at vi så og si bare hadde originalstoff, vi hadde noen covere, men det var mest originalstoff. For å vinne publikum så måtte vi lure dem litt, så vi pleide faktisk å åpne alle settene med *Detroit City* og Bobby Bare's *A Hundred Miles Away From Home*. Og da stussa altså folk, for de fleste kom for å se et eller annet band som hadde langt hår. Etter dette gikk vi over i en ganske tung versjon av *Paint It Black* som Jody Grind blant annet hadde. Men jeg husker en gang på Kløfta hvor vi fikk motsatt respons, hvor de gikk når det vi egentlig sto for kom, og de ble under *Detroit City*. De ville heller høre country & western. Den jobben var tung og den husker jeg godt.

- Hadde dere mye spillejobber på den tida?

- Ja, vi spilte mye, det var nesten det som gjorde at vi ikke orket mer. Det ble spilling så ofte i uka, masse ungdomskubber. Mye andre klubber og småfestivaler. På Strand, Chateau Neuf og flere forskjellige steder. Det kom noen damer og militærtjeneste og slikt i veien, og så gikk det som det gikk med de fleste bandene på den tida.

- Hvordan ble det med penger ut av dette, ble det noe fortjeneste eller ble det stort sett tap alt sammen?

- Vi ble fryktelig velstående på gjeld. Jeg har skrevet veldig mye musikk. (Thore) Jeg har en 70 - 80 låter som er på skive med varierende grad av suksess. Noe har gitt meg inntekter, blant annet et prosjekt på begynnelsen av 80 tallet. Men jeg har fremdeles fradragsposter fra tidlig 70- tallet. Så jeg kan sikkert tjene penger på musikk til langt ut i neste årtusen og fremdeles ha fradragsposter fra 1973 til 1974. Det er sånn det der å kjøpe en dobbel Marshall 200 watt stack på avbetaling. Det er dyrt. Jeg gjorde det, jeg finansierte 25.000 i 1972 for det staket med en Gibson gitar, og finansierte dette med å gå med 5 avisruiter. Sto opp klokka halv tre om natta og gikk til halv åtte, og så var det på'n igjen. Det var musikk, rock'n'roll, heftig, du fikk levdt ut døgnnet

- Vi har kjent hverandre fra vi var 4 år gamle, så vi delte den avisruta, for vi greide ikke å gå hver natt. Men vi kom oss da gjennom ungdomsskolen, tror jeg.

- Dere startet jo opp igjen og hvordan var det egentlig å gå på scenen igjen etter så mange år og begynne å spille disse låtene dere hadde fra 70 tallet på nytt igjen?

- Det følte helt riktig.

- Publikum på konsertene?

- På de første konsertene var det mange som hadde fulgt oss helt fra starten av. Det var venner og bekjente, så det var ganske ufarlige steder å spille. Det var nok noe mer nerver når vi spilte på progrockfestivalen i Stockholm i fjor. Da var det et helt nytt publikum. Kjente det nok litt i knærne gjennom det første låtene, men det gikk fort over.

- Men angående progrockfestivalen. Dette er jo en musikkstil som kanskje ble litt tung for det publikumet der nede. Hvordan reagerte folk på det?

- Det var både og, noen syntes det var kjempebra. Noen var av vår oppfatning; at prog ikke bare er mellotron og reverserte riff. Det er lov å spille slik vi gjør også. Noen av den yngre garde opplevde jeg nok sånn at det var visse former som skulle være der for at det skulle være progrock. Det er tungt, det er heavy, men det hører allikevel inn under progskoen, fordi det er komponert musikk. Det er rom for improvisasjon, og selvfølgelig også solobiter, men det er komponert musikk for en besetning hvor fløyten er en vesentlig faktor av hele lydbildet.

- Hvordan er det egentlig dere jobber innad i bandet når dere lager disse låtene. Hvem er det som står for musikken her?

- Det er stort sett Thore som komponerer musikken. Måten det jobbes frem på er ofte at vi tørrøver som vi kaller det. Vi spiller det på kassegitarer og ofte med lille grann lyd på bassen og så øver vi inn låtene. Den skriveprosessen den forundrer meg enda. Jeg aner ikke mange ganger hvor det kommer fra. Enkelte ganger på noen kutt vet jeg lik-som referansen, men hvordan det ble til, hva som skjedd, det har jeg ikke peiling på. Det er som å ha et utrolig langt øyeblikk som du er borte og så våkner du opp og så har du det. Det kan ikke beskrives, men det er en utrolig følelse, som for meg er høydepunktet og meningen med det å drive med musikk. Det er å høre alt det som du har hørt inne i hodet etterpå, det er det store kicket.

- Dere har jo også planlagt å gi ut flere plater, hvor mange plater høre dere tenkt på fremover nå?

- Vi har nå alt materialet klargjort for den neste skiva. Vi skulle ha vært i studio i april, men ting skar seg. Det har med tid og prioriteringer å gjøre, men det er fremdeles fra det samme reportoiret og fra den samme perioden som vil fylle den nye plata også.

- Også en tredje plate er under planlegging?

- Jeg som skriver og arrangerer dette er alltid en til to plater foran der vi egentlig er, altså dagens ståsted. Så den tredje er nokså klar og det som skal være på den er klart, og det blir en veldig spennende plate, for der blir vi rimlig mye friere.

- Dette er jo bare stoff fra 70 tallet alt sammen, lager dere låter nå?

- Vi har vært innom et annet bandkonsept som vi øvde med en stund som heter Crown Of Creation, som er et mye større band med mellotron, fiolin og spinett som en viktig del av lydbildet. Dette er med nåskrevet musikk fra 1996 til 97 og oppover. Der har vi også faktisk platekontrakt med et stort selskap, så vi får se hva det blir av det. Det har noe med tid å gjøre, men det er noe som har et utspring fra Lucifer, men da med en veldig annerkjent spinnnettist og fiolin i tillegg til den besetningen. Lydbildet er basert på, du kan tenke deg Black Sabbath med spinett, fiolin og fløyter. Så er det besetningen pluss tre vokalistene som da også er spillende. Så det er ikke så voldsomt stort orkester.

- Thore, du har jo vært med i en del band etter at Lucifer Was ble splittet. Dere kan jo begge to fortelle om hva dere har vært i av andre band?

- (Einar) Jeg kan vel starte som har spilt minst. Vi spilte mer i John Cougar Mellencamp stilen, rufsete country rock. Så vi var på veien og spilte sammen med en som het Tor Langbråten i et band som het Respons. Det holdt jeg på med i 3 - 4 år, inntil det da dabbet av, og så begynte Thore og jeg å spille litt sammen igjen. Da hadde vi et band som vi kalte Etter Barne TV som arbeidsnavn, vi fikk ikke lov til å dra før vi hadde fått lagt unga. Dette bandet ble til noe vi kalte Napoli Brothers, som var ment som en fleip, men da var vi igang så godt at vi hadde fått oss et par spillejobber, og da ga vi oss der. Men det var som Thore sa i stad, tid og prioritering. Vi hadde ikke tid til det mer, vi rakk ikke å spille så mye.

(Thore) Jeg synes jeg hadde holdt opp veldig lenge, men når jeg ser i ettertid så har det ikke vært så veldig lenge uten musikk, men det var et år eller to så var det igang igjen. Vi prøvde faktisk helt frem til 1977 å få igang Lucifer, uten den helt store suksessen. I 1979 traff jeg en engelskmann som da kom fra en annen hemmelighet, som sikkert en del av de som kjenner til litt mer obskur musikk har vært borti, nemlig **Neptuns Empire**, og det var den engelske delen av den gruppa som vi dro igang et norsk punkekonsept, new wave som det ble kalt sammen med Chrissy, under navnet **Chrissy**. Den plata kom i 1980. Det var en delt glede, i forhold til den musikken jeg egentlig drev med, dette var mer et «Blondie» konsept. Som en reaksjon på det, slo jeg meg sammen med **The Cut** og deler av **De Press** og gav ut et album kalt **Elektra Elektra** med **Plann** som kom ut i 1982. Det var også en veldig komponert affære med mye synthesizere, men uten bassgitar

Underground And Beyond

(beklager Einar, det var et stort feilgrep og skal aldri gjenta seg), men Kai Frilseth fra Lucifer har slått trommer på alle disse prosjektene inklusive Chrissy. Som en reaksjon på det så dro vi ned til Fredrikstad, og fant ut at vi skulle lage en skive på samme måten som Deep Purple lagde *Machine Head*. «La oss komme oss vekk en weekend, og hvis vi ikke klarer å spille inn en plate på en weekend, så gir vi blaffen.» Jeg husker den skiva ble finansiert på momsrefusjonen på kostnadene av *Elektra Elektra* og kom ut som **Plann Metal**, og der var det trommeslageren fra Aunt Mary og bassisten fra Rockfilter og Jonas Fjeld som var med oss. Det var veldig spennende å få spille sammen med disse menneskene.

- Navnet på bandet deres, Lucifer Was, hvor har dere hentet det fra, for dette har vært endret, dere har ikke hetet dette hele tiden?

- Det hadde vel egentlig flere navn. Thore og jeg ble tatt inn i et band som het **Empty Coffin** fra Klemetsrud utenfor Oslo, som så igjen ble til **Autumn Serenade**, det var da noe penere, og så skiftet vi navn til **Ezra West**. Men da ble vi fort misforstått på telefon, så de hadde hengt opp plakater med Rett Vest når vi kom. Det synes vi ikke var noe særlig. Ezra West var akkurat et navn som Uriah Heep og Jethro Tull, et engelsk navn fra litteraturen som vi hadde plukket. Navnet ble for tungvint for folk, så da ble det Lucifer, og det var jo et greit navn, bortsett fra at omtrent på samme tid dukket det opp flere band som het Lucifer både i Tyskland og i USA, i tillegg til Lucifers Friends. Så da syntes vi det ble litt klønete, vi prøvde å gjøre noe med det, men vi hadde allerede begynt å få litt jobber som Lucifer, og valgte da bare å endre navnet til Lucifer Was. Det var Lucifer, noe mer sofistikert enn det var det ikke.

- Dere fikk jo en platekontrakt med Record Heaven, hvordan foregikk dette?

- Vi hadde jo gjort denne plata og hadde en demo, eller rettere sagt en CD-sampler, en glassmaster. Dette sendte vi til en 2 - 3 selskaper som var interessante og vi fikk egentlig napp alle stedene, men Record Heaven hadde en veldig stor distribusjon world wide og har egentlig gjort en veldig god jobb rundt det. Den har ikke blitt solgt mye i Norge, men det er vel ikke distribusjon på den her så vidt jeg vet. Den aller første som ble solgt over disk ble solgt i Tokyo, og i Italia har den solgt mye. Den selger også bra i Brasil, og hele Sør Amerika er et bra marked.

- Har dere noen salgstill foreløpig på denne plata?

- Jeg sluttet å telle etter 100.000 (he he he) Nei den er vel i første omgang trykket opp i 2000, så er det laget et nytt opplag på 2000, men hvor mye som er solgt av det andre opplaget vet vi ikke. Vi skal ned å snakke med Record Heaven på progfestivalen den 24. oktober i Gøteborg, så får vi se om vi får flå'n for noen kroner da. I tillegg så er det blitt gjort 300 picture disc på vinyl.

- Skal dere spille på progfestivalen, eller har dere noen planlagte konserter fremover?

- Nei, det nærmeste planlagte er vel dette studioprosjektet vi ikke fikk gjennomført i april. Så vi får vel ta det først, før vi legger noen flere planer.

Med disse ordene avsluttet vi denne samtalen rundt Lucifer Was og deres album *Underground And Beyond*. For alle dere som er interessert i den tyngre delen av 70 talls- musikken, så er dette albumet et absolutt must. Vi får så ønske Lucifer Was lykke til fremover, og det blir nok ikke lenge til neste samtale med bandet når deres andre skive dukker opp i butikkene en eller annen gang i begynnelsen av 1999.

Album med Lucifer Was

Underground And Beyond 1998

(Teddy's Sorrow/Scrubby Maid/Song For Rings/Out Of The Blue/The Green Pearl a)The Mountain King b)Fairy Dance c)Belongs To The Sky d)Pearlhall/Tarabas/Fandango/The Meaning Of Life/Light My Cigarette/In The Park/Asterix)
Record Heaven RHCD-5

(Hentet fra *High Voltage* og et intervju med bandet den 29. september 1998, her med bassist Einar Bruu og gitarist Thore Engen)

Med Tarkus på skandinavias største progfestival

Det svenske prog-miljøet har etter hvert fått virkelig «dreisen» på dette med å arrangere progrock-festivaler. I løpet av de senere år har det blitt arrangert en rekke ulike festivaler i regi av Record Heaven, Svenska Art Rock Föreningen Crimson (i Uppsala), og ikke minst G.A.R.F (Gøteborg Art Rock Förening).

Jon Christian Lie og
Knut Tore Abrahamsen

«Scandinavian Progressive Rock Festival» som ble avholdt på Vågen i Gøteborg, er altså siste tilskudd i så måte. Bak denne festivalen stod det to organisatører; G.A.R.F. og Record Heaven. Og med et festival-program som var proppt med interessante grupper, var det duket for en begivenhet av de sjeldne innenfor det skandinaviske prog-miljøet.

For å dekke det hele sendte Tarkus av gårde to representanter, Knut Tore Abrahamsen og Jon Christian Lie - og her følger deres inntrykk fra evenementet.

FREDAG 23. OKTOBER Cromwell (Tyskland)

Først ut var festivalens tyske innslag, som fremførte musikk innenfor det litt tyngre neo-progressive landskapet, noe i samme gate som Dream Theater og Arena. Et nytt bekjentskap for vår del, men dessverre ikke noe særlig å skrive hjem om. Glimtvis var de riktignok inne på noe, med noen småtøffe dramatiske partier, her og der, men jevnt over var det innlysende at de manglet rutine. Deres kvinnelige vokalist, var nok det svakeste leddet innad i bandet, med sin manglende evne til å holde tonen... I tillegg var de skjemma av en mer og mer ustemt gitar, og festivalens desidert dårligste lyd!

Bondage Fruit (Japan)

Ja dagen var 23.10.98 fredag kveld og det Japanske bandet Bondage Fruit sto på scenen. Dette var et band jeg ikke hadde hørt noe av men hørt mye positivt om og siden jeg har veldig sans for mye av den progressive musikken som kommer fra Japan for tiden (90-tallet), kan nevne band som Happy Family, Ruins, Il Berlione og Tipograpica, hadde jeg visse forventninger. Samtidig fryktet jeg kanskje at det var band som gikk i litt for mange opptråkka spor. Jeg hadde nemlig lest at de var inspirert av Magma og zeuhl-sjangeren. Men der skulle jeg ta grundig feil, mange influenser å høre ja, men et band med sitt eget sound og musikk med sjel. Utrykket er kanskje lite oppfinnsomt men jeg kommer ikke på noe mer dekkende: et fyrverkeri av et band, både spilleteknisk, samspill og fremføring. Ikke så å forstå at de hoppa rundt når de spilte men hver eneste tone var med pondus og innlevelse. De var: **Kido Natsuki** (gitar og gruppeleder), **Jin Harada** (bass), **Katsui Yuji** (fiolin), **Takara Kumiko** (vibraphone) og **Okabe Youichi**

Bondage Fruit på platemessa den 25. oktober 1998 i Gøteborg

Foto: Knut Tore Abrahamsen

(trommer). *Holly Roller* het åpningslåta, to takter, jeg var fan. Det var omtrent sånn, en låt med tempo og tyngde, et riff som ligger i bånd. Typisk japansk med mye energi. Kanskje litt Magma men annerledes. Fiolinen og vibrafonen ligger tydeligst som melodilinj. En får inntrykk av hver enkelt medlem er den som preger musikken fordi alle har sine særtrekk og det er vel dette som gjør at helheten blir veldig Bondage Fruit. På solo siden er det nok fiolinen som er mest fremtredende med gitar og vibrafon på plassene etter. Men det er på mange måter gitaristen som binder gruppa sammen, som knytter trådene. Låt nr. 2 var *Odd-Job* og minner en del om Miles Davis i perioden *In a Silent Way/Bitches Brew* og gitarspillet bringer tankene til John McLaughlin. Og dette var ikke tilfeldig fordi Kido Natsuki fortalte oss at dette var musikere han var blitt inspirert av og Natsuki lager all musikken til Bondage Fruit dvs. ikke all, Bondage Fruit er også i høyeste grad det improviserte og her bidrar hver enkelt. Låten *Mobile* fulgte og så kom etter min mening konsertens høydepunkt gjennom den ca. 30 minutt lange låten *Recit*.

Den starter med et rolig tema som spilles unisont av gitar og vibraphone som ligger oppå de andre, så kommer fiolinen med et tema og så tar det kollektivt av, så kommer et nytt tema oppå hamrende trommer og bass, ei melodi linje som sitter i øra. Det skjer mye etter dette men for mye til å gå inn på, men klimaks kommer på slutten der det bygger seg opp og du vet dette temaet som sitter i øra vil komme og det kom, det var frysning på ryggen, det var på sitt vis uendelig vakkert. Siste låt drar av gårde i stort tempo, det er over. Høy lyd, intenst, men er jeg sliten i øra? merkelig nok ikke, det var en stor musikkopplevelse. Noen

negative bemerkninger? egentlig ikke, vel gitareren var kanskje noe lav i begynnelsen.

Present (Belgia)

Present var neste. Jeg var spent på hvordan dette ville bli, det var den konserten jeg kanskje hadde gledet meg mest til. Jeg hadde skyhøye forventninger fordi Present er ei gruppe jeg kjenner godt til. Og etter Bondage Fruit følte jeg egentlig at jeg hadde fått min dose for kvelden. Present skulle stille uten trommeslager Daniel Denis, det lå an til et lite antiklimaks men heldigvis Present er Present og Roger Trigaux er Roger Trigaux skulle det vise seg, en tungveker i progsammenheng.

Men det skulle ta litt tid før jeg blei skikkelig beroliga. De starta med låta *Delusion* fra nyeste album og de vil si: **Roger Trigaux** (gitar og rytmetikker?!), **Reginald Trigaux** (gitar) og to nye medlemmer **Pierre Chevalier** og **Jean Pierre Mondes** på henholdsvis keyboard og bass, to yngre karer dette her, men i likhet med far og sønn Trigaux eminente musikere. Det hangla litt i begynnelsen hvis det går an å bruke et slikt uttrykk om Present, men missforstå meg rett det hangla til Present å være.

Keyboardet var litt lavt, det kollektive satt ikke 100%. Vanskelig å sette fingeren på hva, enn bare merka at det var mer å gå på. Det kollektive uttrykket hadde ikke nådd sin enhet, men det kom. De var ikke varme i trøya, det blei de. Etter mitt skjønn blei konserten bare bedre og bedre utover.

Og det var serlig morsomt å se hvordan far og sønn kommuniserte seg imellom på scenen, og faktisk var at far lot sønn være 1.gitar veldig ofte. Det vitner om moden musiker. Etter *Delusion* fulgte *Laundry Blues* (fra *Live*) så *Alone*

(fra *C.O.D Performance*) og til slutt klassikeren fra den første skiva (*Triskaidekaphobie*) den over 20 minutt lange *Promenade Au Fond D'un Canal*.

For dere som ikke kjenner musikken til Present er det forenkla sagt en blanding mellom rock og klassisk musikk ala Bartok og Stravinsky, strengt komponert/arrangert av Roger Trigaux. Musikken er kompleks men samtidig har temaene et repeterende preg. Musikken er innenfor RIO-sjangeren.

Men nok om det. Det var en konsert Present verdig og det uten trommer. Men slike sterke arrangementer og slik fremførelse har egne bein å stå på. Imponerende samspill og spesielt med tanke på at dette var 2.gang de spilte konsert uten trommer (faktisk også siste gang) som jo egentlig er en del av låtene. Kanskje savnet man trommene her og der, men det var ikke det som satt igjen når konserten var over, faktisk var, selv om sikkert får noen på nakken for dette, at noe faktisk låt bedre i mine ører uten trommer melodilinjene og arrangementene kom enda sterkere fram. Det var en opplevelse å få høre dem live og de innfridde.

Mats & Morgan (Sverige)

Festivalens første svenske innslag stod denne gjengen for, et band vi hadde hørt en god del om tidligere, men aldri hørt noe musikk fra. Hovedaktørene i denne gruppa var trommeslageren **Morgan Ågren** og det såkalte blinde «keyboard-fenomenet» **Mats Öberg**, to rutinerter herrer som tidligere bl.a. har spilt sammen med Frank Zappa og Steve Vai. Musikalsk er de slettes ikke så lett å plassere, men da dette bandet inntok scenen på Vågen, ble vi i hvert fall servert et progressivt bombardement uten like - med elementer fra synth-musikk, jazz-rock, heavy og rett og slett temmelig sær musikk. Dette bandet må simpelthen oppleves med egne øyne og ører, og det er sjelden at vi har hatt det så moro på konsert! Ikke minst fortjener scene-showet til blinde Mats Öberg å nevnes. Litt av et syn egentlig, for denne lille mannen ble vi absolutt ikke særlig kloke på. Stort sett så var han i sentrum og spilte halsbrekkende soli på sitt klaviatur (han hadde bl.a. en spesiell forkjærlighet for el-gitar-lyden på synthen sin!!) mens han hoppet hurtig opp og ned bak keyboardstativet. Men når han ikke spilte på sine tangenter var han å se i konstant bevegelse, der han snurret rundt og rundt og rundt og rundt...i sin egen akse, helt til han hadde ting å spille igjen. Dette var noe som pågikk titt og ofte, som f.eks. mens gitaristen eller trommeslageren hadde sine solo-partier. Koordinasjonsevne og balansekunst skulle vel være stikkord her (mannen var jo tross alt blind!). Sjekk disse ut hvis muligheiten skulle by seg. Dette var stor underholdning, både musikalsk og visuelt!

LORDAG 24. OKTOBER

Isildurs Bane (Sverige)

Andre dag ble innledet av disse veteranene som faktisk har holdt det gående helt siden 1976. Dette bandet, som forøvrig har hentet sitt navn fra Tolkiens *Lord Of The Rings*, karakteriserer seg selv som et elektronisk kammerorkester, og for øyeblikket har de sju CD'er bak seg. Det spesielle ved deres live-fremstøt, var at det utelukkende ble fremført instrumentalmusikk, med en del lyd-effekter som ble kjørt i bakgrunnen og inn i mellom musikken. Det hele ble etterhvert nokså filmatisk og

stemningsfullt, og lyden var krystallklar. Stilretningen var en meget raffinert og behagelig type symfonisk rock med visse jazz-rock innslag (med rom for gnistrende marimba-spill!), og med det litt udefinerbare nordiske preget. De kunne tidvis minne om band som Camel, Pink Floyd (i enkelte avdempede partier med gitaren i sentrum, og synth-tepper i bakgrunnen) og Flower Kings (i de mer jazz-pregede sekvensene). Settet var dominert av materiale hentet fra gruppas siste album *Mind - Volume 1*, som ble fremført i svært så overbevisende live-utgaver.

QOPH (Sverige)

Qoph er et ganske ferskt svensk band som

Historisk Present-kvartett uten trommeslager, Vågen, 23. oktober 1998

samtidig med festivalen gav ut sin debut album på Record Heaven. Til tross for dette hadde jeg fått hørt dem via en demo-cd og den var veldig bra, så jeg hadde bra forventninger. Jeg kan røpe det med en gang, de infridde ikke, ikke i mine ører. Det låt ganske annerledes enn på plata og etter min mening dessverre ikke til det bedre. Plata var mere rik på instrumentering mer raffinert i arrangementene, mer variert. Plata var mer progressive mens konserten var mer rock'n roll, ikke noe galt i det men jeg synes musikken var mer spennende på plata. Det var tydelig at det var unge energifulle musikere som ville gi alt og det skal de ha de gav alt, men jeg synes det gikk litt på bekostning av dynamikken. Det ble sinnsykt-høyt lyd litt for ofte noe de ikke alltid var herre over selv heller, for det skal sies til deres forsvar at de var plaget av ikke altfor god lyd. Det var to gitarister, en bassist, en trommis og en vokalist. Den ene gitaristen spilte også ukulele men dessverre forsvant den nesten helt og den andre gitaristen spilte også saksofon med varierende hell. Nå høres det ut som dette var en elendig konsert men det var det ikke.

Det var mange lyspunkt. De spiller en gitar-riff basert progressive rock med visse tyngre preferanser der vokalen er fremtredende og på svensk. Utstrålingen til vokalistene gjennom blant annet å skifte til forskjellige kostymer i løpet av konserten og avslutte det hele med flammeslukning var et stort pluss i konserten, hadde også bra stemme. Og alle medlemmene i gruppa var meget habile på sine instrumenter,

men kunne med fordel gitt litt mere rom for hverandre. Så jeg regner faktisk med at den lille nedturen jeg følte under konserten ikke er av langvarig art. Kanskje hadde jeg for store forhåpninger til et såpass ferskt band. Uansett er det et band med stort potensiale og det vil nok blomstre mer og mer ettersom de får erfaring.

Five Fifteen (Finland)

Vi hadde på forhånd fått høre at dette finske bandet skulle være «noe i retning av grupper som Led Zeppelin og King Crimson». Hentydninger til sistnevnte band hørte vi fint lite av, men desto mer som lå en i adskillig mer Zeppelin'sk gate. Five Fifteen har holdt på

siden 1987, og har fire CD'er bak seg. De fremstod som et svært så rutineret og solid live-band med beina godt plantet i 70-talls-inspirert rock'n'roll. Mer tradisjonelt enn nødvendigvis prog-basert, og i mer rock-retning enn i heavy-land. De hadde både kvinnelig og mannlig vokal og begge vokalistene lå ganske så nært opp til Robert Plants stemmebruk. Musikken var hovedsakelig gitar-dominert, med rom for enkelte utskielser med Hammond-orgel. Hovedvokalistene var en utadvendt og artig skruer (med bar overkropp, iført solbriller og diger sort hatt!) og midt under konserten deiset attpåtil gitaren hans i gulvet (var det gitar-stroppen som røyk mon' tro?) med et brak!

Arena (England)

Det bør sies at det under mesteparten av denne festivalen, var svært så tynt med publikum. Men like før Arena skulle på scenen skjedde det noe merkelig i så måte, og før vi visste ordet av det, så kokte det faktisk brukbart foran scenen. Og det var tydelig at bandet hadde en god del hengivne fans der ute (etter t-skjortene å dømme!). På konserten ble det spilt både nytt og gammelt materiale og bl.a. ble hele deres siste album *The Visitor* fremført fra start til slutt. De gjorde en absolutt hederlig opptreden, rutinerte og proffe som de er, og gruppa ble også meget godt mottatt av publikum. Konserten var preget av tydelig spilleglede og lyden var massiv og kraftfull. Sceneshowet var det stort sett vokalist **Paul Wrightson** som tok seg av, på sitt teatraliske

QOPH med vokalisten klar til å sluke flammen. Vågen 24. oktober 1998

vis med ulike kostymer og klesstativ(!) som effekter.

SØNDAG 25. OKTOBER

Platemesse

Siste dag var det duket for platemessedag og her skulle «det meste fra A-Å» av prog, være mulig å oppdrive. Et skummelt utgangspunkt med tanke på hvor alle pengene våre ville ta veien, men med forhåndsbetalt togbillett hjem, var det bare å fråse i progressive investerin-

ger! Her var eksempelvis franske Muséa, tyske Angular Records, engelske Verglas Music, japanske Made In Japan Records, svenske Melotronen og naturligvis Record Heaven representert med stands, i tillegg til ulike «propaganda-stands» hvor det satt representanter fra band som Mats & Morgan, Per Lindh (i egen person, takk!) Project og Bondage Fruit, der i blant. Nye skiver fra grupper som Morte Macabre (50/50-Landberk-Anekdoten-konstellasjon) og QOPH ble også lansert samme dag. Bootlegs var det også nok av der (japanske bootleg-haier!!!), og til DE prisene!!! I løpet av den siste halvtimen ble det til og med solgt bootlegs til halv pris, noe som resulterte i at dobbelt-ski-

ver med band som Pink Floyd, King Crimson, Yes, Emerson Lake & Palmer, Genesis og Uriah Heep gikk unna for 150 kr stykket! Enkelt-skiver gikk for 100 kr pr. stykk. En ting er i hvert fall sikkert; Bare glem å planlegg tur til Italia eller England for å hamstre inn bootlegs. Det er HELT uaktuelt. Bare dra avgårde på neste «Scandinavian Progressive Rock Festival», og du vil bli langt lykkeligere, om enn kanskje også noe fattigere!

Fattig men fri

Fattig ja, det var i hvert fall det arrangørene ble, etter denne festivalen for dessverre var det svært få som valgte å ta turen innom «Scandinavian Progressive Rock Festival». På det meste kan det ikke ha vært særlig mer enn 100 besøkende (da med «bransjefolk», arrangører og musikere medregnet!), og med leie av et lokale i Vågens høye klasse, og med kjente og ukjente band fra fjern og nær, er det ikke så vanskelig å tenke seg at arrangørene gikk dundrende underskudd!!! Sannsynligvis ble det vel kroken på døra for festivalen i denne omgang, og for en god stund fremover. Meget synd ettersom det var store planer på gang for neste festival. Bl.a. har visstnok IQ seriøst meldt sin interesse, men slik situasjonen er nå, innenfor det skandinaviske prog-miljøet, er det vel få som ville tatt den økonomiske risikoen for dette. Fra G.A.R.F. sin side antydes det likevel at det fortsatt foreligger visse planer om å arrangere en festival i samarbeid med Angular Records (tysk symfo-label, og tidligere underavdeling av Muséa), men dette er ennå ikke helt klarlagt. All honnør i hvert fall til Göteborg Art Rock Förening og Record Heaven for et kjempe-arrangement og en stor begivenhet på prog-kartet.

oslo rock antikvariat

LP-PLATER, SINGLER OG CD's (brukte og nye)
STORT UTVALG – KJØP OG SALG

Skriv eller ring etter gratis lister:

OSLO ROCK ANTIKVARIAT
FREDENSBORGUN. 17 – 0177 OSLO
Tlf. 22 11 13 13 – Fax 22 11 13 12

En kort og subjektiv innføring i noen viktige progband

En ting de som har drevet på med prog en stund fort glemmer, er at det faktisk finnes en stor, gemen hop med mennesker som aldri har hørt et ord om eller lest en linje om noen av de progbandene vi proggere snakker om med den største selvfølgelighet. For mange nykommere kan det være vanskelig å vite hvor man skal starte: er Yes best før eller etter 1977, er det noen vits i å kjøpe Genesis-skiver uten Peter Gabriel, hvem er den utskjelt skiva til ELP, hva i all verden er UK og er Henry Cow prog for agronomer. Alt dette er spørsmål de fleste proginteresserte har dumpet opp i, så fra og med dette nummeret av Tarkus begynner vi med en spalte som skal prøve å klare litt opp i all forvirringen.

Trond Gjellum

Et utvalg av viktige progband og progalbum vil alltid bli meget subjektivt. Men jeg håper at det kan være en hjelp på veien til alle som er interessert i å få litt kunnskap om noen innflytelsesrike band innen progressiv rock. Vent deg ikke noen inngående analyser og nitidige faktaoppramsinger, dette er kun enkle musikalske vaske-sedler som guider deg et skritt videre inn i progrockens spennende verden...

King Crimson

King Crimson er faktisk eksisterende i sitt 30 år som band. De har ikke eksistert kontinuerlig i alle disse årene, men heller kommet og gått med ujevne mellomrom. King Crimson kan på mange måter kalles progrockens gudfar i den forstand at bandet var tidlig ute med alt som ble trendy innen progressiv rock: stilige covere, mellotron, ufattbare tekster, lange låter, korguttvokal, utallige besetningsbytter, referanser til klassisk musikk, komplekse rytmer og melodier og mange oppløsninger og gjenforeninger.

Fra storslagent til innadvendt

I spissen for alt dette står gitaristen, komponisten og eksentrikeren **Robert Fripp**. Han har styrt bandet gjennom storm og stille i alle disse årene, og han har vist en utrolig evne til å få det beste ut av sine medmusikanter. I begynnelsen var bandet veldig symfoniske og storslagne, men de stadige besetningsbyttene tok på. Etter en litt ujevn og stilforvirrende periode rundt 1971/72, kom de sterkt inn igjen med en besetning bestående av bl.a. **Bill Bruford** (ex-Yes) på trommer og perkusjon. Nå var de over i en tyngre og mørkere musikk med plass til både strengt arrangerte ting og improvisasjon. Men de kunne også være ufattelig vakre, og mye av bandets beste musikk skriver seg fra denne perioden.

Robert Fripp begynte å gå lei av dinosaurustendenser og turnéliv, og oppløste King Crimson i 1974.

King Crimson 1969

Dette sparte King Crimson for de verste angrepene fra punken og beslektede stilarter som etterhvert slo spikeren i kista til progrocken som en kommersielt vital sjanger. Robert Fripp innledet samarbeid med bl.a. Brian Eno, David Bowie, Peter Gabriel, Blondie og Talking Heads, noe som gjorde at han ble eksponert for en rekke nye strømninger innen musikk som de andre progbandene unngikk. Med denne basisen i bagasjen gjendannet han King Crimson i 1980 med bl.a. Bill Bruford på trommer. Nå var musikken mer minimalistisk og sangorientert, men stadig spennende. Men denne besetningen viste fort kreativ stillstand og gikk i oppløsning i 1984.

En ny giv

Nå gikk det ti år før King Crimson så dagens lys igjen. Denne gangen ble det en seksmannsbesetning med to trommeslagere, to bassister og to gitarister. Stilmessig blandet de uttrykket fra 73/74-skivene med 80-tallsoundet og viste at King Crimson ikke bare kunne være intellektuelle og dyktige låtskrivere, men at de også kunne rocke tyngre og slå hardere enn de fleste yngre band bestående av musikere med mord i blick og volumkontrollen på 11.

Denne utgaven av bandet holder det fortsatt gående og beviser at progressiv rock ikke trenger å være en retrogreie for musikkelskere med stadig økende hårfeste og nostalgibehov, men at det kan være en vital og slagkraftig sjanger for et bredt sammen-satt publikum.

Anbefalte album

In The Court Of The Crimson King, EG, 1969

Her gjør de absolutt alt riktig og skaper et av rockens beste debutalbum (eller album for den saks skyld) noensinne. Symfonisk storslagenhet, folkelig nostalgi, vanvittige avantgarde eksperimenter, ufattelig presise jazzrockinspirerte passasjer-trenger jeg friste med mer...?

Lark's Tongues In Aspic, EG, 1973

Her gjør de nesten alt riktig igjen og introduserer

oss for en tyngre og mer avantgardepreget utgave av bandet med masser av vanskelig rytmikk og harmonikk pakket inn i presise arrangementer og sinnssvak god instrumentbruk. Men de vakre, melankolske og vare øyeblikkene får også sin plass på et ufattelig spennende album.

Red, EG, 1974

Kanskje er dette King Crimson beste øyeblikk noen sinne. Låtene er litt mindre komplekse i sin oppbygging, men stemningene er mer maniske og stemningen så fortettet at mangelen på musikalsk kompleksitet blir oppveid av et helhetlig sound som skjærer inn til beinet og etterlater ingen uberørt. Men skiva rommer også bandets vakreste øyeblikk i form av låta *Starless* som oppsummerer bandets alle epoker fram til da på en enestående måte.

Discipline, EG, 1981

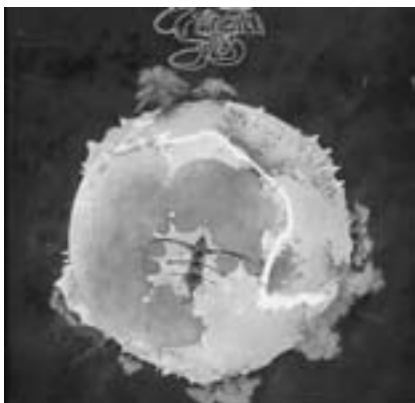
Den eneste gjennomførte skiva fra '80-tallsutgaven av bandet. Minimalistiske låter med en imponerende instrumentev som gir bandet et sound som låter som en krysning av Talking Heads, balinesisk gamelanmusikk og samtidsminimalisme som Steve Reich og Philip Glass.

B'boom, DGM, 1996

Dobbel liveskive med den siste besetningen av bandet. Her leverer de låtene fra 1995 gjenforenings-albumet *Thrak* og låter fra både '70 og '80-tallet i overbevisende og spennende versjoner, som særlig de nyeste låtene nyter veldig godt av.

Yes

Her har du et band som jeg tror de fleste vil være enige om er et av den progressive rockens mest innflytelsesrike band- både på godt og vondt. Få andre progband fikk en så mytisk status som Yes og deres musikalske ideal- lange låter med flust av takt-, tempo- og rytmeskifter innpakket i grandiose orkestrale arrangementer som er selve definisjonen på hva symfonisk rock skal være samt tekster som la vekt på symbolikk og lydmalings-påvirket utrolig mange band både på '70-tallet og i våre dager.

Ny formel

Bandet startet opp i 1968 med en stil som ligger langt vekk fra det man vanligvis forbinder med progressiv rock. Det man generelt kan si om de to første albumene er at de viste et søkende band som ikke helt visste om de skulle spille symfonisk rock, pop-psykedelia, soul eller lett-jazz. Denne usikkerheten smittet over på publikum og gjorde salgstallene lave, noe som gjorde at plateselskapet ga dem kniven på strupen. Bandet gikk noen måneder i ly i en hytte sam-

Yes 1978

men med sin nye gitarist, **Steve Howe**, og kom opp med *The Yes Album*. Her har de funnet en formel basert på gjennomarrangerte symforokklåter, og denne formelen fungerte godt nok til at de fikk en betydelig suksess på salgsfronten.

Men bandet ville enda videre, og med tangent-trollmannen **Rick Wakeman** bak et hav av nymotens synther og mellotroner tok de den nesten helt ut på *Fragile*. Her har de virkelig funnet den kjemien bandet trengte, og det resulterte i et album som var med på å definere hva progrock skulle være. På dette albumet innledet de også det langvarige samarbeidet med coverdesigneren **Roger Dean**, som skulle bli en sentral samarbeidspartner i årene som kom.

Milepælen

Helt ut tok bandet det først med sin femte utgivelse, *Close To The Edge*, fra 1972. Albumet består av bare tre låter hvorav tittelkuttet spenner over en hel plateside med sine drøye 18 minutter. Her spenner musikken over et enormt register og stemningene pensles ut med bred pensel av et lag med ufattelig dyktige musikere. Det er kompleks, tett arrangert og vanskelig tilgjengelig, men like ofte er det også luftig, melankolsk og utrolig intimt.

Men ingen gode ting består evig, og mot slutten av innspillingen av dette albumet forlot trommeslager **Bill Bruford** bandet for å hjelpe Robert Fripp med å vekke til live King Crimson igjen. Inn kom **Alan White**, og med han beveget bandet seg enda mer inn i det symfoniske universet. Dette toppet seg med albumet *Tale From Topographic Oceans*, som er et dobbeltalbum med fire låter (!). Her er det mye bra, men bandet gjør det hele for langt, og dette skulle bringe dem nærmere stupet.

Mot slutten av en epoke

Bandet skiftet ofte besetning, og selv om keyboardfantomet **Patrick Moraz** gjorde sitt til at *Relayer* fra 1975 ble en opptur, var Yes inne i en utvikling som brakte dem lengere og lengere vekk fra innovasjon og progressivitet, og nærmere og nærmere det tomme, grandiose og smått patetiske. Selv om Wakeman kom med i 1977 for å gi ut den helt tilfredsstillende *Going For The One*, ble Yes etterhvert en skygge av seg selv. Med fiaskoen *Tormato* fra 1978 forsvant Yes ut av interessensfæren for progrock og inn i et mer lukrativt voksenrocksound som gjennom 80 og 90-tallet har brakt dem varierende grad av suksess. Men en del av deres '70-tallsproduksjon er kanskje noe av den mest varierte og spennende musikken som i årenes løp har nådd ut til et større publikum.

Anbefalte skiver

The Yes Album, Atlantic Records, 1971

Her får et revitalisert band muligheten til å skape seg et eget sound der alle medlemmene får vise hva de er gode for. Musikken har en overraskende sparsommelig og åpen følelse og viser et band som er sulten på å vise verden hva de er gode for.

Fragile, Atlantic Records, 1972

Gjennombrudds-albumet som bl.a inneholder deres første "hit", *Roundabout*, klassikeren *Heart Of The Sunrise* og bass-soloen *The Fish*, som vil få deg til å forandre synet på bassgitar for alltid.

Close To The Edge, Atlantic Records, 1972

En av de aller, aller største skivene innen progressiv rock noensinne. Musikken er gjennomprodusert og spennende, og produksjonen til Eddie Offord gir bandet det lille ekstra som hevet dem opp over de fleste andre.

Yessongs, Atlantic records, 1973

Trippel (!) liveskive med høydepunkter fra de tre foregående studioalbum. Et spennende dokument av et band på høyden.

Relayer, Atlantic Records, 1975

Det mest avatgardistiske Yes noensinne har gjort spennende, lange låter spilt med en vitalitet de siden ikke har vist maken til.

Going For The One, Atlantic records, 1977

Det siste essensielle Yes albumet. Her forener de gamle takter med et litt mer rockete sound.

Cirkus: Cirkus One

Cirkus med "K" (ikke å forveksle med Mel Collins' band Circus med "C") var et band fra Newcastle-traktene, og var faktisk meget populære der oppe. Som så mange andre grupper, ble de til ved at medlemmer fra to nylig oppløste band fant hverandre.

Grappa spilte på puber og andre små forsamlingslokaler, og det var på en kort turné rundt på Londons puber at de kom i kontakt med **Robin Bittain** og **Terry Warner**. Dette radarparet hadde kontakter til produsent **Ron Richards** (mest kjent for å ha produsert The Hollies' hits på 60-tallet), og de fikk overtalt ham til å reise nordover for å høre bandet.

Han ble tilstrekkelig imponert til å takke ja til jobben, og arbeidet med å lage gruppas første LP (rett så treffende kalt *One*) startet. Det som var ganske spesielt, iallefall til å være på den tiden, var at bandet selv finansierte innspillingen, samt opptrykk av 1000 eksemplarer av plata.

Bandet besto av **Stu McDade** (trommer), **Derek G. Miller** (keyboards), **John Taylor** (bass), **Paul Robson** (sang) og en gitarist med det kledelige navnet **Dog**.

Plata solgte godt i guttas nabolag, og de gjorde mange lokale spillejobber for fullsatt hus.

One er slett ingen dårlig plate og hadde fortjent å være adskillig bedre kjent enn det som er tilfelle. Stilmessig ligger den ganske tett opptil tidlig Yes, ikke minst på grunn av orkesteret som lar seg høre både titt og ofte, og som har mye felles med Yes sine orkestreringer på *Time And A Word*. Åpningskuttet *You Are* er vel så nære man kan komme en perfekt blanding av prog og pop, med orgel og mellotron, gitarsoloer og fullt orkester, sammen med en særdeles fengende melodi. Låta, og spesielt orkestreringen, gir meg assosiasjoner til **Jeff Wayne's War Of The Worlds**. *Seasons* er en litt slapp ballade, men *April '73* viser en adskillig mer rocka utgave av bandet, og med et flott, orkestrert midtparti (forøvrig av **Tony Hymas**, keyboardist med mange plateinnspillinger bak seg).

Brotherly Love har et visst Uriah-Heep preg og i den lille balladen *Jenny* kan man høre Hollies-sounden skinne igjennom. Den sju og et halvt minutter lange *Title Track* som avslutter plata er foruten å være det lengste kuttet, også det mest "progressive". Her låter de tyngrer enn på resten av plata, og kontrastene er også større. Et nydelig orkesterparti dukker opp etter snaut tre minutter, og det etterfølges av et litt Moody Blues-aktig parti med akustisk gitar og korsang.

Tekstene på *One* er forholdsvis spesielle. Fra den seksuelt forvirrede *A Prayer* («...how could you give me the mind of a woman and the body of a man...») til *Jenny* som handler om en «strange lady» som plukker opp unge gutter. Ikke nødvendigvis hverdagskost i 1973.

Om Ron Richards var den rette produsenten for gruppa kan sikkert diskuteres, men det kan ikke underslås at denne privatfinansierte lavbudsjett-plata har adskillig bedre lyd kvalitet enn mye av det som ble gitt ut på de store plateselskapene på samme tid.

Etter *One* ga bandet ut en EP ved navnet *Melissa* i 1975 med ny vokalist (**Alan Roadhouse**), forøvrig inkludert som bonus-spor på 1996-utgivelsen på Derian Records, samt en LP kalt *Future Shock*, basert på et teaterstykke som Cirkus turnerte med i 1978. Bandet holdt det gående til

utpå 80-tallet. I 1994 ga keyboardist Miller ut en plate under navnet **Cirkus 2** (*The Global Cut*) som er forholdsvis dvask voksenpop, og med det styggeste og mest amatørmessige coveret jeg noensinne har sett. På *Pantomyme* fra 1998 har han fått med seg trommeslager Stu McDade, og selvom heller ikke denne utgivelsen når helt opp til debutalbumet fra 1973, er det slett ingen dårlig plate, og adskillig bedre enn 1994-utgaven av bandet.

CIRKUS

one
Spilletid: 41:43

Utgivelser

LP:		
RCB	RCB 7	1973
Five Hours Back	TDCK 001	1986
One Big Guitar	TOCK 001	1986

CD:

Edison (Japan)	ERC - 28028	1990
Derian	AACD009 (med bonus-spor)	1996

Svens Mimrehjørne tar for seg klassiske prog-plater fra svunne tider.

Min «øde-øy» plate

White Noise An Electric Storm (1969)

En amerikaner som dro til London for å slippe militærtjeneste, en gruppe musikere som var tilknyttet BBC's Radiophonic Workshop og en tannlege. Dette var besetningen for det første White Noise-albumet.

David Vorhaus kom til England med en god del idéer om hvordan man kunne lage musikk langt utenfor allfarvei og i BBCs arnested for eksperimentering fant han samarbeidspartnere i **Delia Derbyshire** og **Brian Hodgson**, og formen for et av de underligste og (etter min mening) beste albumene som noen sinne er utgitt.

At albumet var banebrytende er et mildt understatement. Det finnes ingen elektroniske instrumenter (selv om man kanskje skulle tro det). I stedet ble det bl. a. benyttet tonegeneratorer og tape-loops, og kontrabasser innspilt og pitchet opp til å høres ut som fiolin som i den mystisk vakre *Love Without Sound*, eller hva sies om en ekte sexorgie, tapet og blandet sammen med lyder fra en simulert orgie som i *My Game Of Loving*. Hun som synger på disse låtene er faktisk en mann og heter **John Whitman**, mens Derbyshire snakker innimellom på tysk, fransk, og svensk!

Sprø er den beste karakteristikken for den energiske låta *Here Come The Fleas* med Derbyshire på vokal, og diabolisk infernalsk er *Black Mass in Hell* som gruppa måtte gjøre ferdig på kort tid da Island Records mistet tålmodigheten etter ett år i studio. Musikens underfundighet svekkes ikke akkurat av opplegget for låta *The Visitation* hvor en mann omkommer i en ulykke. Hans venninne står over den døde og gråter mens han er ved hennes side. Han oppfatter hennes sorg uten muligheten til å kunne kommunisere med henne.

En øde øy, en Discman samt White Noise og jeg trenger ikke å bli hentet før jeg skal i jorda, og da vil jeg gravlegges med *An Electric Storm* ved min side. På gravstøtten skal det stå: «Her hviler en genial skive. Ydmykt ved dens side våker en fan.»

Simen

Anmeldelser

SHINE DION

killandra

Format	CD
Nasjonalitet	Norge
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	The Holly
Katalognr	HC0001
Spilletid	44:44

Sven

Shine Dión er en duo fra Skien bestående av **Janne Hansen** (sang) og **Per Selør** (gitar). I 1994 ga de ut en mini-CD ved navnet *Berkana*, og for de som kjenner denne utgivelsen, kan vi avsløre at *Killandra* ikke bare er en videreføring av denne musikken, plata inneholder også marginalt endrede versjoner av to av de tre låtene på *Berkana*.

Musikken på *Killandra* er folkemusikkpreget, med sterke influenser fra engelsk og keltisk tradisjonsmusikk. På hovedtyngden av låtene framstår Shine Dión som en slags sørgmodig lillebror til Secret Garden; synth-droner og akustisk gitar diskret bak feler, fløyter og Janne Hansens særegne, men ikke nødvendigvis behagelige stemme. Visst er det vakkert, men det er egentlig ikke så mye annet. Låtene er etterhvert til forveksling lik hverandre, og selvom gruppa helt klart har

funnet en stil, gjentar de seg selv ustanselig, og plata mangler totalt variasjon. Dessverre synes jeg, for *Berkana* var en lovende debut. På *Killandra* gjør ikke Shine Dión egentlig annet enn å strekke en grei 12-minutters CD ut i 45 minutter.

Musikalsk redde plata av gjestemusikerne, **Guttorm Guttormsen** spiller en nydelig fløyte og **Trond Villa** gjør en fin innsats på fiolin. Beklageligvis holder det ikke til mål, og jeg kan ikke anbefale *Killandra* til andre enn de som vil ha noe rent, enkelt og svært vakkert, men egentlig ikke stiller andre krav til musikken.

DAVID CROSS

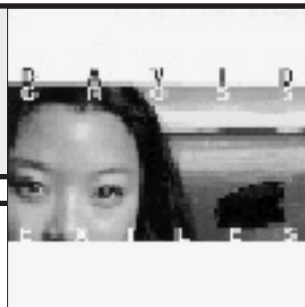
exiles

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1997
Utgitt	1997
Plateselskap	Red Hot
Katalognr	CDR 109
Spilletid	

Greger

Dette er det nye albumet til tidligere King Crimson fiolinist David Cross. Her medvirker mange store legendariske gjestemusikere, så som **Robert Fripp**, **Peter Hammill**, **Pete Sinfield** og **John Wetton**. Med en slik besetning kan du ikke klage, de er alle blant de beste på sine respektive instrumenter.

Mine favorittspor på plata er *Exiles* (en ny versjon av den klassiske King Crimson-sangen), *Fast*, *Tonk* og *Troppa*. *Fast* er en superb instrumental hvor fiolinen duellerer med gitaren. David Cross er en førsteklasses fiolinist og komponist, og han gir musikken det lille ekstra. Mange av sporene minner om King Crimson, noe som ikke er så veldig overraskende når så mange Crimson-

medlemmer er med.

Alle vet hvilken ypperlig gitarist Robert Fripp er, men her finner vi i tillegg en fandanivoldsk gitarist med navn **Paul Clark**. Han har en villere spillestil og får musikken til å glitre av liv.

Denne plata er like god som mange Crimson-plater. Et «must» for alle Crimson-fans, og et meget godt kjøp for alle sanne progressiv rock fans der ute. Anbefalt.

GALAHAD

following ghosts

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Avalon
Katalognr	GHCD6
Spilletid	74:00

Greger

Galahad är ett av Englands bästa progressiva band. Dom kommer från Dorset och *Following Ghosts* är deras 8:de release. Sångaren påminner ibland om Fish och Peter Gabriel. Deras musik är en blanding av Yes, Pink Floyd, Led Zeppelin, Beatles, Sakamoto, Queen, Marillion og Pet Shop Boys. Progressiv rock blandat med klassisk musikk, østerlåndsk musikk, folkemusikk, psykedelisk rock og Ambient.

Det kanskje låter som veldig ulike influenser, men Galahad visar här upp sig som ett mycket kreativt og varierat progressivt band, og det är ibland svært att tro att alla låtarna är gjorda av ett og samma band. Men og andra sidan så är det väl också det som kenne-teknar progressiv rock; Förmågan att smälta samman olika influenser og skapa något nytt.

Det enda negativa i mitt tykke är att det är lite för mycket samplers og programmerade syntar. Men tro-

ligtvís är det bara jag som är konservativ.

Bästa låtarna är: *Myopia* (passar utmärkt som första låt, eftersom den med sin råhet omedelbart griper tag i lyssnaren), *Imago*, *Perfection Personified*, *Bug Eye* (ett mästerverk), *A Short Reflection On Two Past Lives* (vilket underbart intro) og *Shine*.

I mitt tykke en mycket bra skiva som jag kan rekommendera till alla fans av progressiv rock.

Om du vill köpa *Following Ghosts* eller bara vill veta mera om Galahad, kan du kolla in deras officiella hemsida som innehåller allt om bandet men även detaljer om spelningar, nyheter m.m. (se side 35 for adresser etc)

WELCOME

welcome

Format	CD
Nasjonalitet	Sveits
Innspilt	1976
Utgitt	1997
Plateselskap	Musea/Black Rills
Katalognr	FGBG 4243.AR
Spilletid	41:37

Sven

Etter at Musea gjennom en årrekke har støvsugd arkivene for europeiske prog-grupper og relansert dem i store mengder, skulle man tro at det snart var tomt, ihvertfall for grupper som holdt en viss kvalitet.

Men likefullt har de klart å finne denne sveitsiske gruppa som blir et svært så trivelig gjenhør med 70-tallet. *Welcome* er gruppas debut-album (de ga ut

ihvertfall ett til), og de spiller en musikk som kan sammenlignes både med Druid, Spring, Quatermass og SFF. Aller mest ligner det dog på *Tales From Topographic Oceans*. Ja det virker som om gruppa har hørt så mye på denne monumentale Yes-plata at de bevisst eller ubevisst siterer det ene temaet etter det andre.

Plata er full av småpene melodiganger og akkordprogresjoner, Yes-aktig flerstemt sang, masser av synth-soloer, den obligatoriske Rickenbacker-bassen og Mellotronen. Welcome er en plate jeg trygt anbefaler til elskere av klassisk 70-talls progressiv rock.

Rettelse:

Det gikk nok dessverre litt rundt for en stakkars plateanmelder i Tarkus nr. 7. **Mystery's** plate *Destiny* ble av uforståelige grunner konsekvent kalt *Legend* i anmeldelsen. Vi beklager så mye!

GLASS HAMMER

on to evermore

Format	CD
Nasjonalitet	USA
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Arion
Katalognr	SR1127
Spilletid	61:14

Greger

Dette er et progressivt konseptalbum med en historie som har mye til felles med Glass Hammers tidligere «fantasy-musical» album *Perelandra* som kom i 1995. Etter å ha hørt på *On To Evermore* mer enn et dusin ganger, er jeg mest lei for at jeg ennå ikke har hørt *Perelandra*.

Det vil ta alt for lang tid å beskrive historien, så la oss konsentrere oss om musikken.

Bandets melodiske progressive rock har en kompleks 70-talls stil med snev av «folk», og med mange ulike stemninger og rytmeskifter. Ta en bil ELP, Gentle Giant, Kansas og Yes, og du har Glass Hammer.

LANA LANE

live in japan

Format	CD
Nasjonalitet	USA
Innspilt	1997
Utgitt	1998
Plateselskap	Avalon
Katalognr	
Spilletid	64:08

Petrus

Lana Lane er en vokalist som synger meget bra. Hun har med seg 5 musikere som gjør en OK jobb. Erik Norlander på keyboards (Hammond og større mengder synther) står også ansvarlig for produksjonen. Det bør nok nevnes at han gjør en bedre jobb på tastene og knappene som skaper musikken, fremfor de som blander den sammen i studioet.

De 11 låtene på albumet har tradisjonell instrumentering og varer i gjennomsnitt 5 min. hver. Første låt er eneste instrumentale. Og med et flott coverdesign, som innbyr til en progaften med store forventninger, åpner de ganske lovende. Men forventningene kan lett skrus for høyt. Fengende refreng og drivende rockelåter er ikke det en forventer som en fortsettelse og halen slutter brått å logre, og daler ned mellom beina.

Første halvdel av albumet har et noe amatørmessig helhetsinntrykk, hvor det hele høres ut som et "pubband som venter på det store gjennombruddet". Men etterhvert bygger det hele seg mere opp. Den over 6 minutter lange *Under The Olive Tree* (låt nr. 9, fra 1996) er en låt som suger tak i en og har et lengre instrumentalt parti med skikkelig prog feel. Neste er tilsvarende, og slik fortsetter det. Halen begynner å

Bandet har to veldig gode gitarister i **Walter Moore** og **David Carter**, og musikken inneholder mange fine «twin-guitar»-partier. De har også en fingerkjapp keyboardist i **Fred Schendel**. Det beste eksemplet på de tre herrenes dyktighet vises i det instrumentale avslutningskuttet *Twilight on Longview* - et meget vakert stykke.

De beste låtene er foruten *Twilight on Longview*, *The Mayor of Longview* - en lett tilgjengelig «easy-listening» låt, men allikevel veldig bra, *The Conflict*, og *Arianna*, en lang episk suite som varer 17 minutter.

Dette er en av de fore beste progplattene så langt i 1998, sammen med Anekdotens *Live In Japan*, Electrums *Frames Of Mind* og Pär Lindhs *Mundus Imcompertus*. Anbefales!

logre igjen.

Det er noe med stilen som minner om 80-tallets Uriah Heep (anbefaler forøvrig tidlige 70-talls album med dette bandet). Her er og assosiasjoner til Magnum og andre småprogete 80-talls rockeband. Når Lana Lane lar gutta slippe til med sine lengre instrumentalt-partier serveres det glimrende 90-talls neopro.

Med andre ord, de helt STORE klimaks, overraskelser, spesielle stemninger og annet som vi progelskere helst krever av et album, er det ikke mye av. Men etter en del gjennomlytting blir en lett forelsket i Lana og hennes live album fra Japan.

Vi ønsker de lykke til videre og håper de får et gjennombrudd som progband og ikke som et vanlig rockeband, nettopp fordi at potensialet ligger der.

ROCKET SCIENTISTS

earth below and sky above

Format	CD/VHS
Nasjonalitet	USA
Innspilt	1997
Utgitt	1998
Plateselskap	Think Tank Media
Katalognr	TTMS-1019
Spilletid	73:48

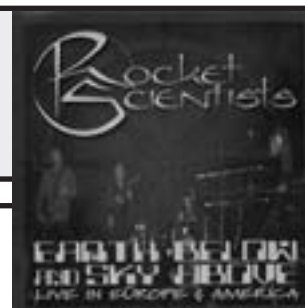
Sven

Med to studio-utgivelser bak seg har den amerikanske 4-manns gruppa Rocket Scientists nå tydeligvis følt seg modne for en live-utgivelse, og det de varter opp med er et opptak fra "The German Progressive Rock Festival" i Bruchsal, 21. september 1997, supplert med noe stoff fra Los Angeles tidligere samme måned.

Med såpass lite utgitt stoff blir det ikke snakk om å "skumme høydepunktene", og siden dette var deres første live-opptredner overhodet, har de heller ikke fått "spilt seg inn", slik at framføringene ligger veldig tett opptil studioversjonene, med unntak av et par medleyer. Litt tørr og romlete lyd bidrar heller ikke til å tilføre låtene noe ekstra.

Når det er sagt, har Rocket Scientists ihvertfall én veldig bra plateutgivelse bak seg, "*Brutal Architecture*" fra 1995. Bandet består av keyboardist **Erik Norlander**, gitarist og vokalist **Mark McCrite**, trommeslager **Tommy Amato** og stick-spiller **Don Schiff**. De er alle dyktige musikere og de samspiller tett og uanstrengt.

Rocket Scientists er i pop-enden av

den progressive rocken, og har mye til felles med band som Spock's Beard og Flower Kings. Det hører vi ikke minst i låter som *Wake Me Up*, *Millennium 3* og *Mariner*. Den sistnevnte er et nydelig 11-minutters mektig, svevende epos, veldig *Starless*-aktig med massevis av samlet Mellotron og blytung bass, og er sammen med *The Fall of Icarus* kanskje det beste stykke musikk Rocket Scientists har laget.

Mot slutten av settet får de besøk av en for meg ukjent kvinnelig vokalist, **Lana Lane**, som har en praktfull stemme, og som tilfører bandet en sårt tiltrengt vitamininnspyrning. For det er ikke til å komme fra at gruppa ikke akkurat er noen sjarmtroll på scenen (settet fra Bruchsal er nemlig også utgitt på video), og jeg tror ærlig talt ikke at denne plata vil bli noen gjenganger i spilleren min. Til det er studio-utgivelsene deres langt å foretrekke. (*Brutal Architecture* er anmeldt i Tarkus nr. 5).

A. PHILLIPS/G. CAZENAVE

the live radio sessions

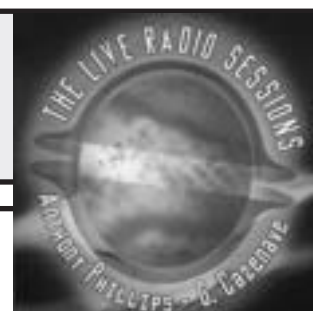
Format	CD
Nasjonalitet	England/Spania
Innspilt	1997
Utgitt	1998
Plateselskap	Astral
Katalognr	CD33
Spilletid	53:18

Sven

Anthony Phillips og **Guillermo Cazenave** spilte inn denne musikken for to spanske radiostasjoner på våren 1997. Det hele er rolig, flytende, "new age"-aktig, hvor store deler er improvisasjoner for akustisk 6- og 12-strengs gitar og keyboard.

Mye av stoffet er hentet fra duoens 1996-utgivelse *The Meadows of Englewood*, men vi finner også eldre ting, så som *Lucy: an Illusion* fra *PP&P II* (egentlig skrevet så tidlig som på slutten av 60-tallet) og *Silver Song*, skrevet til Genesis' andre trommeslager **John Silver**, og faktisk også innspilt av Genesis, men aldri utgitt.

Begge musikerne spiller elegant og uanstrengt, det hviler en avslappet atmosfære over hele plata. Musi-

kalsk er det forholdsvis enkelt og pent, stilmessig i tråd med Anthony Phillips' *Private Parts & Pieces*-utgivelser. Det er vel egentlig ingen av de 9 musikk-kuttene som utmerker seg spesielt.

En liten artig detalj er at de siste kuttene på plata består av musikerne kommentarer til de enkelte låtene.

PRETTY THINGS

s f sorrow

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1968
Utgitt	1998
Plateselskap	Snapper
Katalognr	SMMCD 565
Spilletid	57:17

Sven

I forbindelse med at det er 30 år siden denne plata ble spilt inn, har gruppas nåværende manager funnet det betimelig å gi den ut på ny. Og det skal han i utgangspunktet ha all ære av. For *S F Sorrow* er både en av de beste utgivelsene fra det året, samtidig som det er en av de aller første platene som i det hele tatt kan klassifiseres som "progressiv rock".

Pretty Things var kanskje det mest eksperimentelle engelsk bandet på den tiden. Inspirert av Beatles' stadike søken etter nye uttrykksmåter, gjennomførte de tidligere stygge lil-lebrødrene til Rolling Stones et 6 måneders LSD-eksperiment som endte opp i denne plata. I ettertid har *S F Sorrow* fått betegnelsen "den første rock-operaen" og blitt trukket fram som inspirasjonskilde for **Pete Townsends** *Tommy*.

Sammenlignet med denne er *S F Sorrow* mye mer løssluppen og adskillig dristigere i formen. Plata er innspilt i Abbey Road, som etter

at Beatles hadde gjort seg ferdig med *Sgt. Pepper*, bugnet av all verdens nye, spennende instrumenter og annet utstyr. Så er da plata også full av lydeksperimenter, elektronikk, sitarer og mellotrone. De to nye medlemmene, **John Povey** og **Wally Allen Waller** bidro med den tettteste koringa engelsk rock kunne framvise. I det hele tatt, plata er et lite mesterverk.

Det som da blir ganske snodig, er at denne nyutgivelsen er remastered fra mono-versjonen av plata. Det som er av detaljer forsvinner i en fjern grums, og det hele etterlater en vond smak. Selv fire bonus-kutt, inkludert 5-minutters versjonen av *Defecting Grey*, gruppas geniale single som ble gitt ut i forkant av LP'en, redder ikke dette fra å bli en av årets skikkelige nedturer.

PRETTY THINGS

resurrected

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Snapper
Katalognr	160042
Spilletid	59:38

Sven

Ikke før har vi lagt nyutgivelsen av *S F Sorrow* bak oss, så dukker denne plata opp. For ytterligere å feire platas 30-års jubileum, gikk gruppa i studio for å gjøre en live-versjon. Ikke i hvilket som helst studio heller, nei de er tilbake i det samme lokalet hvor plata i sin tid ble spilt inn, nemlig i Studio 2 i Abbey Road. De framfører faktisk denne musikken live for første gang (de greide ikke å gjenskape denne relativt komplekse musikken live i sin "ungdom"), og på toppen av det hele ble framføringen overført direkte på internett.

Besetningen er den samme som i 1968, med unntak av at trommeslager **Twink**, som såvidt var innom gruppa og ikke gjorde annet med dem enn *S F Sorrow*, er erstattet av deres faste trommis **Skip Allen**. Riktignok har de fått hjelp av noen gjester, de mest prominente er Pink Floyds gitarist **David Gilmour** og gamle, gode **Arthur Brown** (han med *Fire!*), som dukker opp mellom hver låt og forteller historien om Sebastian F Sorrows tragiske liv.

Og hvordan låter så Pretty Things i 1998? Det begynner svært så nervøst og forsiktig. Det kan selvfølgelig

lig ha noe med selve opptaket å gjøre, men det låter også altfor rent, veldig digitalt. **John Poveys** innsats på keyboards er i beste fall beskjeden, **Phil May** bruker lang tid på å bli varm i trøya, og selv med to trommeslagere (Skip Allen har fått hjelp av sin sønn), og ekstra perkusjon, blir rytmeseksjonen relativt forsiktig. Den tette koringa sitter aldri ordentlig. Nå spiller de seg heldigvis godt opp etterhvert, og mot slutten begynner det å faktisk å virke som om de trives. Man skal kanskje ikke forvente allverden av gamle rockere på 55, dog er det ikke til å komme bort fra at det hele framstår som en god idé som kanskje ikke burde blitt realisert.

Uansett vil jeg tro at denne plata er for de spesielt interesserte, og det er kanskje derfor at den også har blitt utgitt i et begrenset opplag på 10 000 nummererte eksemplarer.

GENTLE GIANT

out of the fire

Format	2CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1973/1978
Utgitt	1998
Plateselskap	Hux Records
Katalognr	HUX008
Spilletid	94:13

Sven

Denne 2CD-pakken inneholder to konserter som Gentle Giant gjorde for BBC henholdsvis i november 1973 og i januar 1978.

1973-konserten inneholder fire kutt, hvorav to fra debutalbumet, samt *Way Of Life* fra *In A Glass House* og et *Octopus-potpourri*. Gruppa viser seg fra en løsere, mer blues-orientert side enn det vi er vant til fra senere innspillinger. Dette vises spesielt på de to eldste kuttene. *Way Of Life* som nylig var innspilt ligger tett opp til originalversjonen, mens *Octopus-potpourri* lang på vei er det samme som de spilte i mange år framover. Lyden er akseptabel, selv om vokalen periodevis er mikset litt langt bak i lydbildet.

CD nr. 2 er det samme opptaket som tidligere har blitt gitt ut under tittelen *Gentle Giant In Concert*. Den eneste forskjellen er at låtene er i en annen rekkefølge og at de har

inkludert *Funny Ways* som av en eller annen grunn ble utelatt fra den forrige utgivelsen. Med unntak av nettopp denne låta og *Playing The Game* (fra *The Power And The Glory*) er samtlige kutt hentet fra *Free Hand* og *The Missing Piece*, noe som gjør konserten noe mindre interessant enn den nok kunne ha vært.

Gentle Giant er et av prog-historiens aller beste live-band, og slik sett er det alltid en opplevelse å høre konsertopptak med dem. Dog bør denne samlinga kanskje ikke være den du starter med.

CARAVAN

travelling man

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Mooncrest
Katalognr	CRESTCD 029
Spilletid	60:38

Sven

1998-utgaven av Caravan er lett, lys og akustisk, og har enkelte nostalgiske trekk.

Ja, for denne nyinnspilte plata starter med en "unplugged" versjon av *In The Land Of Grey And Pink*, og en sjarmerende liten tolkning er det. Coveret forteller dessverre ingenting om besetningen på denne CD'en, men en smule research avdekker at hovedtyngden av materialet er hentet fra de to tidligere utgivelsene *Cool Water* og *The Battle of Hastings*, supplert med nyinnspillinger av noe eldre stoff. Det hele er ganske småkoselig, men også relativt kjønnsløst, Pye Hastings er gudbedremeg ikke verdens mest spennende låtskriver. Riktignok har han gravd dypt i arkivene og hentet fram så tidlig materi-

ell som *Place Of My Own* (fra debut-LP'en) og *If I could Do It All Over Again* fra LP nr. 2.

Det er en adskillig mer tilbaketent og bedagelig utgave av Caravan enn det de var på 70-tallet, og fungerer vel bedre avslappet foran peisilden enn dypt konsentrert med høretelefonene. Hvis du ikke forventer en ny *Grey and Pink* er dette faktisk en svært så trivelig liten plate.

CAMEL

coming of age

Format	2CD/VHS
Nasjonalitet	England
Innspilt	1997
Utgitt	1998
Plateselskap	Camel Productions
Katalognr	CP-008
Spilletid	124:41

Sven

25 år etter debutplata slår Camel fast at de endelig har nådd skjells år og alder, og oppsummerer sin lange karriere med å gi ut enda et dobbelt live-sett, denne gang fra Billboard Live i Hollywood.

Camel er et band som har hatt mange ulike besetninger og størrelser. På live-albumet *Pressure Points* fra 1984 måtte det 8 musikere til for å klare å håndtere det nødvendige lydbildet. Nå framstår de med en slank, veltrimmet kamel med sin 4-manns besetning. Og det uten å ha mistet verken trøkk eller musikalske detaljer. Noe skal nok tillegges moderne teknologi, men Camel anno 1997 er en særdeles kompetent, liten gjeng. Ved siden av sjeften sjøl, **Andy Latimer** (i kledelig Moonmadness T-skjorte), er **Colin Bass** på bass (hva ellers?) den som har vært med lengst. Nye folk er **Foss Patterson** (ex Fish) på keyboards og **Dave Stewart** (nei ikke han Dave Stewart, ikke han andre Dave Stewart heller forresten) på trommer.

Konserten er delt i to sett. Første del er "gamle favoritter". Her er de vanlige smakebitene fra *Snow Goose* og *Nude*, men også sjeldnere spilte låter som *Ice* og *Spirit of the Water*. Det første settet tar ikke helt av. Det er forsåvidt ingenting å si på presisjon og framføring, men det bærer litt preg av et pliktløp. Det kan virke som om distansen til stoffet har blitt for stor, og at man må dra noen gamle kjenninger for syns skyld. *Ice* blir litt stillestående, og selv om Latimer legger ansiktet i de mest lidende folder og drar en heftig solo, er savnet av Kit

Watkins' moog-solo påtagelig.

Da tar det seg opp etter pause. Fire kutt fra *Dust And Dreams* pluss hele *Harbour Of Tears* viser Camel med en helt annen entusiasme og spileglede. De trives adskillig bedre med dette materialet, og de viser seg som et særdeles dyktig live-band, der de gjennom utstrakt bruk av keyboards klarer å gjenskape studioversjonen perfekt, samtidig som de tilfører det lille ekstra som man skal i en live-versjon. Jeg tror faktisk at jeg foretrekker denne versjonen framfor originalen, denne er stappet med energi, emosjoner og elektrisitet. Camel er noe så sjeldent som et prog-band å bli glad i, med sin uendelig vakre, men likevel langt fra tannløse, utgave av progressiv rock. Andy Latimer er en gitarist med sjel, det er få andre som spiller med slik innlevelse og omtanke for hver eneste tone. I tillegg har han en frapperende teknikk, (ikke minst med volumknappen) men det blir aldri noen plag-som "show-off" av det.

Coming Of Age kan fås både på CD og video. Innholdet er nøyaktig det samme, med unntak av at videoen har noen artige intervjuer med til dels godt tilårskommende publikummere, som blant annet gir eksempler på hva Camels musikk kan brukes til.

MARY NEWSLETTER

distratto dal sole

Format	CD
Nasjonalitet	Italia
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Mellow
Katalognr	MMP 333
Spilletid	55:00

Greger

Mary Newsletter har her på sin andre CD utviklet seg mot et mer tradisjonelt italiensk progressivt sound enn på sin debut-CD. Sangen er også helt på italiensk. Etter min mening er det et steg i riktig retning.

De har et utpreget 70-talls sound

med mye fløyte, piano og akustiske instrumenter. De akustiske instrumentene skaper en flott kontrast til de tyngre partiene med tunge elgitarrer. Musikken ligger i grenselandet

END ZONE

eclectica

Format	CD
Nasjonalitet	Russland
Innspilt	1997
Utgitt	1998
Plateselskap	Spika
Katalognr	-
Spilletid	35:17

Jon Christian

Russisk progrock er et område vi definitivt ikke har beveget oss for mye innpå, hittil i dette tidsskriftet. Egentlig litt pussig dette. Til tross for at Russland som kjent er vårt naboland, er det svært lite av musikken derfra som når oss bleikfiser oppe i steinrøysa. Men her er altså et eksempel på at det absolutt går an å få det til, også der. Skjønt musikk-stilen det dreier seg om i dette tilfellet, heller mer mot et progressivt metall-landskap.

Et nokså utvannet og utskjelt begrep dette etterhvert, og under-tegnede må nok også tilstå at han ikke er noen gedigen tilhenger av denne stil-retningen. Når det er sagt må jeg likevel innrømme at dette er noe av det absolutt bedre jeg har hørt innenfor denne sjangeren. Ikke det at jeg har hørt SÅ mye, men litt her og der har det da blitt. *Eclectica* er dette bandets tredje utgivelse, og Endzone viser helt klart lovende saker på dette albumet. Lyden er svært bra og og musikken er hele veien interessant og variert, den spenner fra det mas-sivt tunge til det pompøse symfoniske.

Grappa tar også i bruk sine egne vrier og blander det hele med sine røtter i russisk tradisjonsmusikk. Det være seg influenser fra klassisk og folkemusikk. Bl.a. har de inkludert en Mussorgsky-komposisjon, *Khovanschina (Final)* i prog-metall-

mellom klassisk italiensk progressiv rock og psykedelisk rock med en liten dose jazz og spacerock-influenser. Arrangementene og de musikalske prestasjonene er veldig dyktig utført.

Mary Newsletters influenser er bl.a. Jethro Tull, Jimi Hendrix, Doors, King Crimson, Van der Graaf Generator og Yes. Legg så til litt Pink Floyd og mixen er total.

Albumets beste spor er *M.d.C* som også er det lengste med sine 13:56 minutter.

Jeg innså Mary Newsletters storhet allerede ved deres første plate, og kan bare konstatere at deres oppfølger ikke har gjort meg skuffet. Mary Newsletter er tilsammen med Standarte det beste bandet som har kommet fra Italia i løpet av 90-tallet.

versjon(!), på denne plata. I denne sammenheng bør det nevnes at de har en noe utradisjonell besetning i prog-metall-sammenheng, ettersom de benytter seg av både fløyte og cello i tillegg til de mer konvensjonelle instrumentene. Lydbildet balanseres ofte med vel så mye keyboards (med rom for en god del symfoniske stryker-arrangementer), som gitar-dominerte partier.

Det eneste eventuelle ankepunktet ved denne skiva er vokalistene, som har en noe udefinerbar stemme, og han synger på en noe uklart måte. Det er ikke alltid like lett å høre hva han holder på med (!), og sang-melodiene kommer ikke like godt frem hele veien, men han er på grensen som oftest. Stort sett fremfører han tekstene med et ganske så lidende sinnelag, melodisk sett - og han gir for så vidt Endzone et utpreget depressivt tilsnitt, noe som ikke er altfor vanlig innenfor denne sjangeren. Under-tegnede vil ikke nøle med å anbefale denne plata til alle som mener de vil kunne like en noe depressiv form for prog-metall med russisk vri fremført av udiskutabelt dyktige musikere.

Prog-pludder

Et nytt album fra svenske **Flower Kings** vil etter all sannsynlighet være ute på markedet når dette leses. I likhet med deres forrige produksjon vil også dette albumet bli et dobbelt-album, og det ryktes at en av låtene på denne CD'en vil ha en varighet på intet mindre enn 55 minutter! Bandet er i vinden som aldri før. De har nylig gitt ut en samle-CD, deltatt på en Genesis-tribute (med sporet *The Cinema Show*) og det planlegges også en live-video i løpet av året.

Yes går i studio igjen i disse tider for å spille inn oppfølgeren til *Open Your Eyes*. Det sies at albumet vil bestå av ganske så lange låter denne gangen...

KING CRIMSON

live at the marquee 1969

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1969
Utgitt	1998
Plateselskap	DGM Collectors' Club
Katalognr	CLUB1
Spilletid	71:27

Sven

Dette opptaket er det virkelig historisk sus over. Det er gjort på Londons Marquee Club i juli 1969, og Marquee var ikke bare et legendarisk konsertlokale, det var her King Crimson fikk sitt gjennombrudd nettopp sommeren 1969 gjennom sine "New Paths"-konserter hver søndag kveld.

Opptaket er gjort med en mono kassettspiller ute blant publikum, og slik høres det også ut. Dog, selv dette faktum kan ikke skjule den energien og musikaliteten som dette bandet innehadde. De starter med en forrykende versjon av *21st Century Schizoid Man* som etterfølges av *Drop In* (en jazz/blues-aktig låt som ble videreutviklet til *The Letters* og først spilt inn i 1972). *I Talk To The Wind* har litt mer "trøkk" enn studioversjonen og ligger tettere opp til f.eks *Epitaph* (som også er her, men kraftig amputert, kun de siste 3 1/2 minuttene har "overlevd").

I siste del av konserten er de adskillig mer improviserende. Gjennom *Travel Weary Capricorn* og diverse lånte temaer til den mektige avslutningen med *Mars*.

Det man kan høre på denne innspillingen er at King Crimson aldri kom nærmere å være et jazz-band enn i denne tidligste perioden. Det man

derimot ikke kan høre på en slik plate er den magiske stemningen, den voldsomme trengselen i lokalet, publikums hypnotiske tilstand og det (til den tid å være) svært avanserte lys-showet som Pete Sinfield sto bak, og som kulminerte med fantastisk effekt under avslutningen av *Mars*. Dette bidro til å gjøre King Crimson på Marquee sommeren 1969 til en fantastisk konsertopplevelse langt forbi det som kan formidles gjennom et primitivt opptak som dette.

Som bonus-spor har DGM lagt på et opptak fra Fairfield Hall senere samme år der gruppa framfører den mellotron-tunge låta *Trees*. Dette er et meget interessant stykke Crimson-historie siden denne låta som gruppa aldri spilte inn som sådan, etterhvert utviklet seg til *A Man - A City* og senere til *Pictures Of A City*. Lydkvaliteten her er adskillig dårligere enn Marquee-opptaket, ja lydmessig er det kanskje det elendigste jeg noen gang har hørt. Men, den store verdien av denne utgivelsen er som historikk, og ikke som musikk.

SOFT MACHINE

live 1970

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1970
Utgitt	1998
Plateselskap	Blueprint
Katalognr	BP290CD
Spilletid	47:29

Simen

Som med Gentle Giant har Soft Machine fått en betraktelig økning av spennende støvete taper utgitt på CD etter hvert, og hakk i hælene på *Spaced* og *Live at Paradise* (begge taper fra 1969) følger tre live-innspillinger fordelt på to CD'er og med selveste krembesetningen fra perioden rundt *Third*-albumet fra 1970.

To konserter fra samme år er å finne på denne skiva. Den ene med **Lyn Dobson** på saksofon ettersom **Elton Dean** var «forsvunnet» et eller annet sted på kontinentet, og i så måte er dette opptaket unikt. Fra denne konserten finnes kun to låter med utdrag fra *Facelift* og *Moon In June*. Lydkvaliteten er heller sem-

mer og stammer sannsynligvis fra en bootlegtape. Det andre konsertopptaket, som har vesentlig bedre lyd, har også med *Facelift* og i tillegg får vi flere perler fra *Volume Two*-albumet som kom året før.

Hugh Hopper har skrevet kommentarene i heftet.

KING CRIMSON

live at jacksonville 1972

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1972
Utgitt	1997
Plateselskap	DGM Collectors' Club
Katalognr	CLUB2
Spilletid	60:28

Sven

Deler av dette opptaket med den andre inkarnasjonen av King Crimson, ble brukt i den snart legendariske LP'en *Earthbound* som King Crimson ga ut i 1972.

Denne konstallasjonen med **Boz Burrell**, **Ian Wallace** og **Mel Collins** er nok mer ustrukturert enn både tidligere og senere versjoner av Crimson. Boz og Ian Wallace, begge med bakgrunn og interesse for amerikansk inspirert rock, blir nesten fremmedelemer i Robert Fripps meget engelske band. Og vi kan også høre at det som etterhvert ble perfektionerte improvisasjoner her har mer preg av løs jamming, bl.a. inneholder *Sailor's Tale* en j...velig lang trommesolo.

Mel Collins spiller fantastisk gjennom hele plata og er den som langt på vei dominerer musikken, siden Fripps gitar ligger nokså langt bak i lydbildet, og han bruker også mer tid bak Mellotronen enn det han gjorde senere.

Repertoaret fordeler seg over alle de 4 (til da) utgitte platene, med en naturlig hovedvekt på Islands-materialet. En langsom og effektiv *Cirkus* med kaskader av Mellotron er her, likeså *Pictures of a City* fra *Poseidon*, og de avslutter med den alltid tilstedeværende *21st Century Schizoid Man*.

Lydkvaliteten er egentlig ikke mye å skryte av, ullen og overstyrt som dette opptaket er, men det er iallefall milevis bedre enn samtlige bootlegs jeg har hørt fra samme periode.

Både denne og *Live At The Marquee* kan kun kjøpes gjennom D.G.M. Collectors' Club, som Fripp har opprettet for å gi ut plater som han mener ikke holder tilstrekkelig teknisk kvalitet for ordinære utgivelser. For adresser etc, se side 35.

SOFT MACHINE

virtually

Format	CD
Nasjonalitet	England
Innspilt	1971
Utgitt	1998
Plateselskap	Cuneiform
Katalognr	RUNE 100
Spilletid	77:37

Simen

Virtually er fra en konsert i Tyskland året etter men fremdeles med samme besetning og bare måneder før Robert Wyatt forlot bandet. Med unntak av *Facelift* og *Out-Bloody-Rageous* er låttutvalget forskjellig. Konserten omfatter to sett fordelt på 11 låter tilsammen. Lydkvaliteten er jevnt over meget bra med noe forvrengning enkelte steder på saksen til Dean. (Teksten i heftet, som er skrevet av Peter Schulze fra Radio Bremen, nevner at dette har å gjøre med clip-on-mikrofonen som er montert på instrumentet).

Opptaket ble besørget av Radio Bremen og med unntak av å ha blitt sendt noen få ganger på lufta i alle disse årene bar tapen blitt liggende inntil Cuneiforms Steven Feigenbaum fikk vite om den og besørget utgivelsen. Det var for øvrig Cuneiform som utga *Spaced*-albumet for en tid tilbake.

Soft Machine live er like rått, eller råere, enn i studio, og endelig har vi fått en passe dose med live-materiale fra den mest avholdte besetningen av bandet. Spesielt er de mange improviserte partiene som skiller seg fra studioinnspillingene vel verdt mer enn én lytting. Et valg mellom disse to utgivelsene er ikke akkurat enkelt, spesielt når de låtmessig utfyller hverandre så bra som her. Det er derimot ikke noe i veien for å skaffe seg begge om lommeboken tåler belastningen. Uansett er det klart at dette er primært materiale for entusiastene. Er du relativt ny til Soft Machine så kjøp heller *Volume Two* og *Third* som en start.

 Frogner Antikvariat

SKOVVEIEN 7, 0257 OSLO, TLF/FAX: 22 44 13 44

** Stedet der TARKUS abonnentene finner det de er ute etter! - Vi er spesialiteter på progressiv og symfonisk rock fra 70-tallet til i dag!*

** Hos oss finner du alt fra Ars Nova til Zao på CD og lekre LP repress fra Second Battle og Tenth Planet.*

** Vi har også ny/gammel psykedelia på LP og CD.*

** Lave priser, f.eks. en del Japan-press til 175,-*

** Bestandig også godt utvalg av bøker, spesielt barne- og ungdomsbøker!*

** Du finner oss rett ved Solli Plass, tre kvartaler vest for slottet!*

PANORAMA RECORDS

POSTBOKS 96

1450 NESODDTANGEN

TLF - 66 91 01 50

FAX - 66 91 45 02

*Import-spesialisten på sjeldne
LPer og CDer for samlere innen:*

- * PROGRESSIV OG SYMFONISK ROCK*
- * PSYKEDELISK UNDERGROUND*
- * AMBIENT TECHNO, FUSION, ZEUHL*
- * 60, 70- OG 90-TALLS MUSIKK FRA HELE EUROPA OG AMERIKA!!!*

Bestendig stort utvalg av:

- * BEGRENSEDE/NUMMERERTE OPPLAG!*
- NORSK ROCK, ECM PÅ VINYL*
- TILBUD PÅ NYE OG BRUKTE PLATER!*

FRUITCAKE

power structure

Format	CD
Nasjonalitet	Norge
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Cyclops
Katalognr	CYCL 073
Spilletid	56:58

Petrus

Norske Fruitcake har med sin Power Structure bevist at 70-tallets progrock fortsatt har sin rett. Komposisjoner og arrangementer viser at gruppen ikke ønsker å forandre sin stil, kun forbedre den og seg selv. Således et meget overbevisende album.

Fruitcake består av et knippe erfarne og godt rutinerede NORSKE musikere, noe som også merkes på engelskuttalen. Sangstilen er, hm...? Kan vi kalle det nostalgisk tro? I alle fall nok så typisk for skandinavisk progrock fra 70-tallet.

Musikerne har sin styrke i en erfaringsbakgrunn som strekker seg helt tilbake til 70-tallet. Fløyte og piano, basspedaler og de store mengder med orgel og mooglyder er alle preget av den originale progrock-epoken. Ja, lydbildet likeså, uten at det går ut over kvaliteten. Det hele opplever (nesten) som en autentisk 70-talls utgivelse.

Gitaristen har et fint variert lydvalg, med mer trøkk enn tidligere. Et moderne sound som allikevel har det 70-talls preget som må til for ikke å ødelegge helheten.

Musikkstilen, og sikkert inspirasjonskilden, er en elegant blanding av 70-tallets band som Genesis, Camel, Ruphus, Starcastle, Kaipa, Locanda Delle Fate, Fruupp, Manfred Manns Earth Band, Pink Floyd, Wigwam og andre tilsvarende grupper. Mange har gjort dette før dem, allikevel

VOLAPÜK

le feu du tigre

Format	CD
Nasjonalitet	Frankrike
Innspilt	1995
Utgitt	1995
Plateselskap	Cuneiform
Katalognr	
Spilletid	

Trond

Etron Fou Leloublan er et av de mindre kjente avantgardebandene som inngikk i den løslige bandalliansen kalt Rock In Opposition (RIO). Etter at bandet gikk i oppløsning rundt midten av 80-tallet, har medlemmene deltatt i en rekke interessante musikalske sammenhenger. Her er det trommeslager Guigou Chenavier som slår seg løs sammen med en cellist og en bassklarinetist. "Hvordan i alle dager kan dette låte?", spør vel du. Ja, la oss gå det litt nærmere i sømene...

finner en ikke like lett tilsvarende 90-talls band å sammenligne dem med.

Saga og andre nyere band har muligens inspirert noen av gitar-bass arrangementene, med sine harde unisone stakkato partier. For de som er opptatt av den slags finnes det også en 5 + 6 takt på andre låt. De skikkelige intrikate taktarter og lynhurtige løp uteblir forøvrig, til fordel for mer melodiose og noe roligere stemninger. Andre viktige elementer som gjør albumet spennende er en del harde partier, elegante polyfone melodiføring og overraskende tonale skift.

Albumets 9 låter har derfor en fin dynamikk og variasjon, med en svakt melankolsk stemning. Lengden på låtene varierer fra 4 til 8 minutter. Alle tekster er på engelsk. Her er heldigvis mange og lange instrumentalpartier, samt en instrumental låt.

Finnes det i din albumsamling 90-talls neoprogramgrupper som f.eks. Galadriel, Galleon, IQ, Jadis og Pendragon, er Fruitcake fra Oslo et bra supplement. 70-talls symfoproggerne bør og sjekke opp denne gruppen.

For å si det slik: du har aldri hørt noe tilsvarende. Visst er det referanser til både dette og hint, men instrumenteringen, arrangementene og komposisjonene er rent ut sagt unike. Her får alle instrumentene fritt spillerom innen for strenge arrangementer og alle veksler de på å drive melodier og rytmer fremover. Låtene er jevnt over ganske korte, noe som gir inntrykk av en kompakt, veltilpasset helhet som er så bra at du forbanner denne trioen for ikke å gjøre skiva lenger enn de 35 minuttene den er.

Det er som sagt umulig å gi noen klare musikalske sammenligninger, og jeg vil råde deg til å ta en lytt og sjekke dette ut nærmere på egenhånd.

5UU'S

hungers teeth

Format	CD
Nasjonalitet	USA
Innspilt	1996
Utgitt	1996
Plateselskap	Recommended Records
Katalognr	
Spilletid	

Trond

5uu's har alltid vært et band som har fascinert meg. Deres melodiose og avantgardiske prog bærer tydelig preg band som Art Bears, Henry Cow, Thinking Plauge og News from Babel, men bandet har alltid likevel hatt en egenart som gjør den vel verdt en lytt. Med multitalentet **Dave Kerman** bak trommestolen har bandet alltid vært forrest i rekken av spennende og innovative avantgarde band fra USA.

På dette albumet er besetningen ny, og nå har Kerman fått med seg basisten **Robert Drake** og keyboardisten **Sanjay Kumar** (fra U Totem), og sammen med en rekke musikalske venner har de satt sammen at

album det står respekt av. Bassist Drake er en naturbegavelse både på bass og vokal. Med et nesten Chris Squire-aktig bassspill og vokal tar han pusten fra deg og bringer et pust av Yes inn i bandets sound. Kumar trakterer tangentene med autoritet og Kerman finner fram rytmer som står fint både sammen med og i kontrast til resten av musikken.

Alle låtene funker stort sett veldig, men hadde de spart seg et par av de mest utflippe lydcollagene de putter inn her og der, hadde dette vært et rent ut sagt fantastisk album. Men alt i alt finner jeg helheten utrolig bra og interessant. Dette er tydelig 5 uu's, men de beveger seg i stadig ny retninger på dette albumet, og variasjonen og bredden gjør dette til en fest for alle tilhengere av musikk litt mer vågal enn f.eks det meste av neo-progen.

DIVERSE ARTISTER

wir sind kinder der revolte, best of vol 1

Format	CD
Nasjonalitet	Diverse
Innspilt	1995-97
Utgitt	1998
Plateselskap	Think Progressive
Katalognr	TPCD 1.807.131
Spilletid	71:11

Simen

Burg Herzberg-guru, **Kalle Becker**, har også et eget plateselskap som har utgitt mye bra både på vinyl og CD, herav mye spennende tysk alternativ musikk fra nå på 90-tallet, bl.a. med Faust, Ash Ra Tempel, Guru Guru og Embryo. I tillegg har han nå valgt å slippe noen av opp-takene fra tidligere Burg Herzberg-festivaler som et volum 1 i en planlagt serie av lignende utgivelser.

Utvalget består av et pent knippe av de mer kjente bandene, og flere av låtene er fremført med mye rom for improvisasjon, bl.a. bidraget fra **Gong** med låta *Would you like some tea?*, en medly fra *Angel's Egg* albumet. **Guru Guru** er representert med klassikeren *Space Baby*, og **Hawkwind** med *Love in space*. **Faust** bidrar med låta *Allerdings weisst du som også er å finne på live-albumet *Edinburgh 1997*, og **Embryo** har en låt ved navn *Maroc*. **Chris Karrer**, kjent fra utallige samarbeidsprosjekter innenfor den tyske «kraut-rocken» er representert med låta *Ya Habibi*. En ensom svale som skiller seg ut ved å være mindre spesiell, men like interessant er engelske **MAN** med *The Ride & The View*.*

Opptakene stammer fra mikseren og er derved av bra kvalitet, men nett-

opp slike mikseropptak mister litt av festivalstemningen som for så vidt også gjelder på denne utgivelsen. MAN-opptaket stammer fra 1995, Hawkwind fra året etter, og Gong og Faust er fra 1997. De andre opptaksårene er jeg derimot usikker på.

Det medfølgende heftet har lite skreven informasjon, men derimot mange bilder fra tidligere festivaler og samtlige festivalplakater er avbildet i farger.

Når jeg kan nevne at band som bl.a. Pentangle, Birth Control, Amon Düül II, Ash Ra Tempel, Missues Beastly og Pretty Things har satt sine føtter på scenen i Burg Herzberg så tror jeg de fleste av oss venter med spenning på de neste volumene av *Wir sind Kinder der Revolte*.

Nevnte jeg forøvrig at Anekdoten har spilt på to av festivalene? En festivalplakat nevner også Ritual, men om dette er våre svenske venner er heller usikkert.

LARS HOLLMER

tonöga/från natt idag/vendeltid

Format	2CD
Nasjonalitet	Sverige
Innspilt	1983-87
Utgitt	1998
Plateselskap	Kource
Katalognr	
Spilletid	

Trond

For meg kom julekvelden 1998 to ganger; en gang som vanlig rundt slutten av desember og en gang rundt midten av november. Ikke bare spilte Samla Mamma Manna atter en gang i Oslo da, men endelig fikk jeg lagt mine myke hender på et eksemplar av Lars Hollmers gjenutgivelse av de tre albumene *Tonöga* (1985), *Från Natt idag* (1983) og *Vendeltid* (1987). Han har vært så lur å inkludere alle albumene, et bra hefte med et lite, men velkrevet essay av Phillip Page pluss noen bonuskutt og andre godbiter på en dobbel CD.

Til tross for at dette albumet er et slags samlealbum av tre forskjellige album, har plata som en helhet en overraskende følelse av enhet. Alle særtrekkene ved Hollmers musikk er tilstede. Her finner du det naivistiske og komplekse, det vakre og brutale, det morsomme og melankolske i skjønn forening og gjort på en måte som skiller Hollmer ut fra de aller fleste andre artister uansett

ENSEMBLE NIMBUS

scapegoat

Format	CD
Nasjonalitet	Sverige
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Ton Art/Record Heaven
Katalognr	
Spilletid	

Trond

Ensemble Nimbus er et svensk band som dessverre har druknet litt i all oppmerksomheten som er viet svenske progband som f.eks Anekdoten, Landberk og Ånglagård. Men med deres andre album, *Scapegoat* burde det bli en slutt på dette og bandet løftes opp i oppmerksomhetssfæren for de fleste.

Akkurat som på debutalbumet *Key Figures* fra 1994 presenterer bandet (nå minus keyboardisten) en nesten kammermusikkaktig utgave av progrock. Gode melodier og spennende harmonier er basisen, og oppå dette spinner de en vev av instrumenter i tette arrangementer.

Kanskje er det generelt litt dystre enn på forgjengeren, men det låter umiskjennelig Ensemble Nimbus. På mange måter kan de minne meg om en oppdatert og litt mer melodisk utgave av det senere Univers Zero. Det kan også til tider vagt minne om Samla Mamma Manna avlegge-

sjanger. Røttene er plantet med forskjellig dybde i folkemusikk, jazz, pop, melodøs avantgarde, samtidsmusikk og nyere klassisk musikk.

Selv om jeg liker alle albumene godt, er nok *Vendeltid* den delen av CDen som snurrer oftest rundt inne i CD-spilleren min. Denne skiva spilte han inn sammen med en rekke musikalske følgesvenner under navnet Looping Home Orchestra. Dette er ei skive som er et prakt eksempel på at dyktige musikere kan lage god musikk med musikalske og melodiske kvaliteter og ikke bare få det til som å høres ut som en ren oppvisning i teknikk. I motsetning til mesteparten av Hollmers produksjon, er *Vendeltid* gjennomført ganske symfonisk. Besetningen inkluderer også en ekstra keyboardist og en blåser, noe som gir lydbildet et fullere og større lydbilde enn de ganske rene og spinkle (i positiv forstand!) lydene som Hollmers ellers bruker. Alle låtene har særpreg og karakter og er med på å binde sammen skiva til et spennende hele.

Som sagt; dette er en essensiell dobbelt CD for de fleste som liker musikk uten skylapper.

ren Von Zamla. Men mest av alt er Ensemble Nimbus seg selv, og med en besetning som inkluderer klarinett, bassklarinet og fiolin i tillegg til bass, gitar, trommer (som denne gang også spilles av **Hasse Bruniusson** fra Samla Mamma Manna) og keyboards, sier det seg selv at man kan skape atmosfærer som skiller dem ut fra den store mengden.

De fleste låtene er skrevet av gitarist/bassist/keyboardist **Håkan Almkvist**, men på dette albumet har de også funnet plass til en god del mer improvisasjon. På et par av disse deltar Flower Kings keyboardisten **Thomas Bodin**, og hans alltid spennende og oppfinnsomme tangentspill er med på å gjøre disse improvisasjonene til spennende små snutter av spontanitet oppi alt det arrangerte og seriøse.

Har du lyst til å høre dynamisk, velkomponert og spennende musikk som roter rundt i et sjeldent besøkt terreng innen progrocken, burde Ensemble Nimbus være et opplagt valg.

MORTE MACABRE

symphonic holocaust

Format	CD
Nasjonalitet	Sverige
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	Mellotronen
Katalognr	MELLOCD 008
Spilletid	57:17

Sven

Symphonic Holocaust er et interessant konsept. To musikere fra hver av gruppene **Landberk** og **Anekdoten** har gått sammen om å arrangere musikk opprinnelig skrevet for skrekkfilmer. Dette framfører de så på sin karakteristiske måte.

Musikalsk er det majestetisk og mektig. Musikken skriker langsomt fram i et dystert, sørgmodig landskap fylt av mellotrone og en dyp, hvilende grunntone skapt av **Stefan Dimles** bassgitar. Noen ganger bygger det seg opp til et crescendo av lyd, andre ganger holder det seg nede i den mørke dalbunnen. Med unntak av en enkel kvinnestemme på ett av kuttene (*Lullaby* fra **Roman Polanskis** *Rosemary's Baby*, den mest kjente av filmene de har hentet musikk fra), er det fullstendig instrumentalt, og etter hvert som den ene sørgemarsjen avløser den andre bygger Morte Macabre et konsistent, men derigjennom også lite varierende lydbilde som forsterker og underbygger musikkens opprinnelse.

Særlig melodisk er det ikke. Det er da heller ikke det som kjennetegner filmmusikk. Over et ganske statisk bunnkomp faser ulike instrumenter ut og inn og skaper på den måten framdriften i komposisjonene. **Reine Fiskes** gitar og **Nicklas Bergs** mellotrone og andre tangentinstrumenter utgjør hovedtyngden av de instrumentale variasjonene. Spørsmålet er om komposisjonene fungerer på egenhånd, uten bildefølget som de er laget for å underbygge. Det gjør de etter min mening bare delvis. Som musikk isolert sett har komposisjonene for lite bevegelse og framdrift til at det blir engasjerende, og det til tross for at de framføres av noen av de dyktigste og mest særpregede musikerne vi har innenfor

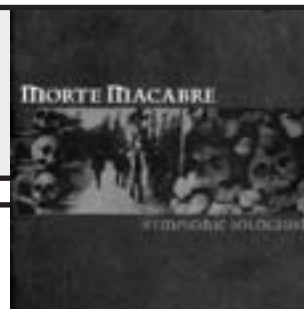
FINAL TRAGEDY

trial of tears

Format	CD
Nasjonalitet	Frankrike
Innspilt	1998
Utgitt	1998
Plateselskap	(privat)
Katalognr	DCJLM 7117
Spilletid	21:50

Sven

Final Tragedy er et relativt ferskt fransk prog-metal prosjekt med to medlemmer. Denne privat-utgitte mini-CD'en har fire kutt med relativt kontrastfylt og melodisk musikk, i hvert fall til denne sjangeren å være. Lydmessig er det ganske hjemmegjort, romlete og uferdig, med

dagens rock. Som konsept fungerer det et godt stykke på vei, men når vi når fram til det nest siste sporet på platen, *The Photosession* (fra filmen *Golden Girls*) blir det for uinspirert og likt det vi har hørt før, det virker som om kondisjonen ikke holdt til mål, og utslitte stuper de over målstreken.

Til alt overmål har de helt til slutt lagt på en egenkomponert 18 minutt lang låt, som jeg mistenker å være en studio-jam mer enn et komponert musikkstykke. Instrumentene virker nokså tilfeldig lagt på hverandre over noen usedvanlig banale "riffs", og selv ikke en så dyktig gitarist som Reine Fiske samt tre mellotrone klarer å få dette til å bli annet enn et forferdelig langt gjesp. Jeg tok meg i gang på gang å kikke bort på timeren på CD-spilleren for å se om ikke dette snart tok slutt. Etter min mening hadde plata absolutt stått seg på å være disse 18 minuttene kortere.

Men la ikke disse innvendingene stoppe deg fra å anskaffe deg en spennende plate med mye å glede seg over. Det er prisverdig at noen tar store musikalske sjanser i en tid hvor det å kjøre "safe" paradoksalt nok forekommer ikke så rent sjelden også innenfor progressiv rock, som nettopp skulle være en motvekt til dette. Så det er ingen grunn for Morte Macabre til å gi seg med dette.

bass og trommemaskin langt fram i lydbildet. En relativt umusikalsk sangerinne står for det vokale innslaget.

Jean-Luc Millot som har skrevet all musikken og spiller alle instrumentene, har flere ideer som med litt videreutvikling kan gjøre Final Tragedy til et interessant lite prosjekt. Han har et godt øre for melodiganger, og en sound som til tider kan minne litt om Shadow Gallery.

Pendragon

Pendragon bildades 1977 i Stroud (i nærheten av London), England, och är ett av de mest kända neo-progressiva banden därifrån. Pendragon har ofta blivit jämförda med Marillion, och det är troligtvis också den bästa beskrivningen på Pendragons musik. Den är en blandning av Genesis, Marillion, Pink Floyd och Rush. Många av deras låtar är över 10 minuter långa.

Greger Rönqvist

Under åren 1983/1984 gjorde dom en mängd konserter i England, bland annat ett uppmärksammat uppträdande på Readingfestivalen inför 30000 åskådare. Dom släppte också sitt första vinyl album som hette *Fly High Fall Far* som distribuerades av EMI.

1985 kom då deras debut CD *The Jewel*. Pendragon hade då gått igenom en del musikerbyten men nådde vid denna skiva sin nuvarande uppsättning. Pendragon har väl mer än någon annan grupp jämförts med tidiga Marillion. Det är en mycket passande beskrivning trots att Pendragon troligtvis är ganska trötta på den jämförelsen vid det här laget. Som debut CD får man väl säga att den här skivan är rätt OK, men annars lämnar den en hel del att önska. Det saknas riktigt bra låtar, och Pendragon saknar här den musikaliska självsikkerhet dom skulle visa upp senare i sin karriär. Men så är detta också deras första staplande steg på deras väg mot stjärnorna. «Kanske inte en Juvel, men dock en oslipad diamant».

Under 1986 gjorde Pendragon en lång turné i England. *9:15 Live*, Pendragons andra CD är inspelad på Marquee Club i London. Det kan synas lite märkligt att man vid tiden för sin andra CD väljer att ge ut ett Live album. Den innehåller därför nästan uteslutande material från deras debut CD *The Jewel*. De enda låtarna som inte är hämtade från *The Jewel* är *Red Shoes* (som även släpptes på singel samma år), *Please* (en bonus studio låt) samt två extra låtar: *Dark*

The Jewel

Summer's Day och *Excalibur*. Eftersom deras debut CD *The Jewel* var en ganska tråkig historia, så är de nya och extra låtarna också de bästa på

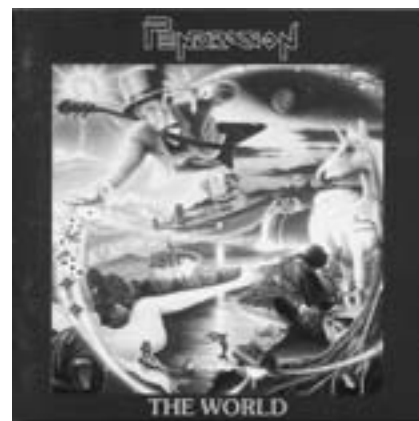

den här Live CD:n. För rättvisans skull måste dock sägas, att de gamla låtarna från *The Jewel*, gör sig mycket bättre Live på denna CD än i studioversionerna. Även om den här plattan inte är dålig så har Pendragon gjort bättre Live CD:s senare i sin karriär.

Under 1987 gjorde Pendragon sina första konserter på kontinenten, 1987 i Holland och 1988 i Paris på La Locomotive. I november 1988 startar Pendragon ett eget skivbolag kallat Toff Records och ger ut den första skivan *Kowtow* på det egna bolaget. På den här CD:n har Pendragon mognat och låtarna är bättre än på någon av de tidigare skivorna. När det på *The Jewel* knappt fanns någon låt som var värd att nämnas, finns det på *Kowtow* desto flera. Egentligen finns det inga dåliga låtar på den här skivan, men det finns några som är medelmåttiga, vilket drar ner helheten något. Men överlag är det en bra CD.

1989 gav sig Pendragon ut på Europa turné igen och släppte singeln *Saved By You*. 1990 var det dags för nästa CD *The R(B)est of Pendragon*. Det här är en mellan platta för Pendragon. Fram till den här skivan var Pendragon ett ganska medelmåttigt band som gjorde medelmåttiga skivor. Men det skulle komma att ändra sig drastiskt redan till nästa skiva *The World*. Det finns som sagt inget som utmärker den här skivan särskilt mycket, förutom några enstaka låtar som lever upp till den kvalitet dom presterat senare i sin karriär. Oavsett om detta är en Best Of eller Rest Of så tillför den inte mycket till symfonirock genren.

The World släpptes i november 1991 och i april 1992 påbörjades deras viktiga *The World* turné genom England och resten av Europa. Det här är troligtvis

The World

det största steg som Pendragon någonsin tagit mellan två skivor. Allt är bättre här än på någon av de föregående plattorna: musikerna, låtarna, arrangemangen och skivomslaget. I och med den här skivan kom dom fram till det sound som Pendragon är kända för idag. Det var också i och med *The World* som Pendragons fans skara och skivförsäljningen började öka. Att nämna någon särskild favorittåt är svårt eftersom det inte finns någon dålig låt på den här skivan.

I början av 1993 släpptes *The Very Very Bootleg*, som är inspelad Live i Lille i Frankrike den 12:de April 1992. Den här skivan spelades ganska ofta på radion i nya länder som t.ex. Ryssland. Här bjuder Pendragon på några av sina bästa låtar. Jag vet inte om dom inte spelade flera låtar den här kvällen, eller om dom har utelämnat några.

Det känns lite futtigt med bara fem spår, när man gärna hade hört flera av Pendragons bästa låtar på denna live platta. Det här är ett ganska bra album, som kan fungera som en bra introduktion till Pendragon om du inte hört dom tidigare. Möjligtvis kunde man önska att ljudet var lite bättre.

I maj 1993 släpptes deras tidigare skiva *The World* officiellt i Amerika. Pendragon åker också tillbaka till Frankrike för några konserter, och dom spelar för första gången i Portugal, närmare bestämt i Lissabon. I November släpper dom *The Window of Life*. Det här albumet är inte lika bra som *The World* men nästan, eftersom *The World* hade en aning bättre låtar. Här fortsätter dom med sin kvalitativa neo-prog i samma anda som Marillion, Genesis och Pink Floyd, med vackert keyboard- och gitarrspel. Det här är inte deras bästa album, men ett måste för alla Pendragon fans.

Fallen Dreams and Angels släpptes i mars 1994. Den här skivan innehåller bara 4 låtar, men i gengäld är det 4 av de bästa låtarna som Pendragon någonsin gjort. Skivan följdes av den längsta turné som bandet hade gjort till dags datum, med 30 konserter. Dom besökte bl.a. Polen för första gången och deras fans där blev helt galna i bandet. I slutet på året, i December, fick Pendragon också sin väl förtjänta uppmärksamhet när dom fick tre utmärkelser från «The Classic Rock Society» i England.

Utrecht - *The Final Frontier*

1995 släpps ännu en live skiva som heter *Utrecht - The Final Frontier*. Det här Live albumet spelades in under deras *The Window Of Life Tour* under April och Maj 1994, och släpptes i mars 1995. Konserterna som du kan höra på den här CD:n ägde rum på Vredenburg Muziekcentrum i Utrecht Holland, och innehåller låtar från *The Window of Life* tillsammans med äldre klassiker. Ljudkvaliteten är mycket bra och har utvecklets sedan *The very very bootleg - Live in Lille*. För varje Pendragon fans är det här ett magiskt ögonblick och ett landmärke i Pendragons live historia. I November 1995 spelade

Pendragon för första gången i Förenta staterna där dom spelade som huvudband på Progfest i Los Angeles.

1996 släpptes *The Masquerade Overture* och är

The Masquerade Overture

Pendragons bästa skiva till dags datum. Det här är ett riktigt progressivt melodiskt rock äventyr. Från det kraftfulla öppningsspåret *The Masquerade Overture* till det avslutande *Master of Illusion*. Pendragon verkar bli bättre och bättre för varje nytt album. Första pressningen av den här skivan innehåller en bonus CD. Dessutom har Pendragon som vanligt exceptionellt snygga illustrationer till omslagen (se bara på *The World*, *The Window of Life* och *The Masquerade Overture*). Om du aldrig har hört Pendragon tidigare, så är det här den skiva du skall börja med.

Pendragon åkte ut på turné i November och December 1996 på sin «Masquerade Tour» i hela Europa. Under tiden hann dom även släppa en CD-singel: *As Good As Gold*. Förutom *As Good As Gold* så innehåller den här CD-singeln 3 nya låtar, som följer samma höga standard som deras föregående album *The Masquerade Overture*. Alla låtar på den här CD-singel gör den värd att köpas. Pendragon blir bara bättre och bättre. Den här CD-singel är «As Good As Gold».

1997 släpper Pendragon en live CD endast för medlemmarna i deras Fan Club «The Mob». Den är inspelad under deras senaste «The Masquerade Overture» turné. Troligtvis kommer även den att så småningom släppas för allmänheten liksom deras tidigare «The Mob» CD:s.

Pendragon håller för närvarande på att skiva nya låtar till en ny skiva som planeras få namnet «1999».

Medlemmar

Nick Barrett: Gitarr & Sång
Clive Nolan: Keyboards
Peter Gee: Bas
Fudge Smith: Trummor

Discografi

The Jewel (1985)**
9:15 Live (1986)**
Kowtow (1988)**
The R(B)est Of (1990)**
The World (1991)**
The Very Very Bootleg (1993)**
The Window of Life (1993)**
Fallen Dreams and Angels (1994)**
Utrecht-The Final Frontier (1995)**
The Masquerade Overture (1996)**
As Good As Gold (1996)**
Live In Krakow (1997)

Min «øde-øy» pl-

te

Gentle Giant

Acquiring The Taste (1971)

Dette er plata jeg ikke kan klare meg uten. Gentle Giant har fullt av fantastiske utgivelser, men denne har nå allikevel en helt spesiell plass hos meg. Kanskje fordi det var den første plata jeg kjøpte med dem. Kanskje fordi den var så usannsynlig nyskapende når den kom. Kanskje fordi de såre komposisjonene traff meg. Kanskje fordi denne plata inneholder, etter min mening, den mest perfekte 6 minutters låta som noen gang er skrevet; *Pantagruel's Nativity*.

Gentle Giant slapp seg aldri mer løs enn det de gjorde på denne plata. Her tok de alle sjansene de ikke tok senere, allikevel var de allerede blitt så samspilte og erfarne at ideene ikke bare ble løsrevne fragmenter. Nei, her er et knippe fullendte komposisjoner og et band i en perfekt balanse mellom melodiøsitet, eksperimentering, improvisasjon og nøyaktig nedskrevne passasjer. De har fremdeles ungdommelig friskhet og pågangsmot og de utforsker mange ulike stilarter. Rock (*Plain Truth*), folketoner (*Wreck*), «moderne klassisk» (*Edge Of Twilight*), elektronisk musikk (*Acquiring The Taste*), jazz (*Black Cat*).

Selv om jeg setter de fleste av Gentle Giants plater meget høyt, rager allikevel denne høyest. I *Acquiring The Taste* klarte bandet å balansere det komplekse og det melodiske bedre enn de gjorde på noen senere (og tidligere) plater. Ved hjelp av et utall instrumenter skapte de et mer variert lydbilde, og det virker, i større grad enn ellers, som om de er oppriktig glad i de komposisjonene de har skrevet.
 Sven

I serien «Min øde-øy plate» inviterer Tarkus sine lesere til å skrive om den plata akkurat du ville tatt med deg på en øde øy. Skriv brev eller email, men skriv kort, og send det til Tarkus (adresse finner du på side 2). Et scan av coveret hadde vært fint, men ikke påkrevet.

To nye progpbøker

Paul Stump

The Music's all that matters - a history of progressive rock

Quartet Books
ISBN 0-7043-8036-6

Edward Macan

Rocking the classics

Oxford University Press
ISBN 0-19-509888-9

Det har i løpet av de siste par årene kommet ut endel bøker som tar for seg progressiv rock generelt, og vi i Tarkus syntes nå at tiden kunne være moden for å titte på at par av de bøkene som er tilgjengelige på det norske markedet.

Trond Gjellum

Paul Stump er engelsk og Edward Macan amerikansk. Begge har de skrevet bøker som er interessante og setter progressiv rock inn i et nytt lys i forhold til en del av de biografiene som finnes om forskjellige progband.

Jeg velger å anmelde begge bøkene under ett, for deres fokus er faktisk ganske like, men resultatet og stilen er ganske annerledes. Macans er mer rettet mot musikkanalyser og det kunstneriske ved progen, mens Stump er mer rettet mot det sosiale som brakte fram proggen. Men Macan har også med det sosiale aspektet og Stump aspekter ved det musikalske.

Kapitlene om progens sosiale aspekt og plassering av progressiv rock i et tidsriktig kulturelt, musikalsk og sosialt perspektiv, gjør at man letter kan forstå progens tilblivelse, vekst og forfall. Noe av det kan bli litt tørr og akademisk synsing, men for de som vil skjønne litt mer om progens betydning i den store sammenhengen, er dette interessant lesning. Så er du på utkikk etter en masse facts om de enkelte progband, er ingen av disse bøkene kilden. Men en del spennende og morsomme opplysninger finnes jo i bøkene. Spesielt Stump har klart å få puttet inn sitater og anekdoter fra en rekke mer eller mindre kjente personer fra progscenen. Spesielt står Bill Bruford for mye moro med mange vittige og ironiske kommentarer og betraktninger.

Begge bøkene dveler også endel ved grunnen til at progrocken led en gradvis død i de store media mot slutten av 1970-tallet. Stumps bok er i forhold til Macans mer kritisk til de sidene vi progere ikke vil snakke så mye om - ødsel med penger, dekadanse og stormannsgalskap. Særlig blir ELP trukket fram i mange av disse sammenhengene. Macan setter også litt fingeren på trekk ved dette, men er i mine øyne litt mer «lojal» overfor progen enn det Stump er, og er villig til å se litt bort fra dette ikke helt uviktige momentet ved (70-talls) progen. Stump er også meget kritisk til det de gamle progbandene som Genesis, Yes, ELP og Jethro Tull har gjort på 90-tallet. Han mener generelt det her lukter mer cash-inn på gammel berømmelse enn interesse for å fornye (prog)rocken. Stump går også mer i dybden på den mer avantgardiske delen av progen og ikke så mye de store bandene som det Macan gjør. Det

virker som om Stump mener at mange av de små ukjent levde opp til den progressive tanke og ideologi og måtte ta konsekvensene av det (et minimalt publikum), mens de store dinosaurer fant en formel og prøvde og prøvde å tyne mest mulig ut av det. Spesielt Henry Cow får fyldig og dyptgående omtale og analyse av Stump. Stump er også flink og trekker fram The Enid, som er et band som ofte blir glemt når man snakker om progrock.

Stump og Macan representerer ganske forskjellig syn på moderne prog, dvs. progressiv musikk som er laget etter storhetsperioden for sjangeren mellom 1970 og 1975. Stump er generelt ikke særlig glad i det som har vært gjort siden da. Det er ikke det at han er spesielt reaksjonær og nostalgisk på gamle helters vegne, men heller det at han mener at de moderne neo-progbandene bevisst dyrker kun noen få, forenklede sider ved den «klassiske» progen som gjør den lyttervennelig og interessant for et bredt publikum, og at de i det lengste unngår å gå utenfor de rammene de har lagt for ikke å miste sitt publikum. Macan er litt mer åpen overfor nye strømninger, og virker samtidig også litt mer oppdatert på hva som skjer innenfor nyere prog og eksperimentell musikk (han vier bl. a. Ånslagård en del oppmerksomhet). Men alt i alt mener han at neo-prog har tøyet strikken og kokt suppe på en musikalsk spiker så langt det går an musikalsk sett.

Den eneste svakheten jeg kan finne at bøkene har til felles, er den neste totale mangelen på omtaler og analyser av ikke-engelske progband. Magma har i begge bøkene fått fortjent omtale, og begge nevner de navn som Prudence, Samla Mamma Manna, Etron Fou Leloublan og Univers Zero, men dette uten å gå i dybden på deres veldig forskjellige tilnærming til progressiv rock i forhold til de førende progbandene som Genesis, Yes, Pink Floyd, King Crimson og ELP. Men som de helt riktig påpeker, finnes det lite litteratur og informasjon (på engelsk) om musikk fra land utenom Storbritannia, noe som gjør denne oppgaven vanskelig.

Alt i alt er begge bøkene verdt en titt, men har du vanskelig for å lese engelsk, vil jeg nok råde deg til å begynne med Macans bok. Han skriver på et mye enklere og levende engelsk enn Stump. Jeg er godt vant med å lese på engelsk, men selv jeg følte at Stump kan bli meget tung og vanskelig å få grepet på. Men la ikke dette skremme deg, for jobber du litt med det tunge språket finner du en bra bok som peker på aspekter ved progrock man lett glemmer i alt pratet om lange låter, konseptalbum, skeive taktarter og fantasifulle og mystiske tekster og bandnavn.

Macans bok har gode musikkanalyser og gir deg en god oppdatering på hva som skjer på progscenen i våre dager, og burde falle godt i smak hos de av leserne som også er musikere.

Vel, alt i alt to spennende bøker på sin måte som det er verdt å få med seg. Begge bøkene er tilgjengelige fra bl.a. Compacthuset i Haugesund. Men de kan også bestilles i din lokale bokhandel hvis du gir dem ISBN-nummeret. Prisen på begge bøkene er ca. 250,- kroner pluss utgifter.

Nytt fra Japan

Ars Nova har vært på turné i Europa og USA, og har byttet personell opptil flere ganger.

Enda et nytt «jenteband» er plateklare, de heter **Triton**.

Outer Limits har reformert med originalbesetningen. Et nytt album er planlagt for 1999.

Også **Atraxia** har hatt gjenforening.

Japanerne slutter aldri å more oss med sin helt spesielle vri på det engelske språket: Et nytt japansk band har prestert å kalle seg **Fantasmagolia**.

To ex-medlemmer fra **Vermilion Sands** har begynt i **Theta**. Nytt album på vårparten.

Sangioveze - en liten forklaring.

Kritikken min anmeldelse av Sangioveze i #6 fikk i forrige nummer krevde et svar, følte jeg, ikke minst fordi det er flere som har påpekt at de synes jeg dømte Sangioveze for hardt. Det er ikke fritt for at jeg hadde ventet det, kanskje også at det skulle stilles spørsmål ved min evne til å være objektiv. Jeg står selvfølgelig for det jeg skrev, men det ser ut til at jeg bør forklare et par ting nærmere.

Det viktigste argumentet for å ikke kritisere Sangioveze har vært at de spiller smal musikk de ikke kan regne med å tjene noe på, og det burde jeg nok ha understreket i min anmeldelse som et positivt element. Jeg kunne selvfølgelig ha valgt å utelukkende oppmuntre dem og stryke dem med hårene fordi de har mot til å bevege seg ut på så tynn is, men jeg synes ingen fortjener ros for sitt valg av musikkstil. I alle fall ikke når det er en enkeltutgivelse som vurderes. Etter min mening kopierer Sangioveze et band som var store for 30 år siden - og slett ikke bra. Her etterlyses det nærmere beskrivelse av hva som er så skamløst likt mellom disse bandene, og følelsen jeg får når jeg sammenligner *An Easter...* og *Larks...part II* er fremdeles mitt stjerneeksempel. Det er ille nok. Jeg trenger ikke mer. Jeg kan ikke skjønne noe annet enn at det er åpenbart for de fleste.

Videre mener min kritiker at jeg ikke var saklig og objektiv nok når jeg hevdet at låta «Searching» var kjedelig, og det synes jeg er litt pussig, siden ordet «kjedelig» aldri har prøvd å late som om det var noe annet enn min subjektive mening. Så får andre synes akkurat det de vil. Verre er det derimot med neste punkt på listen, hvor jeg til min store skrekk ser at jeg har konstatert at omtalte band ikke er prog. Der tok jeg meg vann over hodet, den skal du ha. Jeg har aldri sett det som min oppgave å definere grensene for prog, og jeg skal ikke begynne nå. Mitt eneste forsvaret er at jeg tenkte på prog som noe nyskapende i motsetning til det jeg kalte «misforstått nostalgji», men det kan jo ikke sies å være noen klar definisjon på dagens progmiljø, så det skal jeg trekke tilbake uten diskusjon, og heller erstatte det med «dette er ikke bra prog».

Min mening var ikke å desillusjonere bandet. Snarere å formidle at man må stille større krav til seg selv enn å være nostalgisk. Jeg vet om mange bra band som ligger på store band fra progens glanstid, og min respekt for dem bunner i deres dyktighet. Kall meg gjerne kritisk, men min ærlige mening er at dyktighet bør være et krav. I alle fall en viss dyktighet. Derfor: Stå på Sangioveze, og bli flinke.

Heidi

Nyttig informasjon:

Adresser

til plateselskaper, band etc. omtalt i dette nr. av *Tarkus*

Burg Herzberg

Think Progressive, Künzellerstr. 15, D-36037 Fulda, Tyskland

Camel

Camel Productions, P O Box 4876, Mountain View Ca 94040, USA

Caravan

Mooncrest Records, Regent House, 1 Pratt Mews, London NW1 0AD.

David Cross

Red Hot, 6 Shaftesbury Centre, 85 Barlby Road, London W10 6BN
<http://artist-shop.com/redhot/>

End Zone

Rimskogo-Korsakova 14-143, 127566, Moscow, Russia
<http://www.ipcom.ru/~endzone/>

Final Tragedy

c/o Delphine Cochand, 1 bis, rue du Chêne, 25230 DASLE, Frankrike
email: final.tragedy@wanadoo.fr
<http://perso.wanadoo.fr/finaltragedy/>

Fruitcake

Cyclops Records, 33a Tolworth Park Road, Tolworth, Surrey KT6 7RL, England
www.gft-cyclops.co.uk

Galahad

P.O. Box 929, Ferndown, Dorset, BH22 9YF, England
www.xs4all.nl/~schudel/galahad
e-mail: galahad@lds.co.uk

Gentle Giant

Hux Records Co Ltd, P O Box 12647, London SE18 8ZF
www.huxrecords.com

Glass Hammer

<http://www.glasshammer.com/order.html>

King Crimson

D.G.M. Collectors' Club
P.O.Box 1718, Salisbury, Wiltshire SP5 5SW, UK
Fax: 00 44 1722 781042,
Email: dgm@disciplinegm.co.uk

Lana Lane

(se Rocket Scientists)

Mary Newsletter

Mellow Records, Via F.lli Asquasciati 68, 18038 Sanremo, Italia. www.pangea.it/music/mellow

Morte Macabre

Mellotronen, Kåbrinken 16, 111 27 Stockholm, Sverige

Anthony Phillips

Astral, P O Box 94.109, 08080 Barcelona, Spania

Rocket Scientists

Think Tank Media, 22425 Ventura Boulevard, Suite 2200, Woodland Hill, CA 91364, USA
www.thetank.com

Shine Dión

The Holly, Postboks 252 Sentrum, 2701 Skien

<http://home.sol.no/mtefre/shinedion>
email: shine.dion@c2i.net

Soft Machine

Blueprint Records, P O Box 50, Houghton-Le-Spring, DH4 5YP, England. www.voiceprint.uk
Cuneiform Records, P O Box 8427, Silver Spring, MD 20907-8427 USA

Volapük

Cuneiform Records, P O Box 8427, Silver Spring, MD 20907-8427, USA

Welcome

Musea, 68 La Tinchotte, 57645 Retonfey, Frankrike
www.id-net.fr/musea

Prog-pludder

På hjemlige trakter må vi få med at det har skjedd en tragisk hendelse med det tidligere omtalte Østfold-bandet **Kers Pink**. Ved jule-tider ble de nemlig frastjålet mesteparten av utstyret sitt ved et innbrudd i deres øvings-lokale, på Mysen. Dette var like før gruppa opprinnelig hadde planlagt å gå i studio for å spille inn sin femte CD. Men de nekter å gi seg av den grunn og setter i gang med å øve i løpet av januar, med betraktelig nedstrip-pet instrument-park... Mens vi er innom Kers Pink passer det å nevne at de har fått et par nye hjemmeside-adresser på inter-nett, i den senere tid. Der kan man komme med tips angående tyveriet og få rede på det meste omkring gruppa. Adressene er som følger:
<http://home.sol.no/~josthans/>
<http://www.geocities.com/SunsetStrip/Pavilion/9590/>

Det ser ut til at det kan drøye en stund før det vil bli sluppet et nytt album fra **Pendra-gon**. Den nye utgivelsen vil etter all sann-synlighet bli sluppet i løpet av året, og året 1999 er også den foreløpige arbeids-titte-len på dette albumet.

Barclay James Harvest skal på turné igjen. Det som kanskje er mest spennende med dette er at gruppas originale keyboardist **Woolly Wolstenholme** igjen er med. En ny CD, *Nexus*, med Wolstenholme og gruppas gitarist **John Lees** er planlagt for utgivelse i slutten av februar.

Henry Cows Leg End i original mix er akku-rat gitt ut. Både *Unrest* og *In Praise of Lear-ning* vil også komme i originalversjoner. Dette er gode nyheter for de mange som aldri har blitt helt fortrolig med de tildels radikale remiksene som ble gjort med CD-utgivelsene på ESD for noen år tilbake. Den dårlige nyheten er at bonus-sporene som disse utgivelsene inneholdt blir borte.

Fredrikstad-gruppa **Kvazar** kommer med sitt debut-album i løpet av våren. Bandet som gjorde en overbevisende konsert på Chateau Neuf i fjor høst går i studio i febru-ar/mars og lover progrock av høy klasse.

Hvordan abonnere

Å abonnere (svensk:prenumerera) på Tarkus er enkelt - dessuten er det billigere enn om man skal kjøpe bladene enkeltvis. For et abonnement på 4 nummer (ett år), løpende fra og med det nummeret man velger å starte med, koster norske kr. 175,- fritt tilsendt.

For å tegne abonnement kan du: betale kr 175,- til:

**Sven Eriksen,
Møllefaret 48B,
0750 OSLO**

Konto nr. 6222.11.06658
Merk giroen «Tarkus»

Dette kan gjøres fra hele Norden. Husk bare å merke giroblanketten tydelig med navn og adresse, samt hva beløpet gjelder (eks. «Abonnement på Tarkus - f.o.m. nr 9»). Hvis du foretrekker å sende kontanter må du gjøre dette i rekommandert brev, og også her er det viktig å legge ved et brev med navn og adresse etc.

Om du ikke vil abonnere med en

gang, men heller kjøpe et enkelt nummer, kan dette bestilles på samme måte som ved bestilling av abonnement, men da skriver du selvsagt at beløpet gjelder bestilling av ett nummer. Hvis du ikke spesifiserer hvilket nummer du vil ha, sender vi automatisk det nyeste.

Vi håper du vil ta både nytte og glede av Tarkus, og ønsker deg hjertelig velkommen som ny leser!

Annonsering

1 Priser

Helside	Kr. 800,-
Halvside	Kr. 400,-
Kvartside	Kr. 200
Enspalte tekstsider	Kr. 10,-
pr. cm høyde	
Tospalte tekstsider	Kr. 20,-
pr. cm høyde	
Enspalte anmeldersider	Kr. 8,- pr.
cm høyde	
Tospalte anmeldersider	Kr. 16,-
pr. cm høyde	

2 Formater

Formatspesifikasjon sendes ut på forespørsel

3 Betaling

Alle annonser betales til :

**Sven Eriksen
Møllefaret 48B
0750 OSLO
Konto nr. 6222.11.06658**

Merk giroen «Tarkus»

4 Annonsemateriell

- QuarkXPress for Macintosh-fil med fonter og grafikk vedlagt
- EPS- fil med fonter vedlagt («embedded fonts»)
- Adobe Acrobat-fil lagret med fonter vedlagt («embedded fonts»)

Dersom annonsen er i ren strek kan den leveres som sort trykk på papir. Dette er fordi Tarkus leveres som elektronisk original til trykkeriet, og

altså ikke bruker papirbasert original. Materiell levert på papir vil bli skannet og lagt inn i dokumentet. Skalering er mulig.

Tarkus Magazine kan også sette opp annonser etter manus. Pris etter avtale.

Priser og betingelser er gyldig fra august 1998.

Annonsemateriell sendes til Tarkus Magazine v/Sven Eriksen (se adresse over). Filer kan leveres på 3,5" floppy disk ZIP-diskett eller CD-ROM i Macintosh eller PC-format. Adobe Acrobat-filer kan sendes via e-mail til sven.eriksen@eunet.no

Elektronisk abonnement

Abonner på Tarkus i elektronisk format

Som et alternativ til det vanlige blad-abonnementet kan vi tilby Tarkus i elektronisk form, dvs. i pdf-format. Du kan da hente bladet opp på skjerm og/eller ta det ut på din egen printer. Det er også mulig å søke på tekst. Bladet kan leveres på diskett (PC eller Mac-format) eller sendes via email (som vedlegg). Prisen for et elektronisk abonnement vil forsøksvis være den samme som for et tradisjonelt abonnement. Det elektroniske abonnementet vil da erstatte bladet, du vil ikke motta begge deler.

Vi regner med at de som abonnerer på bladet elektronisk, vil kunne motta Tarkus 1-2 uker tidligere enn de som har det tradisjonelle abonnementet, da den elektroniske versjonen vil bli sendt ut samtidig med at bladet går i trykken. Email vil nødvendigvis være enda et hakk raskere enn diskett sendt i post.

Det du trenger:

Adobe Acrobat Reader versjon 3.0 eller nyere. Dette programmet er gratis og kan lastes ned fra internett. Dersom du ønsker å motta bladet pr.

email, må du oppgi din email-adresse til oss.

Dersom du ønsker å motta bladet på diskett må du oppgi om du ønsker det på PC eller Mac-formatert diskett. Bladet vil bli levert på 3,5" floppy disk.

Du kan når som helst gå over til elektronisk abonnement (eller tilbake til det vanlige abonnementet), det trenger ikke være i forbindelse med fornyelse.

«Back Issues»

Eldre utgaver av Tarkus

Med unntak av nr. 2, har vi fremdeles enkelte eksemplarer igjen av de tidligere utgivelsene. Enkelte finnes kun i få eksemplarer. så dersom du

er interessert i eldre nummer av Tarkus, må du være rask! Prisen er kr. 40,- pr. utgave, fritt tilsendt. Skriv eller send en mail på forhånd for å reservere.

Prog-pludder

Den norske heavy-prog gruppa **Lucifer Was**, som startet opp tidlig på 70-tallet og som gjenoppstod på 90-tallet, har planer om å gi ut hele to nye utgivelser innen kort tid. Stilmessig kan de minne om både Black Sabbath og Jethro Tull med sine drønnende gitarer og hele to(!) flytister.

Svenske **Isildurs Bane** har også nye ting på gang i 1999, og denne gangen er det snakk om andre utgivelse i føljetongen omkring konseptet *Mind*. Plata vil derav få den spenstige tittelen *Mind - Volume 2*. I tillegg til denne utgivelsen er de også involvert i et prosjekt som heter *Screen Play* i samarbeid med den svenske forfatteren og artisten **Bernt Daniel**.

Det amerikanske progbandet **Finneus Gauge** gir ut sin andre plate i disse dager. Tittelen er *One Inch Of The Fall*. Den europeiske utgivelsen kommer i mars på **Cyclops**, og vil inneholde tre live-opptak som bonus-spor.

Ikke mindre enn to bootleg-CD'er med **Gentle Giant** har blitt sluppet den siste måneden. *Toad In The Hole* er en konsert fra 18. mai 1980 i Connecticut, USA. *Interview In Concert* er, som tittelen sier, et opptak fra *Interview*-turneen i 1976, og opptaket er gjort i New York 3. juli 1976.

Det sangnomsuste italienske 70-tallsbandet **Museo Rosenthal** er faktisk for tiden i studio for å spille inn en helt ny plate som skal få navnet *Kadesh*. Utgivelse er ventet sent på vårparten.

The Strawbs legger ut på en turne i England i mai måned. Dagens besetning består av **Dave Cousins**, **Richard Hudson**, **John Ford**, **Dave Lambert**, **Blue Weaver** og **Brian Wiloughby**, og **Rod Demick** åpner med et akustisk sett. Polygram skal også gi ut en Strawbs-boks i løpet av våren med mange sjeldne og tidligere utgitte spor.

After Crying har akkurat gitt ut sitt sjuende album. Tittelen er *Almost Pure Instrumental*.

Den franske gruppa **Minimum Vital** har et live-album på beddingen. Sammen med albumet gir de ut en interaktiv CD-ROM med biografi, bilder, samt diverse lyd- og videoklipp.